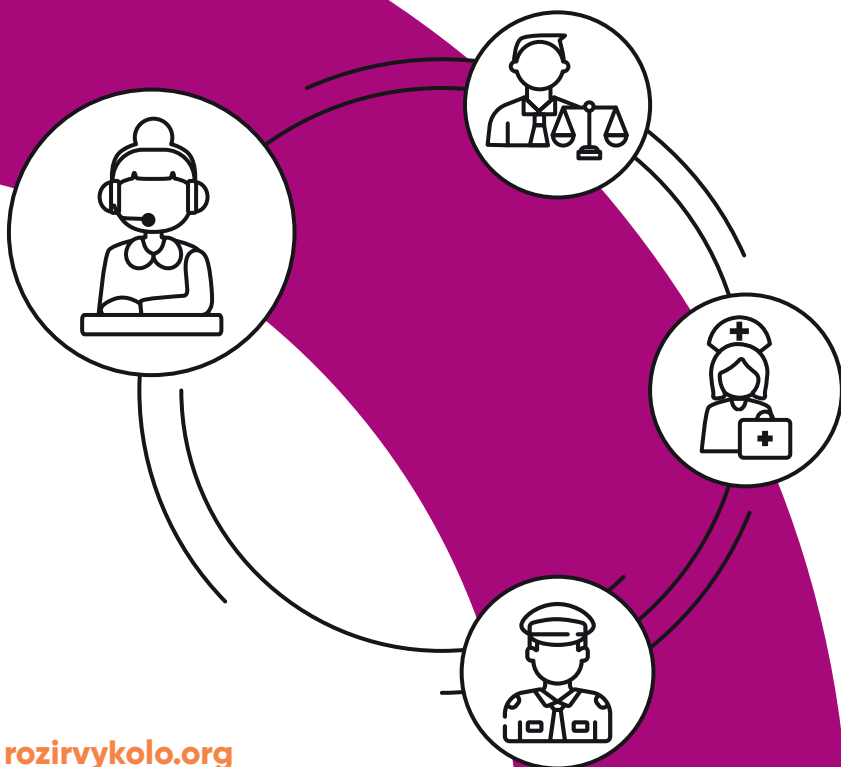

ПУТІВНИК КООРДИНАТОРА ЗАХОДІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

**ПУТІВНИК КООРДИНАТОРА
ЗАХОДІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ
ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ
НАСИЛЬСТВУ**

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

КИЇВ, 2020

Автори- упорядники:

А. Б. Блага, завідувачка кафедри цивільного та кримінального права і процесу Чорноморського національного університету імені Петра Могили, доктор юридичних наук, доцент

К. Л. Бойчук, координатор Фонду ООН у галузі народонаселення

С. В. Велигодський, регіональний спеціаліст Фонду ООН у галузі народонаселення

Н. В. Сергієнко, регіональна спеціалістка Фонду ООН у галузі народонаселення

Схеми, використані у путівнику, є авторською розробкою **Благої А.Б.**

A00 Путівник координатора заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству. Практичний посібник./за заг. ред. А.Б. Блага - К.: ФОП Клименко, 2020. – 156 с.

ISBN 978-966-2717-39-6

Путівник, шляхом відповідей на найбільш поширені питання, дозволяє зорієнтуватися у масиві важливої інформації про домашнє насильство та насильство за ознакою статі, основні нормативно-правові акти у сфері запобігання та протидії цим явищам, міжвідомчу взаємодію суб'єктів та координацію їхньої діяльності на регіональному й місцевому рівнях.

Для заступників голови Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій, заступників голови районної, районної у містах Києві і Севастополі держадміністрацій, заступників міського голови, голови виконавчого органу ради об'єднаної територіальної громади, міської (у місті обласного значення), районної у місті (у разі її утворення) ради. Також може бути корисний усім, хто цікавиться питаннями запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

Ця публікація підготовлена за фінансової підтримки Посольства Великої Британії в Україні в рамках програми «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні», яка здійснюється Фондом ООН в галузі народонаселення (UNFPA) у співпраці з Міністерством соціальної політики України. Матеріали, висновки та рекомендації, викладені в цій публікації, можуть не відображати офіційну позицію Уряду Великої Британії, UNFPA та Уряду України.

The publication was prepared with financial support of the British Embassy in Ukraine under the programme «Integrated Response to End Gender-Based Violence against Vulnerable Women and Adolescent Girls in Ukraine» implemented by UNFPA, the United Nations Population Fund, in cooperation with the Ministry of Social Policy of Ukraine. The findings, conclusions and recommendations in this publication do not necessarily reflect the official position of the Government of the United Kingdom, UNFPA and the Government of Ukraine.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	12
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	13
1.1. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПОНЯТТЯ, ФОРМИ, СУЧАСНИЙ СТАН.....	13
1.1.1. Що таке насильство?	
1.1.2. Що таке насильство за ознакою статі?	
1.1.3. Що таке домашнє насильство?	
1.1.4. Як між собою співвідносяться поняття «насильство за ознакою статі» та «домашнє насильство»?	
1.1.5. Чи правда, що домашнє насильство має циклічний характер?	
1.1.6. Чи є чіткий перелік осіб, які можуть виступати як постраждала від домашнього насильства особа та як кривдник?	
1.1.7. У яких випадках діти вважаються постраждалими від домашнього насильства?	
1.1.8. Які є форми домашнього насильства?	
1.1.9. Що таке економічне насильство?	
1.1.10. Що таке психологічне насильство?	
1.1.11. Що таке сексуальне насильство?	
1.1.12. Що таке фізичне насильство?	
1.1.13. Наскільки поширеним є домашнє насильство в Україні?	
1.2. НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ (СТАНОМ НА 01.01.2020) ..	21
1.2.1. Які основні нормативні акти найвищої юридичної сили лежать в основі формування державної політики України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі?	
1.2.2. Які обов'язкові для виконання акти видав Кабінет Міністрів України на основі та на виконання Конституції і вказаних законів України?	
1.2.3. Які накази прийняті Міністерством соціальної політики України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?	
1.2.4. Які накази прийняті Міністерством внутрішніх справ України з метою забезпечення виконання повноважень уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?	
1.2.5. Які спільні накази прийняті Міністерством соціальної політики та Міністерством внутрішніх справ?	

- 1.2.6. Які накази прийняті Міністерством освіти і науки України з метою забезпечення виконання повноважень органами управління освітою, навчальними закладами та установами системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 1.2.7. Які накази прийняті Міністерством охорони здоров'я України з метою забезпечення виконання повноважень органами, установами і закладами охорони здоров'я у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 1.2.8. Які суб'єкти здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до законодавства України?
- 1.2.9. Які суб'єкти є спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 1.2.10. Які суб'єкти належать до інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 1.2.11. Які заклади належать до загальних служб підтримки постраждалих осіб?
- 1.2.12. Які заклади належать до спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб?
- 1.2.13. Як схематично виглядає система суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 1.2.14. Чи можуть здійснювати заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству інші заклади, установи та громадяни?
- 1.2.15. Чи враховано міжнародний досвід у сфері запобігання та протидії домашньому насильству у вітчизняному законодавстві?
- 1.2.16. Що таке «Принцип 4Р»?
- 1.2.17. Що таке скоординоване міжвідомче реагування на домашнє насильство?
- 1.2.18. Для чого потрібне скоординоване міжвідомче реагування на домашнє насильство?
- 1.3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ (ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА; ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА НЕДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ) 36
 - 1.3.1. Які обов'язки щодо забезпечення реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі покладаються на державу міжнародними стандартами?
 - 1.3.2. Які заходи реагування на факти домашнього насильства щодо кривдника передбачено українським законодавством?

- 1.3.3. Постраждалій особі достатньо викликати поліцію, щоб кривдника притягли до відповідальності?
- 1.3.4. За які діяння кривдника настає адміністративна відповідальність?
- 1.3.5. За які діяння кривдника настає кримінальна відповідальність?
- 1.3.6. Чи передбачена в Україні відповідальність посадових і службових осіб за недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 1.3.7. Які категорії посадових і службових осіб несуть відповідальність за недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 1.3.8. До яких видів відповідальності можуть бути притягнені посадові й службові особи у випадку недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

РОЗДІЛ 2. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ . . . 45

- 2.1. ЦІЛІ, ПРИНЦИПИ ТА ФУНКЦІЇ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ . 45
 - 2.1.1. Які важливі виклики та загрози постають у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 2.1.2. Як міжвідомча взаємодія у сфері запобігання та протидії домашньому насильству може вирішити ці проблеми?
 - 2.1.3. Чи закріплена необхідність міжвідомчої взаємодії у міжнародних стандартах?
 - 2.1.4. В яких сферах здійснюється міжвідомча взаємодія?
 - 2.1.5. Які основні цілі міжвідомчої взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 2.1.6. На яких базових принципах ґрунтується міжвідомча взаємодія у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 2.1.7. Які функції виконує міжвідомча взаємодія у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 2.1.8. Що розуміється під втручанням (інтервенцією, наданням послуг)?
 - 2.1.9. Як координатору оцінити ефективність міжвідомчого втручання на факти насильства?
 - 2.1.10. Що розуміється під ефективним перенаправленням?
 - 2.1.11. Як координатору оцінити ефективність перенаправлення постраждалих?
 - 2.1.12. Що розуміється під підготовкою фахівців?

- 2.1.13. Як координатору оцінити ступінь забезпечення підготовки фахівців?
 - 2.1.14. Що розуміється під документуванням, аналізом і передачею даних?
 - 2.1.15. Як координатору оцінити повноту реєстрації даних про факти насильства та передачу інформації до інших суб'єктів?
 - 2.1.16. Які заходи здійснюють суб'єкти взаємодії щодо запобігання та підвищення обізнаності?
 - 2.1.17. Як координатору оцінити ступінь виконання функції запобігання та підвищення обізнаності?
 - 2.1.18. Що означає термін координація?
 - 2.1.19. За допомогою чого координатор може оцінити ступінь реалізації цієї функції?
- 2.2. ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА СУБ'ЄКТИ КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ . 59
- 2.2.1. Що таке координація діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 2.2.2. Які основні принципи координації діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 2.2.3. Ким координується взаємодія суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 2.2.4. Хто здійснює координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на місцевому рівні?
 - 2.2.5. Які особи є відповідальними за координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці та як вони визначаються?
- 2.3. Створення та організаційне забезпечення діяльності дорадчого органу у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. 63
- 2.3.1. За допомогою яких органів може забезпечуватися міжвідомча співпраця щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на регіональному та місцевому рівнях?
 - 2.3.2. Хто може входити до складу таких дорадчих органів?
 - 2.3.3. Ким затверджується персональний склад таких дорадчих органів?
 - 2.3.4. Якими можуть бути форми роботи такого дорадчого органу?

- 2.3.5. Які права має дорадчий орган?
- 2.3.6. Які кроки необхідно зробити, щоб забезпечити координацію міжвідомчої взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 2.3.7. Яким проблемам повинен протистояти координатор, щоб не знизилась ефективність роботи дорадчого органу?
- 2.3.8. За допомогою якого дорадчого органу на загальнодержавному рівні в Україні здійснюється розгляд питань, які потребують міжгалузевої узгодженої співпраці у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

РОЗДІЛ 3. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ 69

- 3.1. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ. 69
 - 3.1.1. Хто забезпечує координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні?
 - 3.1.2. Як нормативно закріплюються функції і повноваження координатора у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 3.1.3. Які завдання поставлено перед координатором регіонального рівня у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 3.1.4. За допомогою яких структур координатор забезпечує реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі?
 - 3.1.5. Якими є основні завдання створеного на регіональному рівні дорадчого органу з питань запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 3.1.6. Кого варто залучати до роботи у регіональному дорадчому органі з питань запобігання та протидії домашньому насильству?
 - 3.1.7. Яким повинен бути рівень представництва суб'єктів у такому регіональному дорадчому органі?
 - 3.1.8. Які документи може напрацьовувати дорадчий орган регіонального рівня?
- 3.2. КООРДИНАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РІВНІ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, МІСТА ОБЛАСНОГО ЗНАЧЕННЯ, РАЙОНУ. 74

- 3.2.1. До повноважень яких органів (структурних підрозділів) належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?
- 3.2.2. Хто забезпечує координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?
- 3.2.3. Як нормативно закріплюються функції і повноваження координатора у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?
- 3.2.4. За що є відповідальним координатор у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?
- 3.2.5. Що належить до компетенції координатора та структурних підрозділів (виконавчих органів) з питань сім'ї на рівні ОТГ, міста обласного значення, району у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 3.2.6. Якими є основні завдання створеного на рівні ОТГ, міста обласного значення, району дорадчого органу з питань запобігання та протидії домашньому насильству?
- 3.2.7. Кого варто залучати до роботи у дорадчому органі з питань запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?
- 3.2.8. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні об'єднаних територіальних громад?
- 3.2.9. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні району?
- 3.2.10. Хто забезпечує надання соціальних послуг постраждалим від насильства особам?
- 3.2.11. Хто забезпечує надання соціальних послуг постраждалим особам на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?
- 3.2.12. Яким є порядок прийняття рішення про надання соціальних послуг постраждалим від насильства особам на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

3.3. КООРДИНАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РІВНІ МІСТА, РАЙОНУ У МІСТАХ КИЄВІ І СЕВАСТОПОЛІ, СЕЛА, СЕЛИЩА 82

- 3.3.1. До повноважень яких органів (структурних підрозділів) належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?
- 3.3.2. Хто забезпечує координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?
- 3.3.3. Як нормативно закріплюються функції і повноваження координатора у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?
- 3.3.4. За що є відповідальним координатор діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?
- 3.3.5. Які завдання поставлено перед координатором та уповноваженими структурними підрозділами (виконавчими органами) на рівні міста, району у місті у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?
- 3.3.6. Якими є основні завдання створеного на рівні міста, району у місті дорадчого органу з питань запобігання та протидії домашньому насильству?
- 3.3.7. Кого варто залучати до роботи у дорадчому органі з питань запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?
- 3.3.8. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні району у містах Києві і Севастополі?
- 3.3.9. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні міста, району у місті, села, селища?
- 3.3.10. Хто забезпечує виявлення фактів насильства та є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища?
- 3.3.11. Як нормативно закріплюються функції та повноваження старости у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

3.3.12. Хто забезпечує організацію надання соціальних послуг постраждалим особам на рівні району у містах Києві і Севастополі?

РОЗДІЛ 4. ОГЛЯД УСПІШНИХ ПРАКТИК КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ В УКРАЇНІ 89

- 4.1. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ПЛАНУ СПІЛЬНИХ ДІЙ І ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ 89
- 4.2. ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ І ГРОМАДИ У РОЗБУДОВІ СИСТЕМИ РЕАГУВАННЯ НА НАСИЛЬСТВО У ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ 91
- 4.3. ПРОВЕДЕННЯ КРЕАТИВНОГО СЕМІНАРУ З РОЗРОБКИ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА ТА ОЗНАКОЮ СТАТІ. 94
- 4.4. СТВОРЕННЯ ПІДГРУНТЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ І НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ 96
- 4.5. КРИЗОВА КІМНАТА, ДРУЖНЯ ДО ДИТИНИ – СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СЕРВІС ДЛЯ ДІТЕЙ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ҐЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА (ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ) . . 97
- 4.6. СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ОДЕСЬКИХ ОБЛАСНОЇ ТА МІСЬКОЇ КООРДИНАЦІЙНИХ РАД ТА РОБОЧИХ ГРУП З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ҐЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ 100
- 4.7. НАЛАГОДЖЕННЯ СИСТЕМНОЇ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКИХ ОБЛАСНОЇ ТА МІСЬКОЇ МІЖВІДОМЧИХ РОБОЧИХ ГРУП. 103
- 4.8. ПОСИЛЕННЯ КООРДИНАЦІЇ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГ ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА/АБО НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ 105
- 4.9. ПОСИЛЕННЯ СИСТЕМИ РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ДО РОЗГЛЯДУ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ ПРЕДСТАВНИКІВ ВІДДІЛІВ СЛІДСТВА, ПРОКУРАТУРИ ТА СУДДІВ У м. МАРІУПОЛЬ 108
- 4.10. УДОСКОНАЛЕННЯ КООРДИНАЦІЇ, СИСТЕМИ МІЖВІДОМЧОГО РЕАГУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГ ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА/АБО НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ (ЗОКРЕМА, З БОКУ МЕДИЧНОЇ ЛАНКИ) В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ 109

4.11. РОЗБУДОВА СИСТЕМИ РЕАГУВАННЯ НА НАСИЛЬСТВО В МІСТІ ХЕРСОНІ І ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ СТАЛОСТІ В ЕФЕКТИВНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І ГРОМАДИ.	112
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	115

ДОДАТКИ	120
ДОДАТОК 1. ЗРАЗОК ПОЛОЖЕННЯ ПРО КООРДИНАЦІЙНУ РАДУ ...	121
ДОДАТОК 2. ЗРАЗОК РОЗПОРЯДЖЕННЯ ПРО СТВОРЕННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ	124
ДОДАТОК 3. ЗРАЗОК ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОБОЧУ ГРУПУ	125
ДОДАТОК 4. ЗРАЗОК РІШЕННЯ ПРО СТВОРЕННЯ РОБОЧОЇ ГРУПИ	128
ДОДАТОК 5. ПРИБЛИЗНИЙ СКЛАД ДОРАДЧИХ ОРГАНІВ	129
ДОДАТОК 6. ПЛАНУВАННЯ ДІЙ НА МІСЦЕВОМУ РІВНІ.	131
ДОДАТОК 7. ВИТЯГ ЗІ СТРАТЕГІЇ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ НА 2019–2021 рр.	136
ДОДАТОК 8. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ РОБОТИ	144
ДОДАТОК 9. МЕТОДИКА РОЗРОБКИ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ	147

ПЕРЕДМОВА

Вітаємо вас, шановні заступники та заступниці голів державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування, відповідальні за координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству й насильству за ознакою статі!

Цей напрямок вашої роботи є актуальним з огляду на ту шкоду, яку завдають домашнє насильство та насильство за ознакою статі не лише постраждалим, а й суспільству в цілому, а також його поширеність. Від них страждають як жінки, так і чоловіки. Проте найбільш вразливими категоріями є жінки та діти. Підвищений ризик мають також особи з інвалідністю, люди похилого віку, внутрішньо переміщені особи, жінки із сільської місцевості. Так, за оцінками Українського центру соціальних реформ, 1,1 млн жінок переживають фізичне та сексуальне насильство протягом року, а щорічні економічні втрати нашого суспільства внаслідок насильства щодо жінок становлять 208 млн доларів США. Витрати на подолання наслідків одного випадку насильства перевищують розмір середньої заробітної плати і, частіше за все, покладаються на самих постраждалих [5]. Національною поліцією України за 2019 рік було зареєстровано 141 814 заяв і повідомлень про вчинені правопорушення та інші події, пов'язані з домашнім насильством, 80% з яких надійшли від жінок і 1,5% – від дітей [12]. Тому ваша діяльність є надзвичайно цінною для формування нетерпимого ставлення до будь-яких проявів домашнього насильства і насильства за ознакою статі, захисту постраждалих від насильства, притягнення винних до відповідальності та зміни їхньої поведінки, оскільки скоординоване реагування є більш дієвим, аніж роз'єднана робота різних суб'єктів над вирішенням цієї проблеми.

Пропонований путівник покликаний шляхом відповідей на найчастіші питання зорієнтувати у масиві важливої інформації про домашнє насильство та насильство за ознакою статі, основні нормативно-правові акти у сфері запобігання та протидії цим явищам станом на січень 2020 року, міжвідомчу взаємодію суб'єктів і координацію їхньої діяльності на регіональному та місцевому рівнях.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. ДОМАШНЄ НАСИЛЬСТВО: ПОНЯТТЯ, ФОРМИ, СУЧАСНИЙ СТАН

1.1.1. Що таке насильство?

Термін «насильство» належить до категорії оціночних понять – те, що в одних випадках вважається насильством (наприклад, напад озброєного злочинця на беззбройну особу), в інших – таким не вважається (наприклад, завдання шкоди здоров'ю нападника у ситуації самозахисту). Крім того, відсутні одиниці, за допомогою яких можна було б виміряти насильство.

Відповідно, визначати, чи є той або інший акт поведінки насильством, чи ні, слід у кожному конкретному випадку виходячи із особливостей сторін взаємодії, їхніх внутрішніх спонукань, ситуації, в якій відбувається взаємодія. Загалом до *основних ознак насильства* можна віднести такі [3]:

- а) насильство – це *акт поведінки* (а не мотив або емоції) у виді дії або бездіяльності;
- б) *протиправність* як ознака насильства означає, що воно порушує права чи свободи людини, є суспільно шкідливим або суспільно небезпечним, про що зроблено вказівку в законодавстві;
- в) *умисний характер діяльності* (діяння, вчинене з необережності, не можна вважати насильницьким);
- г) здійснюється методом *фізичного або психічного впливу*;
- д) вчиняється з використанням силової переваги (застосовується до осіб, які мають меншу здатність до захисту, наприклад, через вікові, фізичні, психічні або психологічні особливості чи фактори зовнішньої ситуації);
- е) здійснюється шляхом *нав'язування своєї волі* всупереч (якщо воля знаходиться в активному стані) або поза волею постраждалої особи.

1.1.2. Що таке насильство за ознакою статі?

Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» визначає насильство за ознакою статі як «діяння, спрямовані проти осіб через їхню стать, або поширені в

суспільстві звичаї чи традиції (стереотипні уявлення про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків), або діяння, що стосуються переважно осіб певної статі чи зачіпають їх непропорційно, які завдають фізичної, сексуальної, психологічної або економічної шкоди чи страждань, включаючи погрози таких дій, у публічному або приватному житті» [7].

(абзац 7 частини 1 статті 1 Закону України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»)

Як виходить з тексту цієї законодавчої норми:

- насильство за ознакою статі є *діянням*, тобто може проявлятися як в активних насильницьких діях, так і у формі бездіяльності (тобто пасивної поведінки);
- воно спрямоване *виключно або переважно* проти осіб певної статі; або зачіпає їх *непропорційно*;
- застосовується у *публічному* (професійному, суспільному, громадському тощо) *або приватному житті*;
- причинами такого насильства є те, що особа має певну стать (незалежно, жіночу чи чоловічу) або поширені в суспільстві звичаї чи традиції, які закріплюють *стереотипні уявлення* про соціальні функції (становище, обов'язки тощо) жінок і чоловіків;
- постраждалій особі насильством завдаються фізична, сексуальна, *психологічна або економічна* шкода чи страждання;
- *погрози* застосування насильства також вважаються насильством.

1.1.3. Що таке домашнє насильство?

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» дає таке його визначення: «домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання, або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь» [8].

(пункт 3 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

Це означає, що домашнє насильство:

- є діянням (дією або бездіяльністю);
- здійснюється у формі фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства;
- вчиняється в межах місця проживання або стосовно певного кола осіб, які є:
 - членами сім'ї;
 - родичами;
 - колишнім чи теперішнім подружжям;
 - іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою;
- визнання діяння домашнім насильством не залежить від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа;
- погрози застосування насильства також вважаються насильством.

1.1.4. Як між собою співвідносяться поняття «насильство за ознакою статі» та «домашнє насильство»?

Як видно з наведених вище визначень понять, ці обидва види насильства включають випадки вчинення діянь у формі фізичного, економічного, психологічного чи сексуального насильства. Відмінним між ними є те, що насильство за ознакою статі охоплює як приватне, так і публічне життя особи. Натомість домашнє насильство обмежується виключно наявними взаєминами приватного життя. Крім того, відрізняються й категорії постраждалих осіб. Так, при насильстві за ознакою статі постраждала особа зазнає насильства через те, що належить до певної групи залежно від своєї статі, а при домашньому насильстві – через те, що вона належить до певного, законодавчо визначеного кола осіб. Наведене дає підстави стверджувати, що насильство за ознакою статі є більш широким поняттям.

1.1.5. Чи правда, що домашнє насильство має циклічний характер?

Домашнє насильство зрідка трапляється лише раз: якщо не відбудеться належне реагування щодо кривдника – насильство повториться. У більшості випадків повторюваність, регулярність і частота домашнього насильства свідчать про його циклічний характер. Згідно з концепцією Ленор Едни Вокер [42], домашнє

насильство становить цикл з чотирьох стадій, які повторюються зі збільшенням частоти:

- 1) *зростання напруги у стосунках внаслідок бажання агресора встановити контроль, владу над своєю жертвою. При цьому агресор часто виправдовує свою поведінку втомою, проблемами на роботі або звинувачує жертву в тому, що вона провокує таку його поведінку;*
- 2) *акт фізичного, економічного, психологічного або сексуального насильства;*
- 3) примирення, коли агресор вибачається, наводить свої пояснення причин жорстокості, в яких перекладає вину на жертву;
- 4) *спокійний період у відносинах («медовий місяць»), під час якого постраждала особа прощає свого кривдника, догоджає йому та намагається запобігти проявам агресії з його боку.*

Часто примирення може тривати досить довго. Проте, оскільки справжні причини насильства не розв'язано, виникають нові протиріччя, нові обставини, відносини повертаються на першу стадію, і цикл повторюється. З часом кожна фаза стає коротшою, спалахи жорстокості частішають і завдають більшої шкоди.

1.1.6. Чи є чіткий перелік осіб, які можуть виступати як постраждала від домашнього насильства особа та як кривдник?

Так, він є досить широким та включає дві категорії: 1) коло осіб, на яких дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству поширюється незалежно від факту спільного проживання та 2) коло осіб, на яких дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству поширюється за умови спільного проживання [8]:

1. Незалежно від факту спільного проживання дія законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству поширюється на таких осіб:

- 1) подружжя;
- 2) колишнє подружжя;
- 3) наречені;
- 4) мати (батько) або діти одного з подружжя (колишнього подружжя) та інший з подружжя (колишнього подружжя);

- 5) особи, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у шлюбі між собою, їхні батьки та діти;
- 6) особи, які мають спільну дитину (дітей);
- 7) батьки (мати, батько) і дитина (діти);
- 8) дід (баба) та онук (онука);
- 9) прадід (прабаба) та правнук (правнучка);
- 10) вітчим (мачуха) та пасинок (падчерка);
- 11) рідні брати і сестри;
- 12) інші родичі: дядько (тітка) та племінник (племінниця), двоюрідні брати і сестри, двоюрідний дід (баба) та двоюрідний онук (онука);
- 13) діти подружжя, колишнього подружжя, наречених, осіб, які мають спільну дитину (дітей), які не є спільними або всиновленими;
- 14) опікуни, піклувальники, їхні діти та особи, які перебувають (перебували) під опікою, піклуванням;
- 15) прийомні батьки, батьки-вихователі, патронатні вихователі, їхні діти та прийомні діти, діти-вихованці, діти, які проживають (проживали) в сім'ї патронатного вихователя.

2. За умови спільного проживання законодавство про запобігання та протидію домашньому насильству поширюється на:

- 1) інших родичів;
- 2) інших осіб, які пов'язані спільним побутом, мають взаємні права та обов'язки.

(стаття 3 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.1.7. В яких випадках діти вважаються постраждалими від домашнього насильства?

Постраждалою від домашнього насильства дитиною вважається як дитина, яка безпосередньо зазнала домашнього насильства у будь-якій формі, так і дитина, яка стала свідком (очевидцем) такого насильства [8].

(пункт 2 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

Встановлено, що для дитини споглядання за проявами насильства є настільки ж травматичним, як і його безпосереднє переживання. Подібна реакція дитячого мозку є природною адаптивною відповіддю на небезпечну ситуацію, однак у більш дорослому віці у таких дітей підвищується ризик різних психічних захворювань, зокрема, тривожних станів, неврозів, депресії. Отже, вітчизняне законодавство враховує європейські норми і стандарти, відповідно до яких діти – свідки насильства є дітьми, постраждалими від нього [15; 34].

(Преамбула Стамбульської конвенції)

Це також пов'язано із необхідністю забезпечення захисту дітей та надання їм необхідної допомоги [10].

(стаття 10 Закону України «Про охорону дитинства»)

1.1.8. Які є форми домашнього насильства?

Українське законодавство виділяє чотири форми домашнього насильства:

- економічне,
- психологічне,
- сексуальне,
- фізичне [8].

(частина 1 статті 1 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.1.9. Що таке економічне насильство?

Економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає:

- 1) умисне позбавлення:
 - житла,
 - їжі,
 - одягу,
 - іншого майна,
 - коштів чи документівабо можливості користуватися ними,
- 2) залишення без догляду чи піклування,
- 3) перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації,
- 4) заборону працювати,
- 5) примушування до праці,

6) заборону навчатися

7) та інші правопорушення економічного характеру [8].

(пункт 4 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

За вчинення економічного насильства винна особа може бути притягнена до адміністративної або кримінальної відповідальності. Більше інформації про відповідальність за вчинення цієї та інших форм насильства ви зможете знайти у підрозділі 3 цього розділу.

1.1.10. Що таке психологічне насильство?

Психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає:

- 1) словесні образи,
- 2) погрози, у тому числі щодо третіх осіб,
- 3) приниження,
- 4) переслідування,
- 5) залякування,
- 6) інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи,
- 7) контроль у репродуктивній сфері,

якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи:

- побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб,
- спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе
- або завдали шкоди психічному здоров'ю особи [8].

(пункт 14 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

Для визнання якоїсь дії або бездіяльності психологічним насильством потрібно **обов'язково** встановити не лише наявність самого діяння (словесні образи, погрози, приниження тощо), а й те, що вони викликали настання хоча б одного із перелічених шкідливих наслідків для психологічної сфери постраждалої особи (побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди її психічному здоров'ю). За вчинення психологічного насильства винна особа може бути притягнена до адміністративної або кримінальної відповідальності.

1.1.11. Що таке сексуальне насильство?

Сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає:

- 1) будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди,
- 2) будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини,
- 3) примушування до акту сексуального характеру з третьою особою,
- 4) а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності [8].

(пункт 15 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

За вчинення сексуального насильства винна особа може бути притягнена лише до кримінальної відповідальності.

1.1.12. Що таке фізичне насильство?

Фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає:

- ляпаси,
- стусани,
- штовхання,
- щипання,
- шмагання,
- кусання,
- а також незаконне позбавлення волі,
- нанесення побіїв,
- мордування,
- заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості,
- залишення в небезпеці,
- ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані,
- заподіяння смерті,
- вчинення інших правопорушень насильницького характеру [8].

(пункт 17 частини 1 статті 1 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

За вчинення фізичного насильства винна особа може бути притягнена до адміністративної або кримінальної відповідальності.

1.1.13. Наскільки поширеним є домашнє насильство в Україні?

За даними Національної поліції щороку в Україні реєструється понад 100 000 заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства. Так, протягом 2018 року в Україні до органів поліції надійшло 115 473 заяви та повідомлення про вчинені правопорушення та інші події, пов'язані з домашнім насильством, а в 2019 – вже 141 814. З числа поданих у 2019 році 139 933 надійшли від дорослих осіб, а 1881 – від дітей. При цьому кількість заяв та повідомлень, які надійшли від дорослих жінок, у 4,2 рази перевищує кількість заяв від дорослих чоловіків.

Із 76 186 осіб, які у 2019 році були притягнуті до адміністративної відповідальності за ст. 173-2 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) «Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування», основну масу (67 878 осіб (89%)) становлять чоловіки.

За формами насильства вчинені адміністративні правопорушення, передбачені ст. 173-2 КУпАП, розподілились таким чином: фізичне насильство – 8862 випадків, психологічне насильство – 102 740 випадків, економічне насильство – 728 випадків [12].

1.2. НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ (СТАНОМ НА 01.01.2020)

1.2.1. Які основні нормативні акти найвищої юридичної сили лежать в основі формування державної політики України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі?

- Конституція України,
- Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок та Факультативний протокол до неї,
- Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами,
- інші міжнародні договори, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України,

- Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»,
- Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»,
- Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні»,
- Закон України «Про охорону дитинства»,
- Закон України «Про соціальні послуги»,
- Закон України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами»,
- Закон України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо захисту дітей від сексуальних зловживань та сексуальної експлуатації».

1.2.2. Які обов'язкові для виконання акти видав Кабінет Міністрів України на основі та на виконання Конституції і вказаних законів України?

Постанови Кабінету Міністрів України:

- від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі»;
- від 22.08.2018 № 654 «Про затвердження Типового положення про мобільну бригаду соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі»;
- від 22.08.2018 № 655 «Про затвердження Типового положення про притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі»;
- від 23 січня 2019 р. № 43 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України»;
- від 20 березня 2019 р. № 234 «Про затвердження Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі»;
- від 21 серпня 2019 р. № 824 «Про затвердження типових положень про денний центр соціально-психологічної

допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, та спеціалізовану службу первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі».

1.2.3. Які накази прийняті Міністерством соціальної політики України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Наказ Мінсоцполітики від 01.10.2018 № 1434 «Про затвердження Типової програми для кривдників».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- В яких випадках та протягом якого періоду часу кривдник проходить Типову програму?
 - Якою є роль місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у роботі з кривдниками?
 - Хто забезпечує підготовку фахівців, до компетенції яких належить питання та запобігання протидії домашньому насильству, в тому числі фахівців, які реалізують цю Типову програму?
 - З приводу яких питань щодо організації та забезпечення проходження цієї Типової програми взаємодіють місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування й уповноважені підрозділи органу Національної поліції?
2. Наказ Мінсоцполітики від 11.12.2018 № 1852 «Про утворення Державної установи “Кол-центр Міністерства соціальної політики України з питань протидії торгівлі людьми, запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- Яким способом людина може звернутись до Кол-центру?
- Кол-центр знаходиться у м. Києві або має територіальні відділення?
- Як Кол-центр взаємодіє з іншими суб'єктами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, зокрема, якщо постраждала особа не бажає співпрацювати з Національною поліцією?

3. Наказ Мінсоцполітики від 03.07.2019 № 1037 «Про затвердження форм документів, із яких формується особова справа постраждалої особи, влаштованої до притулку для осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- З яких уніфікованих документів формується особова справа особи, влаштованої до притулку для постраждалих від насильства?
- Якою є форма направлення особи/сім'ї, яка постраждала від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі, для отримання соціальних послуг/допомоги, оцінки ризиків вчинення домашнього насильства?
- Чи зобов'язаний суб'єкт, до якого була направлена постраждала особа, поінформувати уповноважену особу місцевого органу виконавчої влади/органу місцевого самоврядування про надані ним послуги?

1.2.4. Які накази прийняті Міністерством внутрішніх справ України з метою забезпечення виконання повноважень уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Наказ МВС України від 01.08.2018 № 654 «Про затвердження Порядку винесення уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України термінового заборонного припису стосовно кривдника».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- В яких випадках і для чого виноситься терміновий заборонний припис?
- Які заходи та на який термін можуть бути застосовані до кривдника?
- Чи порушує майнові права кривдника винесення йому припису?
- Який порядок винесення припису, якщо домашнє насильство вчинено кількома особами або якщо від домашнього насильства постраждало декілька осіб?

2. Наказ МВС України від 25.02.2019 № 124 «Про затвердження Порядку взяття на профілактичний облік, проведення профілактичної роботи та зняття з профілактичного обліку кривдника уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- Коли кривдника ставлять на профілактичний облік?
- Протягом якого періоду часу кривдник ставиться та перебуває на профілактичному обліку?
- Хто та як здійснює контроль за поведінкою кривдника і проведення з ним профілактичної роботи?

1.2.5. Які спільні накази прийняті Міністерством соціальної політики та Міністерством внутрішніх справ?

1. Наказ Мінсоцполітики та МВС України від 13.03.2019 № 369/180 «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- Для чого необхідна оцінка ризиків вчинення домашнього насильства?
- Чи можуть уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству використовувати результати оцінки ризиків під час застосування заходів протидії такому насильству?

1.2.6. Які накази прийняті Міністерством освіти і науки України з метою забезпечення виконання повноважень органами управління освітою, навчальними закладами та установами системи освіти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Наказ МОН від 22.05.2018 № 509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- Чи зобов'язаний працівник психологічної служби надавати психологічну допомогу за запитами учасників освітнього процесу, в т.ч. батьків здобувачів освіти?

- Хто із працівників закладу та/або установи освіти сприяє формуванню небайдужого ставлення здобувачів освіти до постраждалих дітей, усвідомлення необхідності невідкладного інформування педагогів про випадки домашнього насильства і конфліктів серед здобувачів освіти, що стали їм відомі?
 - Хто із працівників закладу та/або установи освіти сприяє захисту прав здобувачів освіти від будь-яких видів і форм насильства, представляє їхні інтереси у правоохоронних і судових органах?
2. Наказ МОН України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- У чому полягають завдання уповноваженої особи закладу освіти для здійснення невідкладних заходів щодо реагування у разі виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб?
- Де заклад освіти повинен розмістити контактну інформацію уповноваженої особи закладу, організацій та установ, служб підтримки постраждалих осіб?

1.2.7. Які накази прийняті Міністерством охорони здоров'я України з метою забезпечення виконання повноважень органами, установами і закладами охорони здоров'я у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Наказ МОЗ України від 01.02.2019 № 278 «Про затвердження Порядку проведення та документування результатів медичного обстеження постраждалих осіб від домашнього насильства, або осіб, які імовірно постраждали від домашнього насильства, та надання їм медичної допомоги».

Ознайомлення з цим документом сприятиме з'ясуванню, зокрема, таких питань:

- Яка особа у закладі охорони здоров'я є відповідальною за організацію проведення медичного обстеження постраждалих осіб та документування його результатів?

- Кого і в який термін інформує заклад охорони здоров'я про виявлення факту насильства?
- Як відбувається взаємодія у разі госпіталізації повнолітніх постраждалих осіб, якщо наявні у них діти, особи, що перебувають під опікою/піклуванням залишаються без належного догляду?

1.2.8. Які суб'єкти здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до законодавства України?

Суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, є:

- 1) спеціально уповноважені органи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 2) інші органи та установи, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 3) загальні та спеціалізовані служби підтримки постраждалих осіб;
- 4) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах [8].

(частина 1 статті 6 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.2.9. Які суб'єкти є спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству є:

- 1) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (наразі таким органом є Міністерство соціальної політики України);
- 2) центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (нині це також Міністерство соціальної політики України);
- 3) Рада міністрів АР Крим, місцеві державні адміністрації, у тому числі їх структурні підрозділи, до повноважень яких належить

здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

4) сільські, селищні, міські, районні у містах (у разі їх створення) ради, їх виконавчі органи, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [8].

(частина 2 статті 6 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.2.10. Які суб'єкти належать до інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

До інших органів та установ, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, належать:

- 1) служби у справах дітей;
- 2) уповноважені підрозділи органів Національної поліції України;
- 3) органи управління освітою, навчальні заклади, установи та організації системи освіти;
- 4) органи охорони здоров'я, установи та заклади охорони здоров'я;
- 5) центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- 6) суди;
- 7) прокуратура;
- 8) уповноважені органи з питань пробації [8].

(частина 3 статті 6 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.2.11. Які заклади належать до загальних служб підтримки постраждалих осіб?

До загальних служб підтримки постраждалих осіб належать заклади, які, в тому числі, надають допомогу постраждалим особам:

- 1) центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;
- 2) притулки для дітей;
- 3) центри соціально-психологічної реабілітації дітей;
- 4) соціально-реабілітаційні центри (дитячі містечка);
- 5) центри соціально-психологічної допомоги;

- 6) територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг);
- 7) інші заклади, установи та організації, які надають соціальні послуги постраждалим особам [8].

(частина 4 статті 6 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

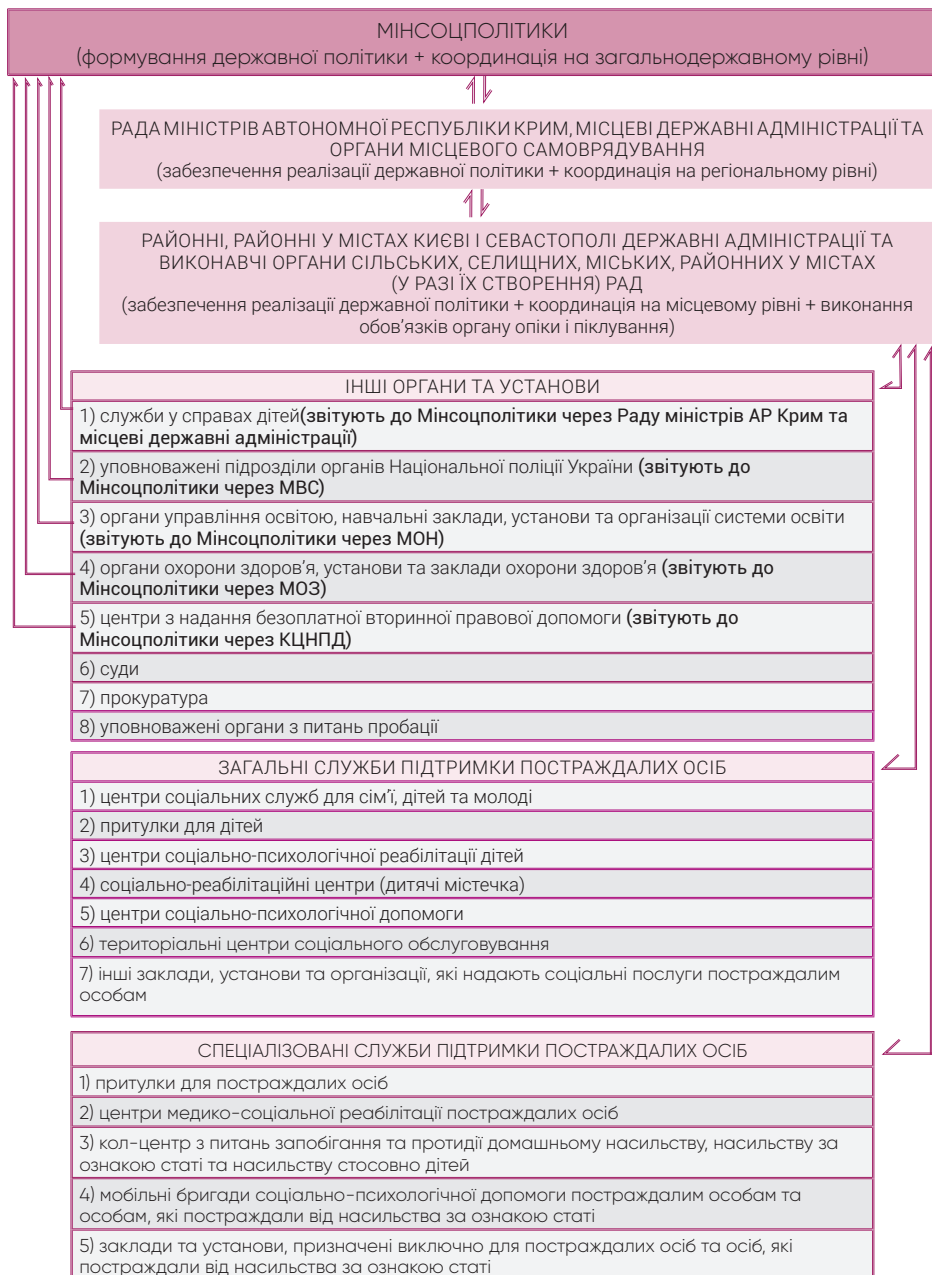
1.2.12. Які заклади належать до спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб?

До спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб належать:

- 1) притулки для постраждалих осіб,
- 2) центри медико-соціальної реабілітації постраждалих осіб,
- 3) кол-центр з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей,
- 4) мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам та особам, які постраждали від насильства за ознакою статі,
- 5) денний центр соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі,
- 6) спеціалізована служба первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі,
- 7) інші заклади та установи, призначені виключно для постраждалих осіб та осіб, які постраждали від насильства за ознакою статі [8].

(частина 4 статті 6 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.2.13. Як схематично виглядає система суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству ?

1.2.14. Чи можуть здійснювати заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству інші заклади, установи та громадяни?

Так, одним із основних принципів діяльності, спрямованої на запобігання та протидію домашньому насильству, є визнання суспільної небезпеки домашнього насильства та забезпечення нетерпимого ставлення до будь-яких проявів домашнього насильства. Тому до системи суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, входять громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. Якщо таким особам стало відомо про вчинення домашнього насильства, зокрема, якщо постраждалими особами стали або можуть стати діти, законом на них покладається обов'язок невідкладно повідомити про це до районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчих органів сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад, уповноважених підрозділів органів Національної поліції України або до цілодобового кол-центру з питань запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та насильству стосовно дітей. Проте вони можуть здійснювати й інші заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та/ або насильству за ознакою статі.

У здійсненні заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, зокрема, виявленні фактів домашнього насильства, наданні допомоги та захисту постраждалим особам, можуть також брати участь підприємства, установи та організації незалежно від форми власності, громадські об'єднання та іноземні неурядові організації, фізичні особи – підприємці, які відповідають критеріям діяльності суб'єктів, що надають соціальні послуги, а також фізичні особи, які надають соціальні послуги, у тому числі послуги патронату над дітьми [8].

(частина 5 статті 6 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.2.15. Чи враховано міжнародний досвід у сфері запобігання та протидії домашньому насильству у вітчизняному законодавстві?

Так, система запобігання домашньому насильству в Україні, яка існувала попередні 16 років, була суттєво удосконалена з урахуванням позитивної й негативної вітчизняної та зарубіжної практики. Зокрема, враховано позитивний досвід англосаксонських країн щодо: посилення повноважень державних органів, підвищення компетентності їх працівників; широкого залучення громадськості до вирішення проблеми насильства, зокрема, надання підтримки постраждалим, виховання суспільства, передусім молоді, на нових гуманістичних засадах; передачі інформації про випадки насильства до служб у справах дітей та сім'ї для роботи соціальних фахівців з постраждалими; контролю служби пробації за проходженням корекційних психологічних програм щодо домашніх агресорів.

Доречними інструментами практики континентальної Європи виявились: створення міжвідомчих спеціалізованих органів з метою координації спільної діяльності суб'єктів протидії домашньому насильству; створення та розміщення у загальному доступі інтерактивної карти з узагальненими контактними даними державних органів, уповноважених на попередження та протидію насильству та недержавних інституцій, які надають соціальні послуги у цій сфері; закріплення пріоритету особистих прав на захист життя та здоров'я над майновими правами щодо домоволодіння через винесення рішень про зобов'язання кривдника залишити місце проживання постраждалої особи.

Позитивним досвідом країн Східної Європи є: осуд та суворе ставлення до кривдників (скорочення термінів розслідування сімейних злочинів; більш суворі покарання за вчинення злочинів над близькою особою і ще більш суворі – за вчинення злочинів над особами, які знаходяться під охороною; право виселення кривдника із спільного помешкання; відміна положення щодо зобов'язання забезпечити йому місце проживання); посилення ролі органів місцевого самоврядування; систематизоване документування інформації про випадки домашнього насильства; створення цілодобової телефонної лінії; інформування постраждалих про органи, до яких вони можуть звернутися за допомогою, коли будуть готові [22].

І, безперечно, надзвичайно важливою для удосконалення українського законодавства у сфері запобігання та протидії

домашньому насильству стала заснована на найкращому досвіді Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (або Стамбульська конвенція). Мабуть, однією із найбільш значущих новацій авторів Конвенції стала побудова її структури на підставі «Принципу 4Р».

1.2.16. Що таке «Принцип 4Р»?

Так званий «Принцип 4Р» (англ. Prevention, Protection, Prosecution, Integrated Policies, або попередження нових випадків; забезпечення захисту і підтримки постраждалих та надання їм послуг; притягнення кривдників до відповідальності; скоординовані політики, які забезпечують комплексний інтегрований підхід) – система основних напрямів діяльності із запобігання та протидії насильству над жінками та домашньому насильству.

Подібно до інших конвенцій Ради Європи останнього часу, Стамбульська конвенція має структуру, що складається з трьох елементів: профілактика, підтримка постраждалих, переслідування кривдників [41]. У той же час, оскільки ефективне реагування на всі форми насильства, що охоплюються цією Конвенцією, вимагає більшого, ніж заходи в цих трьох напрямках, автори визнали за необхідне внести ще один елемент (комплексну політику) [34].

Зверніть увагу: оскільки терміни «Prevention», «Protection», «Prosecution», «Integrated Policies» є, по-перше, дещо умовними скороченими назвами і, по-друге, запозичені з англійської мови, тож у літературі зустрічаються й інші форми їх перекладу, які також є правильними.

1. Попередження нових випадків. Профілактика, або превенція, передбачає необхідність вжиття заходів для заохочення змін у соціальних і культурних моделях поведінки жінок та чоловіків з метою викорінення упереджень, звичаїв, традицій та всіх інших практик, які ґрунтуються на ідеї неповноцінності жінок або на стереотипних ролях жінок та чоловіків та для запобігання всім формам насильства. Всі члени суспільства, особливо чоловіки і хлопці, заохочуються активно сприяти запобіганню всім формам насильства, а культура, звичаї, релігія, традиція або так звана «честь» не повинні розглядатися як виправдання будь-яких актів насильства.

Цей напрям розкривається у главі III Стамбульської конвенції – Prevention (запобігання, недопущення тощо).

2. Захист і Підтримка постраждалих здійснюються через надання послуг поліцією (первинне втручання та припинення насильства), закладами і установами охорони здоров'я (збереження життя і здоров'я особи), неурядовими організаціями, бюро та центрами правової допомоги, органами прокуратури, судовими органами (доступ до правосуддя), загальними та спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб, такими як притулки, телефонні «гарячі лінії» та інші.

Вони полягають у вжитті необхідних заходів, спрямованих на: уникнення повторного вчинення насильства, надання самостійності та економічної незалежності постраждалим від насильства, урахуванні особливих потреб уразливих осіб, у тому числі постраждалих дітей, отриманні відповідної та своєчасної інформації про доступні служби підтримки та правові заходи мовою, яку розуміють постраждалі особи. При цьому всі задіяні фахівці повинні розуміти реалії та проблеми жертв домашнього насильства та сприяти в їхньому прагненні відновити своє життя, а надання послуг не повинно залежати від готовності постраждалої особи висунути обвинувачення або свідчити проти свого кривдника.

Цей напрям розкривається у главі IV Конвенції – Protection and support (захист і підтримка, послуги тощо).

3. Для належного **Притягнення кривдника до відповідальності** необхідні такі складові: по-перше, наявність норм матеріального цивільного, кримінального, адміністративного права, за допомогою яких постраждалим особам забезпечуються належні засоби правового захисту стосовно правопорушника; по-друге, забезпечення постраждалих осіб належними засобами правового захисту стосовно державних органів, які не виконали свого обов'язку вжити необхідних запобіжних або захисних заходів у межах своїх повноважень; по-третє, забезпечення права постраждалих осіб на компенсацію від осіб, що вчинили акт домашнього насильства; по-четверте, забезпечення того, щоб розслідування та судові провадження стосовно домашнього насильства, здійснювалися без неналежних затримок і з урахуванням прав постраждалої особи на всіх стадіях кримінального провадження.

Цей напрям розкривається у главах V– Substantive law (матеріальне право) та VI Стамбульської конвенції – Investigation, prosecution, procedural law and protective measures (розслідування, кримінальне переслідування, процесуальне право та захисні заходи).

4. Скоординовані Політики, які забезпечують комплексний інтегрований підхід, вимагають координації зусиль та вжиття всіх відповідних заходів для запобігання та протидії домашньому насильству за допомогою ефективного співробітництва між усіма органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, організаціями громадянського суспільства, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах. З цією метою призначаються офіційні органи, відповідальні за координацію, виконання, моніторинг та оцінку політики та заходів для запобігання насильству, а також збір, аналіз і поширення даних, про випадки всіх форм насильства (фізичного, психологічного, економічного, сексуального).

Цей напрям розкривається у главі II Конвенції – Integrated policies and data collection (комплексна політика і збір даних).

1.2.17. Що таке скоординоване міжвідомче реагування на домашнє насильство?

Скоординоване міжвідомче реагування на домашнє насильство є цілісним і скоординованим підходом, спрямованим на забезпечення взаємовідповідності, взаємозв'язку програм і заходів, розроблених і реалізованих різними суб'єктами, спрямованих на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства. Воно засноване на партнерстві та співробітництві між спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, іншими органами та установами, на які покладаються функції із здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству (службами у справах дітей, уповноваженими підрозділами органів Національної поліції України, органами, закладами, установами та організаціями системи освіти, органами, установами та закладами охорони здоров'я, центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги, судами, прокуратурою, уповноваженими органами з питань пробації), загальними та спеціалізованими службами підтримки постраждалих осіб. Міжвідомче реагування на домашнє насильство вимагає дотримання усіма ними спільних філософії, принципів і стандартів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

1.2.18. Для чого потрібне скоординоване міжвідомче реагування на домашнє насильство?

Зкоординованість міжвідомчого реагування є цінною насамперед для постраждалої особи, яка відчуватиме, що працює налагоджена система реагування, що можна уникнути повторного травмування при зверненні до наступного суб'єкта, що заходи вживатимуться своєчасно і послідовно, що системі можна довіряти, що кожен випадок дістає належного реагування і це зменшує ймовірність рецидиву.

1.3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ (ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ВЧИНЕННЯ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА; ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПОСАДОВИХ ОСІБ ЗА НЕДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ)

1.3.1. Які обов'язки щодо забезпечення реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі покладаються на державу міжнародними стандартами?

Стамбульська конвенція, принципи та дух якої відображені у вітчизняному законодавстві про запобігання та протидію домашньому насильству та насильству за ознакою статі, визнає насильство стосовно жінок водночас і порушенням прав людини, і видом дискримінації. Тож наша держава зобов'язана забезпечити:

- реагування на таке насильство з тим, щоб відповідні державні органи належним чином запобігали насильству, розслідували факти насильства, притягали до відповідальності кривдників;
- захист, надання допомоги і відшкодування шкоди постраждалим.

Тобто Україна, по-перше, повинна зробити усе можливе, аби не допустити вчинення актів насильства по відношенню до жінок з боку

державних органів, посадових та службових осіб та інших суб'єктів, які діють від імені держави, а, по-друге, застосовувати до кривдників належні заходи щодо вчинених ними актів насильства. Це вимагає удосконалення як матеріального права, так і процесуального законодавства. Зокрема, необхідним є закріплення у цивільному, кримінальному, адміністративному законодавстві спеціальних норм, які захищають права постраждалих як від посягань з боку кривдників, так і від невиконання або неналежного виконання своїх обов'язків з боку представників державних органів та органів місцевого самоврядування.

Стамбульська конвенція визначає як злочини різні форми насильства щодо жінок, а також домашнє насильство. Це є одним з багатьох її досягнень. Крім того, відповідно до вимог цієї конвенції державам-сторонам потрібно забезпечити, щоб культура, традиції чи так звана «честь» не розглядалися як виправдання для будь-якої з перелічених вище форм насильства.

Україна забезпечила криміналізацію, зокрема, систематичного психологічного, економічного та фізичного насильства, сексуального насильства та зґвалтування, каліцтва статевих органів, примусового шлюбу, примусового аборту та примусової стерилізації. Окрім цього, у вітчизняному законодавстві закріплено широкий спектр питань, спрямованих на припинення безкарності кривдників, у тому числі стосовно негайного і належного реагування на всі форми насильства, ефективного розслідування та недопущення надмірних зволікань при розгляді справ за фактами насильства [4; 11; 14; 15; 18; 19; 27; 34; 36].

1.3.2. Які заходи реагування на факти домашнього насильства щодо кривдника передбачено українським законодавством?

Декларуючи нульову толерантність до домашнього насильства і визнаючи його суспільну небезпечність, Україна впровадила нові підходи до протидії цьому соціальному явищу.

По-перше, Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» суттєво оновлено систему спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству. Спеціальні заходи є особливими формами реагування поліції, суду та місцевих органів влади на вчинення домашнього насильства й спрямовані як на забезпечення безпеки постраждалої особи, так і на зміну насильницької поведінки кривдника, формування у нього нової,

неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках. Закон виокремлює такі спеціальні заходи щодо протидії домашньому насильству:

- 1) терміновий заборонний припис стосовно кривдника;
- 2) обмежувальний припис стосовно кривдника;
- 3) взяття на профілактичний облік кривдника та проведення з ним профілактичної роботи;
- 4) направлення кривдника на проходження програми для кривдників.

Ці спеціальні заходи є заходами щодо протидії домашньому насильству, а не видами юридичної відповідальності. Тобто самі по собі вони не є стягненням або покаранням, не носять репресивно-карального характеру, а їх виконання не тягне будь-яких негативних наслідків для особи. Натомість за їх невиконання кривдник може бути притягнений до адміністративної або кримінальної відповідальності. Застосування до кривдника того чи іншого спеціального заходу не виключає можливості притягнення його до адміністративної або кримінальної відповідальності.

По-друге, у прикінцевих положеннях Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» та Законі України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України з метою реалізації положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами» закріплено зміни до законодавства, якими посилено відповідальність кривдника за вчинення ним домашнього насильства.

1.3.3. Постраждалій особі достатньо викликати поліцію, щоб кривдника притягли до відповідальності?

Ні. Звернення до правоохоронних органів і суду з метою притягнення кривдників до адміністративної відповідальності є правом постраждалих осіб. Відповідно, якщо домашнє насильство було вчинено стосовно дорослої дієздатної особи, вона має право висловити своє бажання на притягнення кривдника до адміністративної відповідальності. Це означає, що постраждала особа повинна написати про це заяву на ім'я начальника відділу поліції. Заява пишеться у довільній формі.

Після цього уповноважені на те посадові особи органів Національної

поліції встановлюють, чи є у діях (бездіяльності) особи ознаки складу правопорушення. Якщо так – складають протокол про адміністративне правопорушення, передбачене ст. 173-2 КУпАП, збирають інші необхідні матеріали та передають їх до суду.

Потерпіла особа має право знайомитися з матеріалами справи, заявляти клопотання, при розгляді справи користуватися правовою допомогою адвоката, іншого фахівця у галузі права, який за законом має право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи, оскаржувати постанову по справі про адміністративне правопорушення, її може бути опитано як свідка [15; 24].

1.3.4. За які діяння кривдника настає адміністративна відповідальність?

Кодекс України про адміністративні правопорушення містить спеціальну норму, якою передбачена відповідальність за вчинення діянь, пов'язаних з домашнім насильством, насильством за ознакою статі – статтю 173⁻² «Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування»:

Стаття 173⁻². Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування.

Вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, тобто умисне вчинення будь-яких діянь (дій або бездіяльності) фізичного, психологічного чи економічного характеру (застосування насильства, що не спричинило тілесних ушкоджень, погрози, образи чи переслідування, позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна або коштів, на які потерпілий має передбачене законом право, тощо), внаслідок чого могла бути чи була завдана шкода фізичному або психічному здоров'ю потерпілого, а так само невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої він винесений, або неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі його винесення, –

тягнуть за собою накладення штрафу від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від тридцяти до сорока годин, або адміністративний арешт на строк до семи діб.

Ті самі дії, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за одне з порушень, передбачених частиною першою цієї статті, –

тягнуть за собою накладення штрафу від двадцяти до сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на

строк від сорока до шістдесяти годин, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Кодекс України про адміністративні правопорушення містить ще декілька норм, які охоплюють діяння, пов'язані з домашнім насильством. Наприклад, стаття 180 КУпАП передбачає відповідальність за доведення неповнолітнього до стану сп'яніння батьками неповнолітнього, або особами, які їх замінюють, або іншими особами. А стаття 184 КУпАП – ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей [14].

1.3.5. За які діяння кривдника настає кримінальна відповідальність?

Пов'язані з домашнім насильством діяння кривдника, які носять суспільно небезпечний характер, кваліфікуються як злочини. Відповідно до вимог Стамбульської конвенції в Україні криміналізоване домашнє насильство та різні форми насильства щодо жінок. Зокрема, у Кримінальному кодексі України [4; 18; 27]:

1) визнано злочинами:

- домашнє насильство – як окремий злочин (ст. 126-1 КК), а у випадку вчинення інших злочинів – обтяжуючою обставиною (ст. ст. 67, 152, 153 КК);
- примушування до шлюбу (ст. 151-2 КК);
- сексуальне насильство (ст. 153 КК);
- каліцтво статевих органів (ст. 121 КК);
- примушування до стерилізації (ст. 134 КК);
- примушування до аборту (ст. 134 КК);
- невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників (ст. 390-1 КК);

2) оновлено визначення зґвалтування (ст. 152 КК);

3) жорстоке поводження та приниження, що мають системний характер, визнано пом'якшуючою обставиною для постраждалих, які вчинили насильницький злочин проти кривдника (ст. 66, 116, 123 КК);

4) введено судову процедуру щодо застосування обмежувальних заходів (ст. 79, 91-1 КК).

Стаття 126-1. Домашнє насильство

Домашнє насильство, тобто умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності, емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи, –

карається громадськими роботами на строк від ста п'ятидесяти до двохсот сорока годин, або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до двох років

Якщо насильницькі діяння вчинено не систематично, або наслідки, які настали внаслідок насильства чи інші обставини не охоплюються статтею 126-1 КК, вони потребують додаткової кваліфікації за іншими статтями Кримінального кодексу, в тому числі:

- *фізичне насильство* – за статтями 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 134, 135, 136, 146 КК та іншими;
- *психологічне насильство* – за статтями 129, 146, 149, 150, 150-1, 296, 303, 304 КК та іншими;
- *сексуальне насильство* – за статтями 152, 153, 154, 155, 156 КК;
- *економічне насильство* – за статтями 150, 150-1, 164, 165, 166, 167, 169, 181, 185, 186, 187, 190, 194, 195 КК та іншими.

1.3.6. Чи передбачена в Україні відповідальність посадових і службових осіб за недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Так. Держава несе відповідальність за протиправні акти, вчинені її представниками. Загальною вимогою є те, що чиновники повинні поважати закон й утримуватися від актів, які вважаються протиправними в міжнародному праві, а також захищати громадян від вчинення таких актів іншими недержавними суб'єктами. Тож Україна, щоб забезпечити недопущення актів насильства за ознакою статі з боку державних органів, посадових осіб, представників установ та інших суб'єктів, які діють від імені держави, а також забезпечити застосування належних заходів щодо актів домашнього насильства та насильства за ознакою статі, вчинених недержавними суб'єктами, таку відповідальність закріпила у законі [8].

(стаття 31 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

1.3.7. Які категорії посадових і службових осіб несуть відповідальність за недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Відповідно до законодавства про адміністративну, дисциплінарну, цивільну, кримінальну відповідальність, а також норм постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» такі відповідальності підлягають:

- заступники голів Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій, відповідальні за координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- заступники голів районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій, які є координаторами з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Відповідно до закону, координатор є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;
- уповноважені особи (працівники структурного підрозділу) районних, районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій, які проводять роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками;
- заступники голів (за наявності) міського голови, голови виконавчого органу ради об'єднаної територіальної громади (далі – ОТГ), міської (у місті обласного значення), районної у місті (в разі її утворення) ради, які є координаторами з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці. Відповідно до закону, координатор є персонально

відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;

- відповідальні працівники виконавчого комітету (структурного підрозділу) виконавчих органів рад об'єднаних територіальних громад, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, які проводять роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками;
- відповідальні працівники виконавчого комітету сільських, селищних рад, які проводять роботу з прийому та реєстрації заяв і повідомлень про вчинення насильства, координації заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками;
- сільські, селищні голови, старости (в разі їх обрання) сіл, селищ, які є персонально відповідальними за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища;
- посадові та службові особи, на яких покладено обов'язок виявляти факти домашнього насильства стосовно дитини або за участю дитини, організовувати та здійснювати роботу з постраждалою дитиною, дитиною-кривдником;
- посадові та службові особи, на яких покладено обов'язок виявляти, організовувати та здійснювати роботу з недієздатними особами, які є кривдниками або постраждалими особами, які є недієздатними особами чи особами, цивільна дієздатність яких обмежена;
- посадові та службові особи уповноважених підрозділів органів Національної поліції України, на яких покладено обов'язок здійснювати заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- відповідальні за координацію заходів стосовно постраждалих осіб особи закладів охорони з числа заступників керівника закладу;
- уповноважені посадові особи закладів освіти, відповідальні за проведення невідкладних заходів реагування у разі

виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб;

- посадові та службові особи центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги;
- судді;
- посадові та службові особи прокуратури;
- посадові та службові особи уповноважених органів з питань пробації;
- посадові та службові особи загальних та спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб.

1.3.8. До яких видів відповідальності можуть бути притягнені посадові й службові особи у випадку недотримання вимог законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ККУ	АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, КУПАП	ДИСЦИПЛІНАРНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ»	МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ЗАКОН УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ»
Ст. 364, 365, 367	Ст. 184-2, 186	Ст. 64, 65	Ст. 80

Крім цього, постраждала особа також може звернутись до Європейського суду з прав людини, оскільки визнано, що домашнє насильство – це проблема приватної особи і суспільства, що покладає на органи влади зобов'язання забезпечити належний захист від домашнього насильства (справи *Осман п. Великобританії (1998)*, *А. п. Великобританії (1998)*, *Контрова п. Словаччини (2004)*, *Беваква і С. п. Болгарії (2008)*, *Опуз п. Туреччини (2009)* тощо).

РОЗДІЛ 2. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ: ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ

2.1. ЦІЛІ, ПРИНЦИПИ ТА ФУНКЦІЇ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

2.1.1. Які важливі виклики та загрози постають у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

На основі проведеного у 2015 році дослідження експерти Ради Європи визначили основні чинники, які можуть завадити ефективному системному реагуванню на насильство. Частина з них залишаються актуальними й сьогодні:

- часто основна увага під час реагування на факти домашнього насильства та насильства за ознакою статі зосереджується на кривдникові, а не на постраждалій особі;
- залучення занадто багатьох різних соціальних служб може негативно впливати на ефективність роботи;
- мляве реагування правоохоронних органів на випадки насильства та відсутність координації їхніх дій з іншими органами у таких випадках;
- постраждала особа не має можливості безоплатно отримати медичні послуги;
- нечіткість і заплутаність системи реагування на факти насильства та направлення постраждалих для отримання додаткових послуг як для самої постраждалої особи, так і для залучених суб'єктів;
- службам загальної підтримки постраждалих осіб бракує людських та фінансових ресурсів;
- навіть у тих місцях, де служби спеціальної підтримки жінок існують, їхня кількість є дуже обмеженою;
- відсутній відповідний механізм направлення на отримання спеціалізованої консультаційної допомоги (психологічна, правова консультація тощо);

- реагування на факти насильства здійснюється без урахування оцінки ризиків продовження чи повторного вчинення насильства, настання тяжких або особливо тяжких наслідків його вчинення, а також смерті постраждалої особи [11].

2.1.2. Як міжвідомча взаємодія у сфері запобігання та протидії домашньому насильству може вирішити ці проблеми?

Міжвідомча взаємодія під час здійснення запобіжної діяльності та при безпосередньому реагуванні на конкретні факти домашнього насильства дозволяє досягти низки позитивних результатів:

- постраждалі особи отримують необхідні допомогу, захист і підтримку завдяки низці ефективних, своєчасних і послідовних послуг;
- покращиться якість послуг, які надаються постраждалим особам, і знизиться ризик повторного вчинення насильства: завдяки навчанню (у тому числі спільному) фахівці всіх залучених до запобігання та протидії домашньому насильству суб'єктів отримують необхідні знання і навички та зможуть надати ефективну допомогу та послуги, адаптовані до потреб конкретної постраждалої особи;
- підвищиться довіра постраждалих осіб, зросте їх готовність звернутися за допомогою до уповноважених установ (організацій) і кількість таких звернень;
- приведе до глибоких і стійких змін і допоможе забезпечити нетерпиме ставлення до будь-яких проявів домашнього насильства як на рівні окремої громади, так і на загальнодержавному рівні.

2.1.3. Чи закріплена необхідність міжвідомчої взаємодії у міжнародних стандартах?

Так. Стаття 18 Стамбульської конвенції закріплює необхідність забезпечення ефективної співпраці між усіма державними органами, у тому числі судами, прокуратурою, правоохоронними органами, місцевими та регіональними органами влади, а також неурядовими організаціями та іншими відповідними органами та організаціями, які здійснюють захист та підтримку постраждалих та свідків усіх форм насильства, на які поширюється дія цієї Конвенції, у тому числі шляхом направлення таких осіб до загальних та спеціалізованих

служб підтримки. В Україні ця норма імplementована шляхом закріплення відповідних положень як у Законі «Про запобігання та протидію домашньому насильству», так і у підзаконних нормативно-правових актах.

2.1.4. В яких сферах здійснюється міжвідомча взаємодія?

Відповідно до міжнародних стандартів та вітчизняного законодавства міжвідомча взаємодія здійснюється як у сфері запобігання, так і у сфері протидії домашньому насильству.

Запобігання домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

Протидія домашньому насильству – система заходів, що здійснюються органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями, а також громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, та спрямовані на припинення домашнього насильства, надання допомоги та захисту постраждалій особі, відшкодування їй завданої шкоди, а також на належне розслідування випадків домашнього насильства, притягнення до відповідальності кривдників та зміну їхньої поведінки [8].

(стаття 1 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

2.1.5. Які основні цілі міжвідомчої взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

- Скоординоване запобігання домашньому насильству;
- забезпечення ефективної та практичної реалізації прав постраждалих осіб;

- інтегроване і різноспрямоване реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також проведення роботи з кривдниками, використовуючи узгоджені міжвідомчі робочі правила та інструменти;
- забезпечення та спрощення доступу до служб підтримки для постраждалих осіб;
- отримання більш точних даних про конкретний факт домашнього насильства, історію і напрямки реагування та надання допомоги;
- забезпечення ведення звітності на всіх рівнях і усіма суб'єктами [20].

2.1.6. На яких базових принципах ґрунтується міжвідомча взаємодія у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. *Підхід, орієнтований на потреби постраждалої особи.* Для всіх суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, пріоритетними повинні бути права, потреби і побажання постраждалої особи.
2. *Партнерство.* Міжвідомче реагування на домашнє насильство передбачає ефективну співпрацю і координацію залучених установ та організацій.
3. *Колективне управління.* Розробка стратегій, планів дій на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях, а також програм для постраждалої особи; їх реалізація, моніторинг та коригування повинні здійснюватися на основі колективної участі.
4. *Стратегічне планування.* Запобігання та протидія домашньому насильству ґрунтується на загальних міжвідомчих стратегіях, з конкретними цілями і діями, закріпленими у програмах у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, розроблених та затверджених з урахуванням особливостей кожного конкретного регіону.
5. *Комплексні послуги.* Виходячи з наявних проблем та потреб постраждалої особи послуги мають надаватися через єдину для клієнтів контактну особу, яка приводить їх до повного пакету соціальних, медичних, правових, освітніх та інших послуг, максимально зосереджених місці, територіально зручному для клієнтів.

6. *Запобігання*. Ефективний комплексний підхід, окрім іншого, визначає за пріоритет запобігання домашньому насильству.
7. *Звітування*. Усі залучені до діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству органи та установи повинні забезпечити звітування її співробітників щодо здійснених заходів на виконання узгоджених програм і дотримання цих базових принципів у їх роботі.
8. *Стійкість*. Незважаючи на політичні зміни, плинність або незаінтересованість кадрів, у випадку необхідності міжвідомчого реагування на домашнє насильство, залучені установи та організації повинні забезпечити всі умови для реалізації і підтримки цього підходу [20].

2.1.7. Які функції виконує міжвідомча взаємодія у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Ефективне міжвідомче реагування на домашнє насильство є комплексним механізмом співробітництва, яке будується на основі здійснення таких функцій:

- 1) втручання (інтервенція, надання послуг);
- 2) ефективне перенаправлення;
- 3) підготовка фахівців;
- 4) документування, аналіз і передача даних;
- 5) запобігання та підвищення обізнаності;
- 6) координація [20].

2.1.8. Що розуміється під втручанням (інтервенцією, наданням послуг)?

Міжвідомче втручання (інтервенція, надання послуг) передбачає дієвий, ефективний та невідкладний захист постраждалих осіб, недопущення повторних випадків домашнього насильства, надання постраждалим комплексних послуг, які зменшують негативний вплив і наслідки домашнього насильства, запобігають їх подальшій травматизації.

Міжвідомче втручання надає також можливість визначити нагальні потреби постраждалих осіб і розробити, впровадити й контролювати виконання індивідуальних програм для постраждалих осіб відповідно до виявлених потреб і наявних ресурсів. Відповідно до вітчизняного законодавства суб'єктами, відповідальними за виконання програм для постраждалих осіб, є місцеві державні

адміністрації та органи місцевого самоврядування. Виконуються такі програми фахівцями, які пройшли підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації та представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також іншими заінтересованими суб'єктами, що надають соціальні послуги із запобігання та протидії домашньому насильству. Важливо пам'ятати, що надання допомоги постраждалим особам не залежить від звернення таких осіб до правоохоронних органів чи суду, від їх участі у кримінальному або цивільному провадженні.

Окрім цього, міжвідомче втручання передбачає застосування до кривдників заходів із протидії продовженню або вчиненню нових актів насильства, з урахуванням оцінки ризиків (більш детально про ці заходи йшлося у питанні 1.3.2).

2.1.9. Як координатору оцінити ефективність міжвідомчого втручання на факти насильства?

Для цього спробуйте дати відповіді на такі питання.

1. Які заклади, установи, організації діють на території вашої адміністративно-територіальної одиниці для забезпечення:
 - виявлення фактів домашнього насильства та своєчасного реагування на них з боку поліції, органів місцевого самоврядування;
 - безпечного простору для постраждалих осіб (з можливістю коротко- або довготермінового перебування);
 - надання медичних послуг, у тому числі екстреної медичної допомоги;
 - надання соціальних послуг, у тому числі із соціального посередництва;
 - надання психологічних послуг, у тому числі проведення психотерапевтичної роботи з постраждалими та реалізації програм для кривдників;
 - надання правових послуг, у тому числі вторинної правової допомоги?
2. Чи зроблене картування цих послуг?
3. Якщо зроблене, то чи забезпечені усі суб'єкти взаємодії відомостями про усі наявні послуги на території вашої адміністративно-територіальної одиниці?
4. Чи доступна кожна з цих послуг для будь-якої постраждалої особи на вашій адміністративно-територіальній одиниці, у тому числі:

- у сільській місцевості,
 - вагітним жінкам, дітям, недієздатним особам, особам похилого віку?
5. Які засоби впливу застосовуються до кривдника:
 - чи впроваджуються програми для кривдників та скільки рішень суду було винесено про направлення кривдників для їх проходження?
 - скільки термінових заборонних приписів винесено поліцією по відношенню до кривдників? Чи виконуються вони кривдниками?
 - яку кількість обмежувальних приписів винесено судом та чи виконуються вони кривдниками?
 - які заходи вжиті до кривдників, що порушили призначені заходи/обмеження?
 6. Якщо якісь необхідні послуги у вас відсутні, де їх може отримати постраждала особа?
 7. Чи є випадки, коли після звернення по допомогу постраждала особа продовжує перебувати в ситуації домашнього насильства? Чому?
 8. Що потрібно зробити, щоб кожна постраждала особа на вашій адміністративно-територіальній одиниці змогла отримати необхідні послуги?

2.1.10. Що розуміється під ефективним перенаправленням?

Ефективне перенаправлення включає в себе: взаємне інформування суб'єктів не пізніше однієї доби про виявлені факти домашнього насильства з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом; інформування постраждалої особи та/або її законного представника (якщо такий представник не є кривдником) про права, заходи та соціальні послуги, якими вона може скористатися; видачу за результатами оцінки потреб постраждалої особи направлення до відповідних служб підтримки та/або інших суб'єктів взаємодії. При цьому інформування інших суб'єктів про звернення та потреби постраждалої особи здійснюється за наявності її добровільної поінформованої згоди. Така згода не вимагається у випадках вчинення насильства стосовно дітей та недієздатних осіб, а також виявлення актів насильства кримінального характеру, обґрунтовану підозру щодо вчинення яких підтверджено за результатами оцінки ризиків. У цьому випадку

кожен суб'єкт за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти не пізніше однієї доби інформує: 1) уповноважений підрозділ органу Національної поліції; 2) відповідну службу у справах дітей – у разі, коли постраждалою від насильства особою або кривдником є дитина чи постраждала особа звернулася разом із дитиною; невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, орган опіки та піклування – у разі, коли постраждалою від насильства особою або кривдником є повнолітня недієздатна особа або особа, дієздатність якої обмежено; 3) уповноважену особу місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування.

2.1.11. Як координатору оцінити ефективність перенаправлення постраждалих?

Для налагодження системи ефективного перенаправлення спочатку з'ясуйте такі питання:

1. Чи існує зведена база даних з контактами (назва, адреса, номер телефону, графік роботи/прийому, ПІБ спеціаліста (якщо є його згода) суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії насильству, допомоги постраждалим особам?
2. Чи вчасно передається інформація про виявлені факти насильства до інших суб'єктів в установленому порядку?
3. Яким чином відрегульовано механізм перенаправлення постраждалих осіб на Вашій території?

2.1.12. Що розуміється під підготовкою фахівців?

Усі фахівці, які працюють з випадками домашнього насильства, повинні знати природу домашнього насильства, його непропорційний вплив на жінок і чоловіків, зокрема, на осіб з інвалідністю, вагітних жінок, дітей, недієздатних осіб, осіб похилого віку, необхідність підтримки та захисту постраждалих осіб, наслідки домашнього насильства, що призводять до порушення прав людини; використовувати єдину термінологію; вміти ідентифікувати різні форми домашнього насильства, оцінювати ризики, що загрожують постраждалій особі, реагувати на факти домашнього насильства відповідно до своєї компетенції; мати навички спілкування і співпереживання. Це може здійснюватися як шляхом обміну досвідом у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, так і шляхом скоординованої міжвідомчої підготовки фахівців, які

представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Відповідно до чинного законодавства:

- координація підготовки фахівців, які представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, покладається на центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
(пункт 4 частини 2 статті 7 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)
- забезпечення підготовки фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників, а також забезпечення підготовки методичних рекомендацій щодо організації і забезпечення діяльності та підвищення кваліфікації фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, покладається на Раду міністрів АР Крим, обласні, Київську та Севастопольську міські державні адміністрації;
(пункт 5 частини 1 статті 8 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)
- участь у підготовці фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників беруть районні, районні у містах Києві і Севастополі державні адміністрації та виконавчі органи сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх створення) рад;
(пункт 4 частини 2 статті 8 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)
- забезпечення підготовки фахівців відповідної кваліфікації та галузі знань з метою належного виконання ними функцій із запобігання та протидії домашньому насильству покладається на органи управління освітою [8].
(пункт 1 частини 1 статті 11 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

2.1.13. Як координатору оцінити ступінь забезпечення підготовки фахівців?

Початок процесу підготовки фахівців пов'язаний із такими питаннями:

1. Яка кількість фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, в тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників, має потребу у підготовці/перепідготовці/підвищенні кваліфікації з відповідних питань?
2. Чи ведеться база даних підготовлених фахівців?
3. На якій освітній базі (в якому навчально-методичному закладі) здійснюється організація та підготовка відповідних фахівців?
4. Чи налагоджена співпраця із закладами вищої освіти на території вашого регіону, які готують фахівців для суб'єктів взаємодії, з метою включення цієї тематики до навчальних програм, стажування та подальшого працевлаштування випускників?

2.1.14. Що розуміється під документуванням, аналізом і передачею даних?

Прийняття правильних рішень кожним задіяним до реагування на конкретний факт насильства суб'єктом залежить від того, наскільки швидко та повно вони отримують інформацію про те, що сталося, хто постраждалий і хто кривдник, чи є серед постраждалих діти або недієздатні особи, яким суб'єктом взаємодії вже що зроблено тощо. Тому документування, аналіз і передача даних потрібні для досягнення багатьох цілей:

- захист життєво важливих інтересів постраждалих осіб, зокрема, постраждалих дітей;
- запобігання повторним випадкам домашнього насильства та насильства за ознакою статі;
- забезпечення здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі;
- надання комплексної та своєчасної допомоги постраждалим особам суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі;

- облік випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі;
- координація діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та у сфері запобігання та протидії насильству за ознакою статі [20].

Відповідно до законодавства, в Україні передбачено створення Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі, до якого в електронному вигляді вносяться відомості (окремо за кожним випадком) про: 1) випадок насильства; 2) постраждалу особу та вжиті заходи з надання їй допомоги; 3) кривдника. До його запровадження заяви та повідомлення про насильство реєструються в журналах, форми яких наведено в додатках 1-6 до Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Також до цих журналів вноситься інформація про заходи, вжиті суб'єктами до постраждалих осіб та кривдників [8; 32].

(стаття 16 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»; пункт 12 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі; пункт 13 Порядку формування, ведення та доступу до Єдиного державного реєстру випадків домашнього насильства та насильства за ознакою статі)

2.1.15. Як координатору оцінити повноту реєстрації даних про факти насильства та передачу інформації до інших суб'єктів?

Для цього потрібно з'ясувати такі питання:

1. Наявність, своєчасне та повне ведення журналів/внесення даних у реєстр.
2. Яким чином забезпечується конфіденційність при передачі та збереженні даних? Яка кількість людей, що не дотичні до безпосереднього ведення випадку, може побачити інформацію про особу і як можна цього уникнути?
3. Чи здійснюється аналіз наявних статистичних даних та іншої доступної інформації на місцевому рівні з метою коригування стратегії реагування на випадки та інших заходів, що вживаються? Аналіз повторних звернень постраждалих.
4. Передача узгоджених статистичних даних до вищої установи.

2.1.16. Які заходи здійснюють суб'єкти взаємодії щодо запобігання та підвищення обізнаності?

Метою запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі є недопущення їх вчинення шляхом усунення причин та умов, що їм сприяють. Перш за все це стосується ґендерної нерівності, дискримінації, переваги і контролю однієї людини по відношенню до іншої людини. Запобігання насильству націлене на виявлення його факторів та розробку стратегій щодо їх зменшення або усунення. Запобігання вимагає довгострокового планування і здійснення заходів щодо досягнення бажаних істотних змін в економічному, соціальному і політичному статусі постраждалої особи, а також змін соціальних норм, які допускають насильницькі дії.

Відповідно до українського законодавства, на виконання завдань у сфері запобігання насильству суб'єкти забезпечують:

- організацію і проведення галузевих та міжгалузевих досліджень стану, причин і передумов поширення насильства, ефективності законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та практики його застосування;
- організацію і проведення серед населення, у тому числі серед дітей та молоді, інформаційних кампаній щодо запобігання та протидії насильству, роз'яснення його форм, проявів і наслідків;
- розроблення та впровадження у закладах освіти навчальних і виховних програм з питань запобігання та протидії насильству, зокрема, стосовно дітей;
- залучення засобів масової інформації до проведення просвітницьких кампаній, спрямованих на виконання завдань у сфері запобігання насильству, зокрема, формування небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед дітей, усвідомлення необхідності невідкладного повідомлення відповідних суб'єктів про випадки насильства.

Громадські об'єднання, іноземні неурядові організації, міжнародні організації та інші заінтересовані особи можуть самостійно ініціювати та розробляти заходи щодо запобігання насильству і брати участь у їх здійсненні.

Підвищення обізнаності є важливою складовою стратегій первинного запобігання домашньому насильству та насильству за ознакою статі. Воно спрямоване на:

- зміну у людей життєвої позиції, поведінки і переконань, які занижують суспільну небезпеку домашнього насильства/ насильства за ознакою статі та формують терпимість до їх проявів;
- запобігання перетворенню чоловіків і жінок у кривдників або в постраждалих від насильства, формуванню у останніх комплексу жертви;
- надання якомога більшої кількості людей, особливо постраждалим від насильства, інформації про доступні для вирішення проблеми ресурси.

Заходи щодо підвищення обізнаності про природу насильства та про те, як йому запобігти, позитивно впливають на точку зору постраждалих та свідків щодо неприйнятності насильства, вчать розпізнавати різні його форми і наслідки та дозволяють перестати миритися із ситуацією насильства. Як наслідок, може збільшитись попит на спеціалізовані послуги. До заходів щодо підвищення обізнаності про насильство необхідне залучення зусиль громади, інформаційних кампаній у засобах масової інформації [32].

(пункти 26 – 29 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

2.1.17. Як координатору оцінити ступінь виконання функції запобігання та підвищення обізнаності?

Для цього можна застосувати такі критерії, встановивши:

1. Чи забезпечена поточна системна діяльність з підвищення обізнаності:
 - населення громади загалом поінформоване про явище домашнього насильства та стереотипи, розуміє його неприпустимість?
 - населення поінформоване про можливості захисту та допомоги?
 - до кого та як людина може звернутись за захистом та допомогою?
2. Чи є інформація про насильство, суб'єктів, до яких може звернутись людина, та про відповідальність за вчинення

насильства загальнодоступною і легкодоступною (наприклад, розміщена у магазині, на зупинці та інших місцях масового перебування)?

3. Як проводиться превентивна робота з дітьми та молоддю?
4. Чи якісно висвітлюють ЗМІ проблему – без сексизму, звинувачення потерпілої особи та порушення конфіденційності?
5. Чи налагоджена співпраця з місцевими неурядовими організаціями та чи активно вони залучені до відповідних заходів?

2.1.18. Що означає термін координація?

«Координація» (від лат. *co* – спільно та *ordinatio* – погодження, узгодження, приведення до ладу, у відповідність дій, понять, складових частин чогось) – процес розподілу діяльності різних ланок певної системи або організації у часі, забезпечення їх взаємодії в інтересах виконання поставлених завдань.

Домашнє насильство та насильство за ознакою статі є комплексною проблемою, тому потреби, які виникають внаслідок насильства, вимагають активних законних і кваліфікованих дій з боку державних структур і громадянського суспільства. Таким чином, будь-яка стратегія, яка вимагає розробки ефективного механізму реагування на насильство, має бути заснована на міжвідомчій співпраці і партнерстві. На прикладному рівні партнерство пов'язує не лише установи/організації, які можуть боротися з насильством, а й їхні методи роботи. Для того, щоб міжвідомче реагування на насильство працювало системно, а не спиралось лише на «особисті зв'язки» у професійній діяльності, необхідним є створення офіційного органу міжвідомчого координування, до складу якого повинні бути включені представники суб'єктів, які вживають заходи у сфері запобігання та протидії насильству [1; 20; 21; 28].

2.1.19. За допомогою чого координатор може оцінити ступінь реалізації цієї функції?

Оцінка ступеня координації пов'язана з такими питаннями:

1. Чи вибудована координаційна структура відповідно до чинного законодавства:
 - чи призначено координатора,
 - чи визначено структурний підрозділ (з питань сім'ї)/уповноважену/відповідальну особу,

- чи прописано в їхніх посадових інструкціях відповідні пункти про покладення на них таких обов'язків;
 - чи створено міжвідомчу раду, за потреби робочу групу,
 - чи є відповідні розпорядження голови,
 - чи затверджене положення, склад,
 - чи визначено графік/порядок чергових та позачергових засідань,
 - чи ведуться протоколи,
 - чи впроваджуються прийняті координаційним органом рішення, зокрема, чи визначено відповідальних за реалізацію рішень та контроль за їх виконанням (хоча рішення й носять дорадчий характер, але який в них сенс, якщо вони не виконуватимуться)?
2. Чи є наявними місцеві програми, забезпечені відповідним фінансуванням?
 3. Чи розроблено стратегічні плани/плани спільних дій?
 4. Чи розроблено та узгоджено місцеві алгоритми дій з урахуванням особливостей громади та наявних послуг?

2.2. ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА СУБ'ЄКТИ КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

2.2.1. Що таке координація діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Це забезпечення взаємоузгодженої діяльності суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямованої на забезпечення системного підходу при реалізації державної політики у цій сфері на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівні. Координація передбачає забезпечення комунікації та ефективної взаємодії різних суб'єктів та полягає в діяльності під керівництвом координатора з оперативного управління діяльністю декількох суб'єктів координації для досягнення єдиної мети найбільш ефективним чином.

2.2.2. Які основні принципи координації діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Координація діяльності суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству здійснюється на основі:

- дотримання законності;
- рівності всіх учасників координаційної діяльності при постановці питань, внесенні пропозицій, розробці рекомендацій та проведенні заходів;
- самостійності кожного суб'єкта в межах наданих йому законодавством повноважень при виконанні узгоджених рішень, рекомендацій і проведенні заходів;
- об'єктивності;
- гласності.

Основним принципом організації та здійснення координації є дотримання законності, що включає в себе безумовне і точне виконання всіма суб'єктами чинного законодавства, забезпечення захисту прав і законних інтересів людини і громадянина.

Іншим основним принципом координації є рівність усіх учасників координаційної діяльності при постановці питань, внесенні пропозицій, розробці заходів і прийнятті рішень.

Координація діяльності суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству здійснюється за організуючої ролі координаторів в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі. Спільні рішення виконуються кожним суб'єктом самостійно, в межах його компетенції, властивими йому способами і методами.

Принципом координації є також її об'єктивність. Узгоджена робота у сфері запобігання та протидії домашньому насильству має базуватися на достовірних даних щодо стану, динаміки і структури цього явища, з урахуванням об'єктивних закономірностей і процесів, що відбуваються в конкретному регіоні, районі, громаді.

Важливе значення має принцип гласності координаційної діяльності, що забезпечує інформованість органів влади і населення про діяльність суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству тією мірою, якою вона не суперечить вимогам законодавства про захист прав і свобод людини і громадянина [1; 20; 21; 28].

2.2.3. Ким координується взаємодія суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р. № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», взаємодія суб'єктів координується:

- на загальнодержавному рівні – Мінсоцполітики;
- на регіональному рівні – Радою міністрів АР Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями;
- на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці – районними, районними у містах Києві і Севастополі держадміністраціями та виконавчими органами сільських, селищних, міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, у тому числі об'єднаних територіальних громад [32].

2.2.4. Хто здійснює координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на місцевому рівні?

Координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та моніторинг їх реалізації на місцевому рівні здійснюють уповноважені особи (координатори) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі [32].

(пункт 8 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

2.2.5. Які особи є відповідальними за координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці та як вони визначаються?

Голова Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій визначає заступника голови, відповідального за координацію заходів у сфері запобігання

та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, який є координатором з питань забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі та в межах своїх повноважень організовує роботу у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

(пункт 16 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

Голова районної, районної у містах Києві і Севастополі держадміністрації визначає заступника голови, який є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та в межах своїх повноважень організовує роботу у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Координатор є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

(пункт 19 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

Міський голова, голова виконавчого органу ради об'єднаної територіальної громади, міської (у місті обласного значення), районної у місті (у разі її утворення) ради визначає заступника голови (за наявності), який є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та в межах своїх повноважень організовує роботу у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Координатор є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [32].

(пункт 22 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

2.3. СТВОРЕННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДОРАДЧОГО ОРГАНУ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ І НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

2.3.1. За допомогою яких органів може забезпечуватися міжвідомча співпраця щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на регіональному та місцевому рівнях?

Для вивчення проблемних питань та забезпечення міжвідомчої співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, узгодженості заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, підвищення їх ефективності, координації проведення інформаційно-просвітницьких заходів, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування:

- на рівні АР Крим, областей, міст Києва та Севастополя можуть утворюватися дорадчі органи – регіональні координаційні ради, робочі групи;

(пункт 17 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

- на рівні районів, районів у м. Києві і Севастополі, ОТГ, міст, районів у містах – утворюються дорадчі органи – місцеві координаційні ради [32].

(пункт 25 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

2.3.2. Хто може входити до складу таких дорадчих органів?

До їх складу можуть входити уповноважені представники служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, органів управління освітою, структурних підрозділів з питань охорони здоров'я місцевих держадміністрацій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, центрів

з надання безоплатної вторинної правової допомоги, органів прокуратури та суду, громадських об'єднань, релігійних організацій, міжнародних організацій та іноземних неурядових організацій (за згодою) тощо [32].

(пункти 17, 25 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

2.3.3. Ким затверджується персональний склад таких дорадчих органів?

Персональний склад дорадчого органу затверджується розпорядженням голови. За поданням голови дорадчого органу до персонального складу можуть вноситися зміни. Члени дорадчого органу беруть участь у його засіданні особисто.

2.3.4. Якими можуть бути форми роботи такого дорадчого органу?

Основні правила організації та діяльності координаційної ради або міжвідомчої робочої групи визначаються у положенні про цей орган [25]. Аналіз вже прийнятих положень показав, що зазвичай у цьому документі зазначені питання вирішуються таким чином. У положеннях визначається, що формами діяльності дорадчого органу можуть бути засідання або робочі зустрічі, які проводяться за рішенням голови. Для участі у засіданнях координаційної ради/ міжвідомчої робочої групи можуть запрошуватися посадові особи органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій, представники громадськості, засобів масової інформації. Засідання веде голова, а в разі його відсутності – заступник голови координаційного органу. Дослідження вітчизняної практики показало, що найбільш поширеною є практика, коли засідання (робоча зустріч) вважається правомочним, якщо на ньому присутня не менш як половина членів дорадчого органу; прийняття рішення здійснюється шляхом відкритого голосування більшістю голосів його членів, присутніх на засіданні, а в разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні. Рішення дорадчого органу оформлюється протоколом, який підписується головою, або в разі його відсутності – заступником голови. Якщо хтось із членів дорадчого органу не підтримує затверджені рекомендації чи пропозиції, він має право викласти в письмовій формі свою окрему думку, що додається до протоколу засідання.

2.3.5. Які права має дорадчий орган?

У Постанові Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 закріплено основні завдання дорадчих органів регіонального та місцевого рівня (пункти 17 та 25 відповідно). Тож обсяг прав того чи іншого дорадчого органу має бути достатнім, щоб забезпечити виконання цих завдань. Наявні положення про координаційні ради/ міжвідомчі робочі групи в основному закріплюють такі їхні права:

- право утворювати в разі потреби експертні та робочі групи із залученням представників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, наукових установ та громадських організацій (за згодою їх керівників) для підготовки пропозицій щодо ефективної реалізації на регіональному рівні державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- право одержувати в установленому порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування інформаційні та аналітичні матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;
- право організувати проведення конференцій, нарад та семінарів з питань, що належать до компетенції координаційного органу.

2.3.6. Які кроки необхідно зробити, щоб забезпечити координацію міжвідомчої взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Підготовчий етап:

- Сформувати організаційний комітет (робочу групу) з утворення дорадчого органу з міжвідомчої взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
- Розробити проект рішення про створення дорадчого органу з міжвідомчої взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
- Визначити спосіб його офіційного затвердження (розпорядженням відповідного органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування або рішенням координаційної ради).
- Визначити склад цього дорадчого органу (підготувати та надіслати листи до суб'єктів взаємодії щодо кандидатур,

узгодити пропозиції щодо кандидатур, провести з ними бесіду або спільну зустріч).

- Розробити, детально обговорити та погодити з членами координаційного органу текст положення про дорадчий орган.

2. *Етап затвердження:*

- Ухвалити рішення про створення дорадчого органу з питань забезпечення міжвідомчої співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на регіональному рівні, узгодженості заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, підвищення їх ефективності, координації проведення інформаційно-просвітницьких заходів, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування, в якому також затвердити персональний склад та положення про дорадчий орган.

3. *Етап планування діяльності:*

- За участі усіх заінтересованих суб'єктів визначити стратегічні цілі міжвідомчої взаємодії на період 3–5 років.
- На основі визначених стратегічних цілей за участі членів координаційного органу розробити стратегічний план дій на період 3–5 років, детально його обговорити та погодити.
- Затвердити стратегічний план дій на період 3–5 років.
- З урахуванням стратегічних цілей міжвідомчої взаємодії та стратегічного плану дій підготувати проект плану спільних дій (спільного плану заходів) на рік, погодити його з усіма заінтересованими сторонами.
- Затвердити план спільних дій (спільний план заходів) на рік.
- Розробити та погодити з усіма заінтересованими сторонами план (календар) проведення засідань (зустрічей) дорадчого органу.

4. *Робочий етап:*

- Формувати та узгоджувати порядок денний засідань (зустрічей) дорадчого органу.
- Регулярно проводити засідання (зустрічі) дорадчого органу.
- Вести документацію засідання (зустрічі) дорадчого органу (списки присутніх, протоколи, рішення тощо).

- Установити наявні можливості суб'єктів у наданні постраждалим особам допомоги та захисту (зібрати точну та повну інформацію про наявні на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці заклади, установи та організації, які надають постраждалим особам допомогу та захист (соціальні послуги, медичну, соціальну, психологічну, правову допомогу тощо), узагальнити її та розповсюдити серед суб'єктів взаємодії).
- Розробити і впровадити рекомендації та алгоритми взаємодії суб'єктів при реагуванні на випадки насильства на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
- Моніторити стан виконання суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, поставлених завдань у процесі реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
- З'ясовувати проблемні питання у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та вживати вичерпні заходи для їх вирішення.
- Надавати методичну та практичну допомогу суб'єктам, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
- Здійснювати моніторинг виконання рішень дорадчого органу.

2.3.7. Яким проблемам повинен протистояти координатор, щоб не знизилась ефективність роботи дорадчого органу?

До основних причин низької ефективності роботи дорадчих органів найчастіше належать [28]:

- декларативний характер самого дорадчого органу;
- відсутність чіткого механізму реалізації прийнятих рішень і відповідальності за їх виконання;
- домінування у складі дорадчого органу незаінтересованих в її роботі або некомпетентних осіб;
- часта змінюваність представників органів влади у складі

дорадчого органу (зокрема, й через зміни політичної ситуації);

- незлагодженість, низька здатність до вироблення послідовної політики після оновлення влади;
- відсутність системності в роботі дорадчого органу;
- відсутність необхідних ресурсів для підтримання роботи дорадчого органу на щоденному рівні;
- низька мотивація, незаінтересованість членів дорадчого органу в участі в її роботі;
- відсутність лідерів у структурі керівництва дорадчим органом;
- невміння представників влади повною мірою відстоювати свої ідеї та пропозиції;
- низький рівень комунікації та відсутність прозорості у діяльності дорадчого органу;
- відсутність співробітництва, конкуренція між представниками різних гілок влади, місцевих органів влади, громадськості та бізнесу, які входять до складу дорадчого органу.

2.3.8. За допомогою якого дорадчого органу на загальнодержавному рівні в Україні здійснюється розгляд питань, які потребують міжгалузевої узгодженої співпраці у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

При Кабінеті Міністрів України утворено Міжвідомчу раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми (далі – Рада). Вона є тимчасовим консультативно-дорадчим органом. Діяльність Ради регламентується постановою Кабінету Міністрів України «Про консультативно-дорадчий орган з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми» від 5 вересня 2007 р. № 1087 [33]. Цією постановою затверджено також «Положення про Міжвідомчу раду з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми» та «Порядок підготовки щорічних державних доповідей з питань сім'ї, ґендерної рівності та демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству».

РОЗДІЛ 3. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІСЦЕВОМУ РІВНЯХ

3.1. КООРДИНАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

3.1.1. Хто забезпечує координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні?

Заступник голови Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій, відповідальний за координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці [32].

(пункт 16 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.1.2. Як нормативно закріплюються функції і повноваження координатора у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Ці функції і повноваження закріплюються розпорядженням голови Ради міністрів АР Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій щодо розподілу обов'язків в обласній державній адміністрації між головою, його першим заступником, заступниками голови та керівником апарату. У тексті розпорядження обов'язково має бути зазначено, що цей заступник голови здійснює координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [6].

(стаття 40 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»)

3.1.3. Які завдання поставлено перед координатором регіонального рівня у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні, зокрема, шляхом здійснення постійного контролю за своєчасністю та належністю вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
2. Забезпечення розроблення, затвердження та виконання регіональних програм у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
3. Забезпечення координації діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та їх взаємодії на регіональному рівні.
4. Забезпечення обліку даних про суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні.
5. Забезпечення підготовки фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, у тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників.
6. Забезпечення підготовки методичних рекомендацій щодо організації і забезпечення діяльності та підвищення кваліфікації фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству.
7. Забезпечення здійснення інформаційно-просвітницької діяльності (у тому числі підготовка та поширення відповідних матеріалів) щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, формування нетерпимого ставлення громадян до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках.
8. Забезпечення організації та/або проведення регіональних соціологічних, психолого-педагогічних та інших досліджень щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства.
9. Здійснення моніторингу стану виконання суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, поставлених завдань у процесі реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії

домашньому насильству на регіональному рівні, надання їм методичної та практичної допомоги, з'ясування проблемних питань у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та вжиття вичерпних заходів для їх вирішення.

10. Звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству [8].

(частина 1 статті 8 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

3.1.4. За допомогою яких структур координатор забезпечує реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі?

Координатор організовує роботу у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі через відповідний структурний підрозділ державної адміністрації. Як свідчить вітчизняна практика, таким структурним підрозділом є департамент соціального захисту населення/департамент соціальної політики. Такий департамент утворюється головою держадміністрації, а також він є підзвітним і підконтрольним Міністерству соціальної політики України.

3.1.5. Якими є основні завдання створеного на регіональному рівні дорадчого органу з питань запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Забезпечення міжвідомчої співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на регіональному рівні.
2. Забезпечення узгодженості заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.
3. Підвищення ефективності заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.

4. Координація проведення інформаційно-просвітницьких заходів.
5. Розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування [32].

(пункт 17 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.1.6. Кого варто залучати до роботи у регіональному дорадчому органі з питань запобігання та протидії домашньому насильству?

Рекомендований перелік закріплено у Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Так, відповідно до пункту 17, до складу регіональних дорадчих органів мають входити уповноважені представники суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству регіонального рівня, зокрема:

- служб у справах дітей,
- уповноважених підрозділів органів Національної поліції,
- органів управління освітою,
- структурних підрозділів з питань охорони здоров'я місцевих держадміністрацій,
- центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги,
- органів прокуратури,
- суду,
- громадських об'єднань, релігійних організацій, міжнародних організацій та іноземних неурядових організацій (за згодою).

Практика діяльності регіональних координаційних рад/міжвідомчих робочих груп показала також ефективність залучення до роботи в них представників уповноважених органів з питань пробації, а також загальних та спеціалізованих служб підтримки, які діють на регіональному рівні (за згодою).

3.1.7. Яким повинен бути рівень представництва суб'єктів у такому регіональному координаційному органі?

Це повинні бути особи, на яких покладено обов'язки з координації діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі відповідного суб'єкта.

3.1.8. Які документи може напрацювати координаційний орган регіонального рівня?

Наявна практика діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству показала, що найчастіше суб'єкти місцевого рівня потребують матеріали методичного характеру.

1. Матеріали щодо організації взаємодії суб'єктів взаємодії:
 - перелік або збірник нормативно-правових актів загальнодержавного та регіонального рівня, які регламентують діяльність у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
 - алгоритми взаємодії суб'єктів під час реагування на факти домашнього насильства;
 - рекомендації щодо міжвідомчої взаємодії відповідно до визначених алгоритмів;
 - алгоритми направлення постраждалих осіб до служб підтримки та кривдників для проходження програми для кривдників;
 - рекомендації щодо направлення відповідно до визначених алгоритмів;
 - створення регіональної карти наявних послуг для постраждалих осіб.
2. Матеріали щодо налагодження системи навчання суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству:
 - навчальні програми Центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій регіонального рівня;
 - матеріали для навчання тренерів з питань міжвідомчої взаємодії суб'єктів на місцевому рівні
 - матеріали для проведення тренінгів щодо міжвідомчої взаємодії суб'єктів на місцевому рівні.
3. Матеріали щодо розвитку мережі надання спеціалізованої підтримки постраждалим особам та проведення роботи з кривдниками:
 - матеріали щодо створення та організації діяльності мобільних бригад соціально-психологічної допомоги,

- матеріали щодо створення та організації діяльності притулків для постраждалих від насильства,
 - матеріали щодо створення та організації діяльності денних центрів соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі,
 - матеріали щодо створення та організації діяльності спеціалізованої служби первинного соціально-психологічного консультування осіб, які постраждали від домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі;
 - матеріали щодо організації проходження кривдниками програми для кривдників за рішенням суду та за власною ініціативою на добровільній основі.
4. Матеріали щодо проведення інформаційно-просвітницької роботи з населенням:
- інформаційні матеріали для населення щодо форм домашнього насильства; прав постраждалих від насильства; служб та суб'єктів, до яких вони можуть звернутись за допомогою та підтримкою; заходів безпеки у випадках домашнього насильства; спеціальних заходів щодо кривдника тощо;
 - матеріали щодо проведення спільних заходів (кампаній) за участі різних суб'єктів взаємодії.

3.2. КООРДИНАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РІВНІ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ, МІСТА ОБЛАСНОГО ЗНАЧЕННЯ, РАЙОНУ

3.2.1. До повноважень яких органів (структурних підрозділів) належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

1. Виконавчими органами міських рад та рад об'єднаних територіальних громад, до повноважень яких належить

здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, є виконавчі органи з питань сім'ї.

2. Структурними підрозділами районних держадміністрацій, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, є структурні підрозділи з питань сім'ї [32].

(пункти 18 та 21 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.2.2. Хто забезпечує координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

1. На рівні ОТГ, міста обласного значення – заступник голови (за наявності) виконавчого органу ради об'єднаної територіальної громади, міської (у місті обласного значення) ради, який є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
2. На рівні району – заступник голови районної держадміністрації, який є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці [32].

(пункти 19 та 22 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.2.3. Як нормативно закріплюються функції і повноваження координатора у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

На рівні ОТГ ці функції і повноваження закріплюються за заступником голови (за наявності) або головою рішенням сесії або виконавчого комітету сільської/міської ради, розпорядженням сільського/міського голови про розподіл обов'язків. У тексті розпорядження обов'язково має бути зазначено, що ця особа здійснює координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та є персонально відповідальною за

забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [9].

(ст. 26, 42, 54, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»)

На рівні міста обласного значення ці функції і повноваження закріплюються рішенням міського голови про розподіл обов'язків між заступниками голови. У тексті розпорядження обов'язково має бути зазначено, що цей заступник голови здійснює координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [9].

(ст.ст. 12, 29, 34, 36, 38, 42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»)

На рівні району ці функції та повноваження закріплюються розпорядженням районної держадміністрації про розподіл обов'язків між заступниками голови. У тексті розпорядження обов'язково має бути зазначено, що цей заступник голови здійснює координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [6].

(статті 6, 10, 40, 44 Закону України «Про місцеві державні адміністрації»)

3.2.4. За що є відповідальним координатор у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

Координатор є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [32].

(пункти 19 та 22 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.2.5. Що належить до компетенції координатора та

структурних підрозділів (виконавчих органів) з питань сім'ї на рівні ОТГ, міста обласного значення, району у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Обсяг їхніх повноважень становлять закріплені за ними права й обов'язки (в тому числі обов'язки нести відповідальність за наслідки виконання/невиконання повноважень – так звані «юрисдикційні» обов'язки). Відповідно до частини 2 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» до них належать:

- 1) забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 2) забезпечення надання соціальних послуг на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, у тому числі шляхом соціального замовлення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- 3) визначення потреби у створенні спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, забезпечення їх створення та функціонування, здійснення контролю за їхньою діяльністю;
- 4) участь у підготовці фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, в тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників;
- 5) прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, забезпечення застосування заходів для його припинення, надання допомоги постраждалим особам;
- 6) забезпечення координації діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та їх взаємодії на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 7) інформування постраждалих осіб про права, заходи та соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;
- 8) збір, аналіз і поширення відповідно до законодавства інформації про домашнє насильство на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці;
- 9) звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;

10) виконання повноважень органу опіки та піклування [8].

(частина 2 статті 8 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

3.2.6. Якими є основні завдання створеного на рівні ОТГ, міста обласного значення, району дорадчого органу з питань запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Забезпечення міжвідомчої співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на місцевому рівні.
2. Забезпечення узгодженості заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на місцевому рівні.
3. Підвищення їх ефективності на місцевому рівні.
4. Координація проведення інформаційно-просвітницьких заходів на місцевому рівні.
5. Розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування [32].

(пункт 25 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.2.7. Кого варто залучати до роботи у дорадчому органі з питань запобігання та протидії домашньому насильству на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

Рекомендований перелік закріплено у Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Так, відповідно до пункту 25, до складу місцевих дорадчих органів мають входити уповноважені представники суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству регіонального рівня, зокрема:

- місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- прокуратури;
- суду;
- громадських об'єднань, релігійних організацій, міжнародних та іноземних неурядових організацій (за згодою).

Оскільки перший із названих суб'єктів визначений загально, звертаємо увагу на доцільність включення до складу дорадчого органу з їх числа уповноважених осіб, які представляють служби у справах дітей, органи управління освітою та охороною здоров'я. Крім того, практика діяльності місцевих координаційних рад/міжвідомчих робочих груп показала ефективність залучення до роботи в них також уповноважених представників інших суб'єктів взаємодії, таких як уповноважені підрозділи органів Національної поліції, центрів/бюро з надання безоплатної правової допомоги, уповноважені органи з питань пробації, а також загальні та спеціалізовані служби підтримки, які діють на місцевому рівні (за згодою) [32].

(пункт 25 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.2.8. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні об'єднаних територіальних громад?

Відповідальні працівники виконавчого комітету (структурний підрозділ), визначені виконавчими органами рад об'єднаних територіальних громад [32].

(пункт 23 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.2.9. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні району?

Уповноважені особи (структурний підрозділ), визначені районними держадміністраціями [32].

(пункт 20 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.2.10. Хто забезпечує надання соціальних послуг постраждалим від насильства особам?

Це питання регулюється як законодавством України про запобігання та протидію домашньому насильству, так і законодавством про соціальні послуги, оскільки домашнє насильство і насильство за ознакою статі у Законі України «Про соціальні послуги» визначаються як чинники, що можуть зумовити складні життєві обставини. Відповідно, особам/сім'ям, які перебувають у таких обставинах, надаються соціальні послуги.

(пункти 10 та 16 Закону України «Про соціальні послуги»)

Зверніть увагу: Закон України «Про соціальні послуги» передбачає надання послуг двох видів: 1) соціальних послуг та 2) базових соціальних послуг.

Перелік соціальних послуг, що надаються відповідно до цього Закону, визначається Класифікатором соціальних послуг. На момент підготовки цього Путівника його проект вже розроблений та оприлюднений на сайті Міністерства соціальної політики України (див. <https://www.msp.gov.ua/projects/506/>), проте ще не прийнятий. Перелік базових соціальних послуг закріплено в частині 6 статті 16 цього Закону.

Забезпечення надання соціальних послуг особам/сім'ям відповідно до їхніх потреб на території адміністративно-територіальної одиниці покладається на:

- Раду міністрів АР Крим;
 - обласні державні адміністрації;
 - Київську та Севастопольську міські державні адміністрації.
- (пункт 12 частини 3 статті 11 Закону України «Про соціальні послуги»)

Забезпечення надання базових соціальних послуг особам/сім'ям відповідно до їхніх потреб, вжиття заходів з надання інших соціальних послуг таким особам/сім'ям покладається на:

- Київську та Севастопольську міські державні адміністрації;
- районні державні адміністрації;
- районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації;
- виконавчі органи міських рад міст обласного значення;
- виконавчі органи сільських, селищних, міських рад об'єднаних територіальних громад [43].

(пункт 4 частини 4 статті 11 Закону України «Про соціальні послуги»)

3.2.11. Хто забезпечує надання соціальних послуг постраждалим особам на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

За результатами оцінювання потреб особи/сім'ї виконавчі органи ОТГ, міських рад міст обласного значення, районні державні адміністрації:

- забезпечують надання базових соціальних послуг постраждалим особам відповідно до їхніх потреб;
- вживають заходи з надання інших соціальних послуг таким особам шляхом:
 - а) створення мережі надавачів соціальних послуг державного/комунального сектора;
 - б) та/або залучення надавачів соціальних послуг недержавного сектора (шляхом соціального замовлення, державно-приватного партнерства, конкурсу соціальних проектів, соціальних програм тощо);
 - в) та/або на умовах договору з уповноваженими органами Ради міністрів АР Крим, місцевих державних адміністрацій, виконавчих органів міських рад міст обласного значення, рад ОТГ [43].

(пункт 4 частини 4 статті 11 Закону України «Про соціальні послуги»)

3.2.12. Яким є порядок прийняття рішення про надання соціальних послуг постраждалим від насильства особам на рівні ОТГ, міста обласного значення, району?

Підставою для розгляду питання надання постраждалим від насильства особам соціальних послуг за рахунок бюджетних коштів є подання до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій, виконавчого органу міської ради міст обласного значення, ради об'єднаної територіальної громади за місцем проживання/перебування особи:

- заяви особи або її законного представника про надання соціальних послуг;
- звернення, повідомлення інших осіб в інтересах осіб/сімей, які потребують соціальних послуг.

На основі проведених оцінки ризиків та оцінки потреб постраждалої особи в соціальних послугах структурні підрозділи соціального захисту населення виконавчих органів ОТГ, міських рад міст обласного значення, районних державних адміністрацій визначають, яких саме послуг потребує особа. У разі наявності загрози життю чи здоров'ю особи рішення про надання соціальних послуг екстрено (кризово) приймається невідкладно, не пізніше однієї доби з моменту одержання відповідної заяви, звернення, повідомлення. Якщо ж така загроза відсутня, рішення про надання соціальних послуг приймається протягом 10 робочих днів з дати одержання звернення, повідомлення. Не пізніше трьох робочих днів після його прийняття рішення видається або надсилається заявнику. У рішенні про надання соціальних послуг обов'язково зазначаються результати оцінювання потреб особи/сім'ї у соціальних послугах та надавач соціальних послуг [43].

(статті 21 та 23 Закону України «Про соціальні послуги»)

Відповідно до Закону України «Про соціальні послуги» порядок організації надання соціальних послуг затверджується Кабінетом Міністрів України. На момент підготовки цього Путівника його проект вже розроблений та оприлюднений на сайті Міністерства соціальної політики України (див. <https://www.msp.gov.ua/projects/497/>), проте ще не прийнятий.

3.3. КООРДИНАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ НА РІВНІ МІСТА, РАЙОНУ У МІСТАХ КИЄВІ ТА СЕВАСТОПОЛІ, СЕЛА, СЕЛИЩА

3.3.1. До повноважень яких органів (структурних підрозділів) належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?

1. Структурними підрозділами районних у містах Києві і Севастополі держадміністрацій, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, є структурні підрозділи з питань сім'ї.

2. Виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, є виконавчі органи з питань сім'ї [32].

(пункти 18 та 21 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.3.2. Хто забезпечує координацію діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?

На рівні району у містах Києві і Севастополі – заступник голови районної держадміністрації, який є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

На рівні міста, району в місті – заступник голови (за наявності) виконавчого органу ради міської, районної у місті (у разі її утворення) ради, який є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці [32].

(пункти 19 та 22 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.3.3. Як нормативно закріплюються функції і повноваження координатора у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?

На рівні району у містах Києві і Севастополі ці функції і повноваження закріплюються розпорядженням районної держадміністрації про розподіл обов'язків між заступниками голови. У тексті розпорядження обов'язково має бути зазначено, що цей заступник голови здійснює координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [6; 8].

(статті 6, 10, 40, 44 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», пункт 19

На рівні міста, району у місті – рішенням сесії або виконавчого комітету міської ради, розпорядженням міського голови про розподіл обов'язків. У тексті розпорядження обов'язково має бути зазначено, що цей заступник голови здійснює координацію заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі та є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [9].

(ст. 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»)

3.3.4. За що є відповідальним координатор діяльності у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?

Координатор є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі [32].

(пункти 19 та 22 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.3.5. Які завдання поставлено перед координатором та уповноваженими структурними підрозділами (виконавчими органами) на рівні міста, району у місті у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

1. Забезпечення реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
2. Забезпечення надання соціальних послуг на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, у тому числі шляхом соціального замовлення у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.
3. Визначення потреби у створенні спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, забезпечення їх створення та функціонування, здійснення контролю за їхньою діяльністю.
4. Участь у підготовці фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, в тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників.

5. Прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства, забезпечення застосування заходів для його припинення, надання допомоги постраждалим особам.
6. Забезпечення координації діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, та їх взаємодії на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
7. Інформування постраждалих осіб про права, заходи та соціальні послуги, якими вони можуть скористатися.
8. Збір, аналіз і поширення відповідно до законодавства інформації про домашнє насильство на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.
9. Звітування центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про результати здійснення повноважень у цій сфері в порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
10. Виконання повноважень органу опіки та піклування [8].

(частина 2 статті 8 Закону України
«Про запобігання та протидію домашньому насильству»)

3.3.6. Якими є основні завдання створеного на рівні міста, району у місті дорадчого органу з питань запобігання та протидії домашньому насильству – місцевої координаційної ради?

1. Забезпечення міжвідомчої співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на місцевому рівні.
2. Забезпечення узгодженості заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на місцевому рівні.
3. Підвищення їх ефективності на місцевому рівні.
4. Координація проведення інформаційно-просвітницьких заходів на місцевому рівні.
5. Розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування [32].

(пункт 25 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.3.7. Кого варто залучати до роботи у координаційному органі з питань запобігання та протидії домашньому насильству на рівні міста, району у місті?

Рекомендований перелік закріплено у Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. Так, відповідно до пункту 25, до складу місцевих дорадчих органів мають входити уповноважені представники суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству регіонального рівня, зокрема:

- місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- прокуратури;
- суду;
- громадських об'єднань, релігійних організацій, міжнародних та іноземних неурядових організацій (за згодою).

Оскільки перший із названих суб'єктів визначений загальною, звертаємо увагу на доцільність включення до складу дорадчого органу з їх числа уповноважених осіб, які представляють служби у справах дітей, органи управління освітою та охороною здоров'я. Крім того, практика діяльності місцевих координаційних рад/міжвідомчих робочих груп показала ефективність залучення до роботи в них також уповноважених представників інших суб'єктів взаємодії, таких як уповноважені підрозділи органів Національної поліції, центрів/бюро з надання безоплатної правової допомоги, уповноважені органи з питань пробації, а також загальні та спеціалізовані служби підтримки, які діють на місцевому рівні (за згодою).

3.3.8. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію

заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні району у містах Києві і Севастополі?

Уповноважені особи (структурний підрозділ), визначені районними держадміністраціями міст Києва і Севастополя [32].

(пункт 20 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.3.9. Хто здійснює прийом та реєстрацію заяв і повідомлень про вчинення насильства, координацію заходів реагування на факти вчинення насильства, надання допомоги і захисту постраждалим особам, а також роботу з кривдниками на рівні міста, району у місті, села, селища?

На рівні міста, району у місті – відповідальні працівники виконавчого комітету (структурний підрозділ), визначені виконавчими органами міських, районних у містах (у разі їх утворення) рад.

На рівні села, селища – відповідальні працівники виконавчого комітету, визначені виконавчими органами сільських, селищних рад [32].

(пункт 23 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.3.10. Хто забезпечує виявлення фактів насильства та є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища?

У селах, селищах староста (у разі його обрання) забезпечує виявлення фактів насильства та повідомляє про них не пізніше однієї доби уповноваженим особам (відповідальним працівникам виконавчого комітету).

Староста/сільський, селищний голова є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству

за ознакою статі на території села, селища [32].

(пункт 24 Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі)

3.3.11. Як нормативно закріплюються функції та повноваження старости у сфері запобігання та протидії домашньому насильству?

Ці функції та повноваження закріплюються Положенням про старосту, в якому визначаються права й обов'язки старости, порядок його звітності, інші питання, пов'язані з діяльністю старости. Тому в тексті Положення обов'язково має бути зазначено, що цей староста «забезпечує виявлення фактів насильства та повідомляє про них не пізніше однієї доби уповноваженим особам (відповідальним працівникам виконавчого комітету). Староста є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території села, селища».

(пункт 2 частини 3 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»)

Положення про старосту затверджується виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради об'єднаної територіальної громади, утвореної відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [9].

(пункт 2 частини 3 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»)

3.3.12. Хто забезпечує організацію надання соціальних послуг постраждалим особам на рівні району у містах Києві і Севастополі?

Районні держадміністрації у містах Києві і Севастополі. Більш детальна інформація про надання соціальних послуг постраждалим від насильства особам наведена у підпунктах 3.2.10 – 3.2.12 Путівника.

РОЗДІЛ 4. ОГЛЯД УСПІШНИХ ПРАКТИК КООРДИНАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ В УКРАЇНІ

4.1. РОЗРОБКА СТРАТЕГІЇ МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ПЛАНУ СПІЛЬНИХ ДІЙ І ЇХ РЕАЛІЗАЦІЯ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

З метою вироблення спільного бачення, філософії та глобальних стратегічних підходів до подолання домашнього насильства у 2018 році Департаментом соціальної та молодіжної політики Вінницької ОДА було ініційовано проведення стратегічної сесії для робочої групи з питань запобігання насильству обласної міжвідомчої ради. Стратегічну сесію було проведено як виїзне засідання з метою зменшення тиску робочих обставин, більшого поглиблення в процес, згуртування учасниць/учасників групи. До проведення стратегічної сесії було залучено фахового експерта. Це стало можливим завдяки підтримці Фонду ООН у галузі народонаселення та співфінансуванню з обласного бюджету.

Під час сесії були обговорені ключові елементи: мета Стратегії; SWOT-аналіз; цільова аудиторія та бенефіціари; стратегічні цілі та завдання за напрямками діяльності; план реалізації Стратегії; очікувані результати реалізації Стратегії; заходи з моніторингу та оцінки.

Відповідно до визначених розділів та пунктів Стратегії був напрацьований План спільних дій на 2019 рік, який став не просто переліком заходів, що проводяться всіма суб'єктами, а кроком до реалізації визначених стратегічних цілей.

Однак, як виявилось пізніше, це була лише перша і, мабуть, найлегша частина роботи. Оформлення напрацювань в єдиний чіткий документ, який би повністю узгоджувався із законодавством України та усіма іншими місцевими документами та програмами –

це теж непросте завдання, яке лягло на плечі фахівців Департаменту соціальної та молодіжної політики і було успішно виконано.

Тож протягом 2019 року Вінницька область вже працювала відповідно до затверджених Стратегії та Плану спільних дій. Є як безумовні переваги та успіхи на цьому шляху, так і певні труднощі та сумніви, адже практична робота не завжди ідеально співвідноситься з тим, що викладено на папері.

За результатами роботи протягом 2019 року:

- запроваджено практику планових щомісячних засідань робочої групи для координації зусиль суб'єктів. Всього у 2019 році їх було проведено 13, в тому числі вперше відбулось відкрите засідання робочої групи «Публічний звіт», де громадськість та журналісти мали змогу ознайомитись з проведеною роботою та поставити питання щодо діяльності всіх суб'єктів;
- розроблено рекомендації стосовно взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному та місцевому рівнях;
- розроблено проект регіонального плану розвитку мережі доступних послуг для постраждалих від домашнього насильства;
- створено систему навчання координаторів, уповноважених/відповідальних осіб районів та ОТГ, членів місцевих міжвідомчих рад;
- налагоджено систему моніторингу та оцінки взаємодії суб'єктів на всіх рівнях;
- зроблено перші кроки щодо забезпечення функціонування ефективної системи надання послуг відповідно до потреб громад та з урахуванням проблем і можливостей;
- проведено інформаційну кампанію для різних цільових аудиторій щодо інформування про проблему домашнього насильства.

Крім того, був отриманий ще один, можливо, найважливіший результат – згуртована команда одностудців, яких поєднують спільна мета, цінності та підходи.

Із текстом Стратегії міжвідомчої взаємодії з питань запобігання домашньому насильству у Вінницькій області на 2019-2021 рр. ви можете ознайомитись у додатку 7.

Підготувала: Сергієнко Наталя

4.2. ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ І ГРОМАДИ У РОЗБУДОВІ СИСТЕМИ РЕАГУВАННЯ НА НАСИЛЬСТВО У ХАРКІВСЬКОМУ РЕГІОНІ

На Харківщині системна розбудова реагування на насильство розпочалась як гуманітарне реагування в умовах збройного конфлікту у 2015 році, коли було запроваджено серію суб-кластерних засідань – координаційних зустрічей представників різних галузей, міжнародних агенцій і недержавного сектора. Суспільний та експертний резонанс такого формату мав певний вплив і створив умови для народження і подальшої реалізації різноманітних ініціатив як з боку громадськості, так і з боку місцевої влади. Перш за все вони стосуються питань координації та взаємодії.

З травня 2016 року при Координаційній раді з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї, ґендерному насильству, протидії торгівлі людьми м. Харкова за технічної підтримки UNFPA працює Робоча група, у складі якої є експерти від усіх суб'єктів взаємодії, представники громадської спільноти. Суттєвим результатом діяльності Робочої групи є розроблені, видані і розповсюджені Методичні рекомендації та Алгоритми щодо взаємодії суб'єктів при здійсненні заходів з попередження насильства за ознакою статі, надання допомоги постраждалим від різних видів насильства.

Обласною координаційною радою з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми були прийняті рішення з частковим урахуванням пропозицій та рекомендацій щодо посилення ефективності міжсекторального реагування та взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на 2020 рік.

З метою налагодження ефективного перенаправлення постраждалих та поліпшення взаємодії між суб'єктами здійснено картування державних і недержавних сервісів за територіальним принципом, розроблено і розповсюджено картки перенаправлення постраждалих у 9-ти районах міста Харкова та 13-ти адміністративно-територіальних одиницях області. Паралельно тривали процеси появи та розбудови спеціалізованих служб для постраждалих від насильства.

З листопада 2015 року UNFPA разом з Українською фундацією громадського здоров'я запровадив діяльність 4-х мобільних бригад

соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства. Вони працювали протягом 4-х років: 2 – у м. Харкові, 1 – в м. Ізюмі та Ізюмському районі, 1 – у м. Лозова та Лозівському районі. За цей час бригади відпрацювали 8306 випадків, з яких 54,13% пов'язані із психологічним насильством, 29,09% – з фізичним, 14,32% – з економічним, 1,97% – із сексуальним, 0,48% – зі зґвалтуванням. Нині в області створені і діють 11 мобільних бригад соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства, створені зусиллями місцевої влади.

З грудня 2016 року за підтримки UNFPA і за сприяння Харківської міської ради Молодіжний благодійний фонд «Ініціатива» організував роботу притулку для довготривалого перебування постраждалих від насильства. Діяльність притулку виявилася настільки результативною й актуальною, що рішенням сесії Харківської міської ради від 08.11.2017 року на його базі був створений міський Комунальний заклад «Центр з надання допомоги постраждалим від насильства в сім'ї».

В рамках проектних активностей UNFPA та за підтримки Харківської міської ради Молодіжний благодійний фонд «Ініціатива» на початку березня 2019 року розпочав роботу у форматі надання послуг на базі Денного центру, а також створив кімнати для екстреного поселення постраждалих у цілодобовому режимі. Рішенням сесії міської ради від 16.10.2019 р. відбулася інституалізація Денного центру і кімнат екстреного перебування як відділень Комунального закладу, який перейменовано на «Центр з надання допомоги постраждалим від насильства». Це фактично створило весь мінімальний спектр можливого формату послуг для постраждалих у місті Харкові, утримання якого з 01.01.2020 р. забезпечується за рахунок коштів міського бюджету. При цьому і надалі підтримується потужне поєднання можливостей місцевої влади і недержавного сектора. На сьогодні спільні зусилля спрямовано на пошук джерел фінансування для подальшого підвищення якості сервісів, зокрема, придбання автомобіля для мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, створення навчально-методичного центру, соціального виробництва для забезпечення зайнятості постраждалих осіб тощо.

З грудня 2018 року за підтримки UNFPA на базі Комунального некомерційного підприємства «Міська клінічна лікарня швидкої та невідкладної медичної допомоги ім. професора О. І. Мещанінова Харківської міської ради» діє кабінет медико-психологічної допомоги постраждалим від насильства.

23.02.2017 р. Харківська обласна рада своїм рішенням утворила Комунальну установу «Кризовий соціальний центр для жінок» з відділенням для постраждалих від насильства (умови цілодобового довготривалого перебування).

Із середини 2017 року в практику роботи втілено унікальні алгоритми дій щодо взаємодії та перенаправлення до Комунальної установи Харківської обласної ради «Кризовий соціальний центр для жінок» за суб'єктами: органи соціального захисту населення, поліція, охорона здоров'я. Саме на базі цієї установи UNFPA у співробітництві з Департаментом соціального захисту населення Харківської обласної державної адміністрації провів 7 тренінгів для мультидисциплінарних команд з усіх адміністративно-територіальних одиниць області. Протягом 2018 року UNFPA у співпраці з Благодійним фондом «Дім на півдороги» надав технічну підтримку у забезпеченні залучення висококваліфікованого психолога та юриста.

Прикладом дієвої кооперації явилось втілення ідеї розширення в обласному Кризовому соціальному центрі для жінок відділення для постраждалих від насильства осіб з 8-ми до 18-ти місць. GIZ здійснив капітальні будівельні роботи, UNFPA забезпечив меблями, обладнанням, продуктами харчування, органи обласної влади здійснювали постійну підтримку в різних питаннях з цього напрямку. У 2020 рік обласний Кризовий соціальний центр для жінок вступив зі збільшеною потужністю і з планами щодо подальшого розвитку потенціалу. Так, обговорюються можливості щодо забезпечення закладу власним автомобілем, залучення потрібних фахівців, проведення інформаційної кампанії на рівні керівників суб'єктів взаємодії, подальшого створення умов для соціального підприємництва клієнток шелтеру.

За підтримки Єдиної соціальної мережі м. Харкова з 2017 року розпочато створення інституту громадських посередників з питань запобігання насильству. Це люди різних професій, з різним життєвим і професійним досвідом, але головне – небайдужі волонтери. Вони проводять роботу не лише в колі громади за місцем мешкання або роботи, а й серед партнерів, зокрема, на базі медичних закладів і служб пробації.

Підготував: Велигодський Сергій

4.3. ПРОВЕДЕННЯ КРЕАТИВНОГО СЕМІНАРУ З РОЗРОБКИ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

У Запорізькій області існує нагальна потреба у створенні комплексної соціально-психологічної підтримки сім'ям та особам, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі через створення спеціалізованої кризової установи (притулку з тимчасовим перебуванням) та розвитку сталої моделі міжсекторальної взаємодії на основі існуючих міжнародних стандартів.

За останні 5 років можна відстежити динаміку звернень до КЗ Центру соціально-психологічної допомоги ЗОР:

- 2011 р. – 209 звернень, з них 32 з причин сімейного насильства;
- 2012 р. – 413 звернень, з них 49 з причин сімейного насильства;
- 2013 р. – 244 звернення, з них 53 з причин сімейного насильства;
- 2014 р. – 236 звернень, з них 37 з причин сімейного насильства;
- 2015 р. – 414 звернень, з них 50 з причин сімейного насильства.

Крім того, внаслідок політичних і територіальних змін, з 2014 р. в Україні з'явилася нова група людей, які потребують допомоги – внутрішньо переміщені особи (ВПО).

КЗ Запорізький обласний центр соціально-психологічної допомоги ЗОР розрахований на 10 місць цілодобового стаціонару. Максимальний термін перебування у закладі – 90 діб. Планова кількість клієнтів цілодобового стаціонару на рік становить у середньому 40 осіб. Проте тільки за 8 місяців 2016 року у Центрі соціально-психологічної допомоги на цілодобовому стаціонарі перебувало 42 особи.

Згідно з даними ГУ НП України в Запорізькій області, 2727 осіб, які постраждали від домашнього насильства звернулися за 6 місяців 2016 року за допомогою та 236 осіб звернулися в Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, до Центру соціально-психологічної допомоги звернулося 32 особи. Ці дані можуть свідчити про низьку міжсекторальну взаємодію між Національною поліцією та закладами соціального спрямування, та відсутність ефективної

системи перенаправлення. Тому стає очевидною не лише потреба у створенні притулку для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, а й організація навчання дільничних НП України, патрульної поліції та представників медичних закладів.

Реалізації цих завдань та досягненню позитивних змін сприятиме підвищення обізнаності населення Запоріжжя та області стосовно наявних послуг та механізмів захисту від домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Для зміни ситуації у регіоні був запропонований проект, підтриманий ФН ООН.

Назва проекту: «Створення системи комплексної соціально-психологічної підтримки сім'ям та особам, які постраждали від домашнього та ґендерно зумовленого насильства через створення спеціалізованої кризової установи (притулку с тимчасовим перебуванням) та розвитку сталої моделі міжсекторальної взаємодії на основі міжнародних стандартів».

Основний місцевий відповідальний партнер: Департамент соціального захисту населення Запорізької ОДА (уповноважена контактна особа – директор департаменту Мещан І.В.).

Імплементційні партнери проекту: Запорізька обласна громадська організація Об'єднання психологів та психоаналітиків "ВЗАЄМОДІЯ".

Основна мета проекту: Надання комплексної соціально-психологічної підтримки сім'ям та особам, які постраждали від ґендерно зумовленого та домашнього насильства через створення спеціалізованої кризової установи (притулку с тимчасовим перебуванням) та розвитку сталої моделі міжсекторальної взаємодії на основі міжнародних стандартів.

Завдання проекту:

- створення та забезпечення діяльності спеціалізованої кризової установи (притулку з тимчасовим перебуванням);
- забезпечення надання послуг цільовій аудиторії;
- розвиток сталої моделі міжсекторальної взаємодії у реагуванні та наданні послуг цільовій аудиторії на основі міжнародних підходів та стандартів у Запорізькій області;
- сприяння психологічній адаптації та соціальній інтеграції внутрішньо переміщених осіб, що проживають у Запорізькій області.

Перед проведенням семінару був зроблений SWOT-аналіз та представлений учасникам.

В рамках реалізації проекту був проведений креативний семінар для міжвідомчої робочої групи, фінальним документом якого став документ «Комунікаційна стратегія проведення інформаційної кампанії в Запорізькій області проти домашнього насильства та насильства та ознакою статі».

В результаті наполегливої роботи та обговорень до складу Комунікаційної стратегії увійшли такі розділи:

1. Введення у проблематику, результати SWOT-аналізу.
2. Визначення та постановка цілей/задач комунікації.
3. Характеристики цільових аудиторій.
4. Пріоритетні ЗМІ (місцеві, загальнонаціональні): ідеї проектів/ формати співпраці (включаючи рекламу).
5. Обличчя кампанії: ключові спікери, експерти; залучення відомих людей та лідерів громадської думки.
6. Інструменти, які використовуємо.
7. Часові рамки заходів та етапи.
8. Відповідальні особи.
9. Оцінка ефективності роботи. Індикатори для аналізу ефективності кампанії.

Методику розробки Комунікаційної стратегії дивіться у додатку 9.

Підготувала: Куратченко Ірина

4.4. СТВОРЕННЯ ПІДҐРУНТЯ ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ І НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ.

У Полтавській області діяла Міжвідомча координаційна рада з ґендерних питань та проблем сім'ї Полтавської обласної державної адміністрації (далі – МКР), яка збиралася один раз на квартал і розглядала питання ґендерного спрямування, протидії торгівлі людьми і сімейної політики в цілому. Заходи з протидії домашньому насильству здійснювалися відповідно до обласної Програми з реалізації молодіжної політики, підтримки сім'ї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2015 – 2019 роки.

06.09.2019 р. рішенням № 3 МКР було створено Міжвідомчу робочу групу щодо запобігання та протидії домашньому насильству і

насильству за ознакою статі (далі – РГ). До складу РГ увійшли представники суб'єктів міжвідомчої взаємодії, передбачених Постановою КМУ № 658 від 22.08.2018 р., а також представники громадськості, які працюють у цій сфері. Засідання РГ проводяться в міру потреби, але не рідше одного разу на місяць. На них розглядаються та оперативно вирішуються актуальні питання та проблемні моменти у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і ґендерно зумовленому насильству (далі – ДН/ГЗН).

Для деталізації заходів, які необхідно проводити в області щодо запобігання та протидії ДН/ГЗН, а також залучення до їх виконання усіх суб'єктів міжвідомчої взаємодії, які працюють у цій сфері, 24.10.2019 р. прийнято План спільних заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі в Полтавській області на 2019 – 2020 роки.

Завдяки налагодженню механізму міжвідомчої взаємодії суб'єктів, які працюють у сфері запобігання та протидії ДН/ГЗН, підвищення рівня поінформованості населення в рамках акції «Розірви коло», збільшилася кількість звернень до правоохоронних органів з позначкою «домашнє насильство» більше як у 2 рази в порівнянні з минулим роком (у 2018 році зафіксовано 1601 звернення, а у 2019 році – 3225). Більш системною та комплексною стала робота із запобігання та протидії ДН/ГЗН на міському, районному, сільському та селищному рівнях. Деякі адміністративно-територіальні одиниці прийняли власні Плани заходів із запобігання та протидії ДН/ГЗН, а інші працюють відповідно до обласного Плану заходів. Оскільки обласна Програма з реалізації сімейної політики на 2020 – 2025 роки ще не прийнята, затверджений План обласних заходів є єдиним документом, який регламентує діяльність у цій сфері в області.

Підготувала: Трунова Юлія

4.5. КРИЗОВА КІМНАТА, ДРУЖНЯ ДО ДИТИНИ – СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СЕРВІС ДЛЯ ДІТЕЙ, ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ҐЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОГО НАСИЛЬСТВА (ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ)

На території Дніпропетровської області, за статистичними даними УІАП ГУНП у Дніпропетровській області, в 2018 році потерпілими від злочинів проти статевої свободи і статевої недоторканності, вчинених відносно дітей, визнано 28 дітей, більша частина з яких є малолітніми. Цей показник був одним з найбільших в Україні.

Факти сексуального насильства відносно дітей вважаються тяжкими або особливо тяжкими злочинами. Однак документування та доказування таких протиправних діянь завжди було вкрай травматичним для дитини і часто не вирішувало нагальних потреб постраждалої дитини.

До того ж, координація суб'єктів надання послуг постраждалій дитині була майже відсутня і базувалась виключно на ініціативах окремих працівників. У зв'язку з відсутністю чинної нормативної бази, що врегульовує взаємодію державних і недержавних інституцій при реагуванні на випадки насильства відносно дитини, неузгодженість дій спеціалістів на місцях призводила до відсутності належної уваги до цих випадків та затягування прийняття рішень щодо подальшої долі постраждалої дитини.

При формуванні політики на місцевому рівні, питання захисту прав дітей, у тому числі тих, хто постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі, сексуальної експлуатації та жорстокого поводження, включали до напрямку сімейної політики, чим значно зменшували рівень уваги спеціалістів саме на дітей, які потребували окремих сервісів і окремих спеціалізованих навичок у фахівців.

У містах Дніпро та Кам'янське 10 жовтня 2019 року на території адміністративних будівель поліції розпочали своє функціонування спеціально облаштовані приміщення, в яких проводиться опитування дітей, постраждалих від ґендерно зумовленого насильства. Приміщення складається з двох обов'язкових приміщень: кімнати опитування та кімната для роботи фахівців, які з'єднані між собою склом позавізуального нагляду та оснащені відеокамерами та аудіообладнанням для фіксації процесу опитування, а також додаткових приміщень – кімнати очікування та санвузла для потреб дитини.

Опитування постраждалої дитини проводиться за участі підготовленого психолога, який є ключовою фігурою в процесі й гарантом мінімізації повторної травматизації психіки дитини під час пригадування страшних подій.

Кімната опитування облаштована таким чином, щоб зробити можливим процес опитування дітей віком від 3-х років: наявні м'які меблі, дитячі стільці, анатомічні ляльки, родини іграшок та ін. Відеокамери налаштовані таким чином, щоб максимально якісно зафіксувати мову, міміку та емоції дитини при опитуванні її фахівцем.

Приміщення кімнат розташовані у зручному місці, із забезпеченням цілодобового доступу для постраждалої дитини і фахівців. Місця є безпечними і розраховані на першочергові потреби дітей.

У містах Павлоград і Кривий Ріг Кризові кімнати, дружні до дитини, запрацювали із січня 2020 року в закладі охорони здоров'я «Клініка дружня до молоді м. Павлограда» та Криворізькому міському центрі соціальних служб відповідно.

Задля вирішення нагальної потреби в упорядкуванні дій та повноважень суб'єктів на місцевому рівні у 4-х вищезазначених містах міжвідомчими командами фахівців було розроблено проекти місцевих документів, які, по-перше, вводили поняття «Кризової кімнати, дружньої до дитини», по-друге, визначали повноваження й обов'язки фахівців при реагуванні на випадки і, по-третє, запроваджували поняття керівного комітету, який як повноцінний дорадчий орган сприяв формуванню політики захисту прав дитини на місцевому рівні.

Так, у вересні 2019 року відповідними рішеннями виконкомів Павлоградської, Кам'янської та Дніпровської міських рад було затверджено «Порядок міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії суб'єктів, що надають комплексну допомогу дитині, яка опинилась у складних життєвих обставинах».

Разом з тим, укладено Меморандуми про співпрацю між органами місцевого самоврядування, поліцією та прокуратурою, що стало запорукою впровадження норм, зазначених у цих місцевих розпорядчих документах, у тому числі правоохоронцями, які не підпорядковуються місцевій владі.

В місті Дніпрі вирішено питання щодо фінансування послуг психологів, які беруть участь в опитуванні дитини в Кризовій кімнаті. На договірних засадах психолог отримує гонорар за кожний конкретний випадок із міського бюджету. Зазначений механізм гарантує якість надання психологічної послуги та надає можливість залучення більш фахових спеціалістів для різних випадків і різного віку дітей.

Окремим досягненням є нормативне закріплення дорадчого органу при Дніпровській міській раді, який уповноважений впливати на формування політики захисту й охорони дитинства та, по суті, контролювати ефективність міжвідомчого реагування на випадки насильства щодо дітей.

Керівний комітет з питань міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії суб'єктів, що надають комплексну послугу дитині, яка

опинилась у складних життєвих обставинах, у м. Дніпрі створено Розпорядженням міського голови № 1730-р 29.10.2019 і є постійно діючим із визначеним складом членів комітету.

Важливо зазначити, що разом з цим при Дніпровській міській раді функціонує окремий координаційний орган з питань запобігання та протидії домашньому насильству – Міжвідомча робоча група, який вирішує питання надання якісних послуг жінкам, постраждалим від домашнього насильства та притягнення до відповідальності кривдників (найчастіше – чоловіків).

Розділення координаційних механізмів при реагуванні на ґендерно зумовлене насильство відносно дітей та відносно дорослих у місті Дніпрі є новітньою практикою в Україні. Однак необхідність такого розділення продиктовано невидимістю постраждалих дітей та потребує захисту їх прав.

Статистика

Для опитування до Кризових кімнат, дружніх до дитини, за період з 10 жовтня 2019 року по 1 лютого 2020 року було доставлено 11 дітей, усі малолітні. 9 з них – це дівчата, постраждали від сексуального насильства, а саме розбещення та зґвалтування. 2-х хлопців визнано постраждалими від домашнього насильства, що полягало в першому випадку у катуванні та обмеженні пересування, а в другому – нанесенні тілесних ушкоджень та завданні фізичного болю.

В усіх зазначених випадках опитування дітей проводилось за участі підготовленого дитячого психолога з подальшим вирішенням долі дитини в найкращих її інтересах.

Підготувала: Карпеченкова Ганна

4.6. СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЛЕЖНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ОДЕСЬКИХ ОБЛАСНОЇ ТА МІСЬКОЇ КООРДИНАЦІЙНИХ РАД ТА РОБОЧИХ ГРУП З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ҐЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ

Рішенням Одеської міської ради від 12.06.2019 р. № 4694-VII затверджено «Міську цільову програму з реалізації сімейної, ґендерної політики, попередження домашнього насильства та протидії торгівлі людьми на 2019 – 2021 роки».

На забезпечення виконання розділу Програми «Запобігання та протидія домашньому насильству та насильству за ознакою статі» передбачено фінансування у сумі 12 128,9 тис. грн., з яких з міського бюджету має надійти 9606,0 тис. грн., з інших джерел – 2468,9 тис. грн. На 2020 рік передбачено виділення:

- фінансування денного Центру «Розірви коло» і шелтеру – 641 600 грн.;
- 2 млн грн. на придбання автомобілей для мобільних бригад соціально-психологічної допомоги;
- на створення денного Центру «Розірви коло» і шелтеру в Суворовському районі – 2 млн грн.;
- 1 млн 200 тис. грн. на діяльність мобільних бригад соціально-психологічної допомоги;
- 200 тис. грн. на впровадження програм для кривдників та постраждалих осіб;
- 100 тис. грн. на організацію підготовки фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії насильству;
- 380 тис. грн. на створення міської телефонної «гарячої лінії», у тому числі у форматі меседжерів, та навчання операторів «гарячої лінії», з метою повідомлення про випадки домашнього насильства.

Важливою складовою ефективної роботи із запобігання та протидії домашньому і ГЗН насильству є здійснення і підтримка заходів із розвитку потенціалу відповідальних осіб.

З метою підвищення обізнаності у тренінгах і семінарах взяли участь 1270 уповноважених представників суб'єктів (освіта, охорона здоров'я, поліція, судді, адвокати, відповідальні особи в РДА, ОТГ) з питань впровадження законодавства, міжвідомчої взаємодії щодо попередження і протидії насильства за ознакою статі і домашнього насильства та реагування на факти домашнього насильства.

У м. Одеса створено мережу доступних послуг для постраждалих від ДН/ГЗН із відповідним фінансуванням. З травня 2019 року працює Центр допомоги жінкам (жінкам з дітьми), постраждалим від насильства за ознакою статі (м. Одеса), з можливістю направляти до шелтеру «Розірви коло» на 14 місць. Центр з роботи з кривдниками, який є спеціалізованим формуванням Одеського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, для осіб, які вчиняють насильство та наслідки якого вони не можуть подолати самостійно.

Програму корекції агресивної поведінки пройшло 53 особи: чоловіків – 41; жінок – 12.

За підтримки UNFPA у місті з 2017 року діють дві мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим особам; з 2020 року фінансування здійснюється з бюджету міста, крім того, передбачено створення ще двох мобільних бригад.

На базі дитячої міської поліклініки № 3 відкрито «Кімнату дружню до опитування дитини». Робота Кімнати спрямована на створення максимально комфортного середовища при проведенні опитування (допиту) і захисту інтересів дітей, які постраждали від жорстокого поводження і насильства або стали їх свідками.

Спрямовує діяльність установи Служба у справах дітей Одеської міської ради спільно з відділом ювенальної превенції Управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в Одеській області.

Налагоджено тісну взаємодію з ГУНП й управлінням патрульної поліції в Одеській області.

З кінця вересня 2019 року за сприяння Одеської міської ради (з бюджету рішенням виділено 300 тис. грн. на ремонт автомобілів) розпочали роботу поліцейські групи мобільного реагування на факти домашнього та ГЗН насильства в Київському, Малиновському, Приморському та Суворовському районах м. Одеси.

Наразі в Одеській області:

- створені та працюють 32 мобільні бригади соціально-психологічної допомоги, 2 – за рахунок UNFPA у Березівському і Болградському районах;
- функціонують 2 притулки для осіб, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі:
 - притулок громадської організації «Віра, Надія, Любов» на 20 осіб (функціонує за фінансової підтримки Одеської ОДА, на 2019 рік виділено 600 тис. грн.);
 - приватний притулок у с. Безіменка Татарбунарського району на 16 осіб;
- соціальна кімната на 4 особи – в Арцизькому районі Одеської області.

Рішенням сесії Одеської обласної ради від 20.12.2019 р. № 1171-VII затверджена Обласна комплексна програма запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, забезпечення ґендерної рівності, протидії торгівлі людьми на період до 2021 року.

Завдяки системному функціонуванню обласної, міської та районних координаційних органів з питань протидії домашньому та гендерно зумовленому насильству, діяльності міжсекторальних робочих груп, посиленню міжвідомчої координації і взаємодії значно збільшилась кількість звернень за фактами домашнього і ГЗН: у 2019 році до відділів Національної поліції в Одеській області надійшло 12 535 звернень (тоді як у 2018 році їх було 8873, а у 2017 році – 4163).

При реагуванні на ці звернення працівниками поліції складено 8957 адміністративних протоколів за ст. 173-2 КУпАП (вчинення домашнього насильства), з них за повторне вчинення цього правопорушення (ч. 2) – 3005 (за ч. 1 – 5952). Особи, які скоїли зазначені адміністративні правопорушення, були поставлені на відповідні превентивні обліки поліції.

Станом на 01.01.2020 р. на профілактичних обліках підрозділів поліції ГУНП перебуває 5637 осіб, які вчиняють домашнє насильство (4739 чоловіків та 889 жінок), з них на облік у поточному році, поставлено 5333 особи (4727 чоловіків та 598 жінок), працівниками поліції винесено 924 термінових заборонних приписів стосовно кривдників, при цьому до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесено 90 кримінальних правопорушень за ст. 126-1 КК України (Домашнє насильство), з яких 35 направлено до суду. Одночасно до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесено 5 кримінальних проваджень, передбачених ст. 390-1 КК України (Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або не проходження програм для кривдників), з яких 3 направлено до суду.

Підготувала: Акімова Людмила

4.7. НАЛАГОДЖЕННЯ СИСТЕМНОЇ РОБОТИ МИКОЛАЇВСЬКИХ ОБЛАСНОЇ ТА МІСЬКОЇ МІЖВІДОМЧИХ РОБОЧИХ ГРУП

За технічної підтримки UNFPA для покращення межсекторальної взаємодії на Миколаївщині у 2018 р. були створені: на рівні області – при облдержадміністрації Міжвідомча робоча група щодо запобігання та протидії домашньому насильству при координаційній раді з питань сім'ї і жінок; на рівні міста – Робоча група з питань координації дій щодо запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.

На регулярних засіданнях груп було напрацьовано низку документів щодо взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

Для посилення ефективності міжсекторального реагування та взаємодії у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на 2020 рік внесено зміни до обласних/міських програм.

Область:

16.05.2019 р. рішенням Миколаївської обласної ради до програми «Соціальна комплексна програма підтримки сім'ї та дітей, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків у Миколаївській області на 2017–2021 роки» були внесені доповнення, які передбачають «Забезпечити роботу мобільних бригад соціально-психологічної допомоги...» та «Забезпечити функціонування закладів, які надають соціальні послуги, для постраждалих осіб...» у межах наявного фінансованого ресурсу.

Ці зміни до програми стали поштовхом для розширення спеціалізованих послуг в області. Впродовж 2019 р. було створено 3 мобільні бригади соціально-психологічної допомоги постраждалим від домашнього насильства у містах Вознесенськ, Южноукраїнськ та Вознесенському районі.

24.12.2019 р. внесено зміни до обласної програми «Молодь Миколаївщини 2019» щодо збільшення фінансування для організації роботи відділення «Притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства».

Місто:

До програми «Соціальний захист» на 2017–2019 роки» затверджено зміни, завдяки яким виділено фінансування на інформаційні заходи з попередження насильства у розмірі 12 тис. грн. У новій програмі «Соціальний захист» на 2020–2022 роки» ці активності збережено та збільшено фінансування 13,2/14/14,7 тис. грн. відповідно за роками.

Внесено зміни до п. 3 програми «Молодіжна політика» у частині виділення коштів на здійснення капітального ремонту частини приміщення Миколаївського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, в якому розташовуватиметься Притулок для осіб, які постраждали від домашнього насильства або насильства за ознакою статі.

Упродовж 2019 р. проведено цілий ряд заходів, які спрямовано на організацію роботи притулку для осіб, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. На умовах співфінансування UNFPA за підтримки Миколаївської облдержадміністрації та Миколаївської міської ради будуть створені 2 притулки. Підготовлено відповідні розпорядчі документи та внесено

необхідні зміни до місцевих бюджетів, спрямовані на створення та функціонування спеціалізованих закладів, а саме на рівні області – це відділення Обласного центру соціально-психологічної допомоги, який своєю чергою підпорядкований обласному департаменту соціального захисту населення; на рівні міста – це структурний підрозділ Миколаївського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. У 2020 р. заклади мають завершити ремонтні роботи та розпочати приймати клієнтів.

Упродовж 2019 р. одним із питань, яке порушувалось на робочих групах було питання взаємодії із судами всіх рівнів та насамперед – замала кількість призначень кривдникам корекційних програм. Упродовж вересня 2019 року проведено ряд заходів для покращення взаємодії між судами та іншими суб'єктами взаємодії, а саме зустріч з керівництвом апеляційного суду та семінар для суддів. Під час семінару обговорювалися питання своєчасного повідомлення органів соціального захисту міської, районних адміністрацій про видачу обмежувального припису кривднику та направлення кривдників на корекційну роботу. Крім того, порушувалося питання покарання кривдника за вчинення домашнього насильства та за невиконання термінового заборонного припису особою, стосовно якої його винесено, або неповідомлення уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про місце свого тимчасового перебування в разі його винесення.

Після проведеного навчання збільшилась кількість призначень програм для кривдників. Так, до вересня 2019 року це було тільки 11 осіб, за 4 останніх місяці року – 24 особи.

Підготувала: Лапшина Вікторія

4.8. ПОСИЛЕННЯ КООРДИНАЦІЇ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГ ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА/АБО НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ

У травні 2019 р. Управлінням сім'ї, молоді та масових заходів національно-патріотичного виховання Донецької ОДА було ініційовано та проведено у співпраці з UNFPA обласний форум «Взаємодія суб'єктів у сфері запобігання та протидії ґендерно зумовленому й домашньому насильству в Донецькій області: посилення координації та ефективності надання послуг», у рамках

Програми ООН з відновлення та розбудови миру. У роботі форуму взяли участь близько 180 представників майже усіх міст, районів та ОТГ області, а саме заступники голів або голови міст, районів та ОТГ, керівники структурних підрозділів з питань сім'ї та центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, керівники та заступники керівників відділень Національної поліції в Донецькій області, представники дотичних обласних структур і міжнародних та місцевих організацій.

Під час панельних дискусій першого дня презентувались та обговорювались кращі практики Донецької області у сфері відповіді на насильство, зокрема, забезпечення роботи притулку для осіб, які постраждали від насильства, та мобільної бригади соціально-психологічної допомоги м. Маріуполь за кошти міського бюджету з початку 2019 р. (з 2018 р. ця діяльність проводилась за кошти Фонду ООН у галузі народонаселення).

На другий день форуму 5 груп за територіальним розподілом, згідно з поліцейськими відділами, визначали потребу в загальних і спеціалізованих службах підтримки постраждалих осіб у своїх громадах та обговорювали основні проблеми в реагуванні на насильство й шляхи їх вирішення. Результатом форуму стало напрацювання рекомендацій щодо посилення міжвідомчої взаємодії та розвитку спеціалізованих служб підтримки для постраждалих від насильства осіб, частина яких лягли в основу рішення Колегії Донецької ОДА.

В червні 2019 р. відбулось засідання Колегії Донецької обласної державної адміністрації за участі заступника Міністра соціальної політики України та заступника Представника UNFPA, на якому було прийняте рішення Про реалізацію основних положень Закону України «Про запобігання і протидію домашньому насильству» в Донецькій області. Зокрема, це рішення містило рекомендацію для голів райдержадміністрацій, міських голів та голів ОТГ щодо виділення коштів місцевих бюджетів на створення та подальшу підтримку спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб: мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, притулків, центрів медико-соціальної реабілітації та інших.

У серпні 2019 р. Донецький обласний центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді зібрав керівників місцевих центрів на семінар щодо роботи мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, а у вересні 2019 р. представники структурних підрозділів з питань сім'ї взяли участь у семінарі «Посилення спроможності системи надання комплексної підтримки постраждалим від домашнього й гендерно зумовленого насильства на місцевому рівні: роль уповноважених

осіб». Ряд заходів, спрямованих на зміцнення міжвідомчої взаємодії було проведено в четвертому кварталі 2019 р., у тому числі тренінг щодо покращення співпраці уповноважених структурних підрозділів Національної поліції, органів прокуратури та суду у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, в рамках Програми ООН з відновлення та розбудови миру.

Завдяки проведеній роботі можемо говорити про значне посилення міжвідомчої взаємодії ключових суб'єктів як на регіональному, так і на місцевому рівнях Донецької області, яке відображається в ефективній співпраці різних структур при веденні випадків домашнього і ґендерно зумовленого насильства. Вдалось налагодити початкову взаємодію з представниками органів суду та прокуратури.

Спільними координаційними зусиллями регулярно оновлюється в друкованому й онлайн-форматі перелік спеціалізованих та загальних служб підтримки в області, де постраждали особи можуть отримати соціально-психологічну, правову, медичну й адміністративну допомогу. Друковані примірники розповсюджуються партнерами для місцевого населення.

З кінця 2019 р. в Донецькому обласному центрі соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою оперативного реагування у віддалених містах та районах області, підсилення роботи діючих мобільних бригад, порушення стабільності в регіоні, організації надання соціально-психологічних послуг у новостворених об'єднаних територіальних громадах, проведення навчання для працівників новостворених бригад, створено окремих, єдиний в Україні, відділ соціально-психологічної роботи, протидії та попередження насильства (мобільна бригада соціально-психологічної допомоги). Це унікальна модель роботи із постраждалими як елемент державної системи реагування на домашнє насильство та насильство за ознакою статі.

На сьогодні в Донецькій області мережа спеціалізованих служб підтримки налічує:

1. 15 мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, шість з яких перебуває на місцевому фінансуванні. У 2019 р. бригади здійснили виїзди і надали соціально-психологічну допомогу в 3570 випадках домашнього і ґендерно зумовленого насильства.
- 2 притулки в Маріуполі та Слов'янську, притулок у Маріуполі – на місцевому фінансуванні з 2019 р. Всього послугами з

безпечного проживання та комплексної допомоги у 2019 р. в обох притулках скористались 61 жінка та 70 дітей, які постраждали від насильства.

- Денний кризовий центр у м. Слов'янськ за підтримки недержавних партнерів, в якому у 2019 р. було надано 459 індивідуальних консультацій жінкам, постраждалим від домашнього і ґендерно зумовленого насильства, та проведено 42 групових заходи.
- 6 кабінетів невідкладної анонімної медико-психологічної допомоги в Краматорську, Маріуполі, Покровську, Бахмуті, Волновасі, до яких у 2019 р. звернулись 194 жінок та дівчат, постраждалих від фізичного та сексуального насильства.
- Центр медико-психологічної реабілітації в м. Слов'янськ, в якому отримали допомогу 23 жінки, які постраждали від домашнього насильства.

Додатково послуги з проживання та соціально-психологічної допомоги особам, які постраждали від насильства, надавались двома неспеціалізованими обласними закладами соціального захисту, а саме Донецьким обласним соціальним центром матері і дитини та Донецьким обласним центром соціально-психологічної допомоги. У 2019 р. 47 жінок та дітей, постраждалих від насильства, проживали у цих закладах.

Активно ведеться робота щодо відкриття нових спеціалізованих служб підтримки, а саме денного кризового центру в Маріуполі, притулку в Мирнограді, створення нових мобільних бригад на місцевому рівні.

Підготувала: Андрушків Оксана

4.9. ПОСИЛЕННЯ СИСТЕМИ РЕАГУВАННЯ НА ВИПАДКИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ ШЛЯХОМ ЗАЛУЧЕННЯ ДО РОЗГЛЯДУ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ ПРЕДСТАВНИКІВ ВІДДІЛІВ СЛІДСТВА, ПРОКУРАТУРИ ТА СУДДІВ У М. МАРІУПОЛЬ

У м. Маріуполь для того, щоб залучити прокуратуру та суддів, повинен був виникнути прецедент з практики, де не спрацювало відповідне реагування на порушення обмежувального припису. Позитивним моментом стало те, що до розгляду ситуації було залучено адвоката

БВПД, який отримав практичні поради щодо складання заяв від постраждалих осіб, які б допомогли прийняти позитивне рішення щодо її вимог.

Судді, поліція та відділ у справах сім'ї та молоді дійшли згоди щодо формату обміну інформацією про рішення суду стосовно кривдників (обмежувальний припис, програма для кривдників).

Зібрано пропозиції щодо вдосконалення системи реагування, а саме створення при Маріупольському міському центрі соціальних служб відділення екстреного реагування на випадки домашнього насильства та насильства за ознакою статі.

Підготувала: Юлія Пруднікова

4.10. УДОСКОНАЛЕННЯ КООРДИНАЦІЇ, СИСТЕМИ МІЖВІДОМЧОГО РЕАГУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГ ДЛЯ ОСІБ, ЯКІ ПОСТРАЖДАЛИ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА/АБО НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ (ЗОКРЕМА, З БОКУ МЕДИЧНОЇ ЛАНКИ) В ЛУГАНСЬКІЙ ОБЛАСТІ

У ході триваючого конфлікту на сході України в рамках гуманітарного реагування з 2015 року на Луганщині за підтримки UNFPA і Української фундації громадського здоров'я у співпраці з Луганським обласним центром для сім'ї, дітей та молоді було запущено роботу 8-ми мобільних бригад соціально-психологічної допомоги постраждалим від насильства. З листопада 2015 року разом з Департаментом соціального захисту населення ЛОДА, як співголовуючого органу, започаткований та активно працює Саб-кластер з подолання ґендернозумовленого насильства: в координаційних зустрічах беруть участь представники агенцій ООН, державних установ, міжнародних і місцевих громадських організацій. В 2017 році робочою групою фахівців при координаційній раді з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми розроблено регіональні Методичні рекомендації стосовно міжвідомчого реагування при здійсненні заходів з протидії насильства за ознакою статі. Відсутність в області спеціалізованої установи для безпечного довготривалого перебування постраждалих від домашнього та ґендерно зумовленого насильства (далі – ДН/НзОС), а також питання щодо підсилення міжвідомчої координації і взаємодії сервіс-

провайдерів, продовжували залишатись вельми актуальними.

Міжвідомчу робочу групу з питань протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі при обласній Координаційній раді з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми (її склад та положення) було оновлено в лютому 2019 року, згідно з постановою КМУ від 22.08.2018 р. № 658.

Важливим аспектом у налагодженні системної роботи стала співпраця та підвищення обізнаності щодо проблематики насильства фахівців медичної ланки. Так, у гінекологічних відділеннях 5-ти медичних закладів області (районні лікарні Станично-Луганського, Попаснянського, Старобільського, Біловодського районів, а також м. Рубіжного) за підтримки UNFPA та БФ «Здоров'я жінки. Планування сім'ї» були обладнані спеціалізовані кабінети невідкладної медико-психологічної допомоги жінкам, що постраждали від насильства. Лікарі та медичний персонал, які працюють у кабінетах, пройшли спеціалізовану підготовку щодо роботи з випадками домашнього та ґендерно зумовленого насильства (включаючи випадки зґвалтування), а також навчання щодо якісного перенаправлення постраждалих осіб.

Але це був тільки початок великого пласту роботи щодо підвищення якості медичної допомоги постраждалим від ґендерно зумовленого та домашнього насильства і розбудови системи міжвідомчого реагування. Продовжуючи більш глибоко вивчати проблему взаємодії з постраждалими особами та важливість питання профілактики насильства, фахівці кабінетів медико-психологічної допомоги започаткували інші форми роботи на місцях. Так, з метою виявлення прихованих випадків насильства проводиться щотижневий аналіз даних новоприйнятих до стаціонару лікарні хворих та регулярне відпрацювання саме випадків з високим ступенем вірогідності насильства (співбесіда, мотивоване розповсюдження інформаційних матеріалів, просвітницька робота тощо). Серед різних верств населення систематично здійснюється планова профілактична робота: питання запобігання та протидії ДН/НЗОС порушуються на заняттях «Школи вагітних», «Уроків усвідомленого батьківства», обговорюються під час планового диспансерного прийому жінок та проведення інформаційно-просвітницьких кампаній. Систематично проводиться освітня робота зі студентством та молоддю: лекції, опитування з наступним аналізом і подальшим обговоренням отриманих даних, інтерактивні заняття з проблематики ДН/НЗОС.

Задля налагодження ефективного перенаправлення постраждалих і поліпшення надання медичної допомоги, робочою групою

фахівців при координаційній раді з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку та протидії торгівлі людьми були розроблені та розповсюджені алгоритми міжвідомчої взаємодії суб'єктів у разі виявлення факту домашнього насильства.

Ще одним прикладом спільної координаційної співпраці щодо зміцнення системи реагування на насильство (проведеної спільно з Департаментом соціального захисту населення Луганської обласної державної адміністрації та міжнародною організацією «Лікарі світу») було навчання громадських активістів з числа лідерів-волонтерів, які наразі надають підтримку постраждалим від насильства та здійснюють ефективне перенаправлення в своїх громадах, що знаходяться вздовж «лінії розмежування». Цей позитивний досвід показав актуальність цього напрямку роботи та потребу й у подальшій підготовці волонтерів-однодумців на інших територіях області.

Результатом проведеної роботи є постійне збільшення в області кількості офіційних звернень стосовно домашнього насильства. Проведено картування надавачів послуг 11-ти адміністративно-територіальних одиниць області, надруковано і розповсюджено картки перенаправлення: інформація регулярно оновлюється на місцевих онлайн-ресурсах. В області працюють 15 мобільних бригад соціально-психологічної допомоги (2 з них на місцевому фінансуванні), вони надали соціально-психологічну допомогу у 3217 випадках ґендерно зумовленого і домашнього насильства.

Значно покращено доступність та якість надання первинної медичної допомоги у сфері охорони статевого та репродуктивного здоров'я для постраждалих від ґендерно зумовленого та домашнього насильства, а також – потенційно вразливих категорій населення. За 12 місяців 2019 року спеціалізовану допомогу надано 434 жінкам та дівчатам, які постраждали від насильства, а в рамках постійної роботи кабінетів, що працюють у щоденному режимі, консультації отримали тисячі бенефіціарів.

В області ведеться робота щодо відкриття нових спеціалізованих служб підтримки для постраждалих, а саме притулків (м. Рубіжне, м. Кремінна, смт. Троїцьке), денних центрів та нових мобільних бригад.

Продовжується робота щодо розвитку на Луганщині мережі громадських активістів з питань запобігання насильству в своїх громадах.

Підготувала: Висоцька Ганна

4.11. РОЗБУДОВА СИСТЕМИ РЕАГУВАННЯ НА НАСИЛЬСТВО В МІСТІ ХЕРСОНІ І ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇЇ СТАЛОСТІ В ЕФЕКТИВНІЙ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І ГРОМАДИ.

Починаючи з 2016 року активними громадськими організаціями, які надалі об'єдналися в коаліцію, було проведено адвокаційні кампанії «Херсон – безпечне місто», «Херсон, територія вільна від насильства». Заходи громадських адвокаційних кампаній постійно підтримували і представники патрульної поліції, які щодня стикалися з викликами і розуміли важливість створення системи реагування на насильство. Активістами були організовані вуличні акції, перформанси і читання на сесії перед депутатами Херсонської міської ради, громадські обговорення, збір підписів мешканців Херсона щодо створення Кризового центру для жінок, постраждалих від домашнього насильства.

За сприяння Фонду ООН у галузі народонаселення, 16 травня 2018 року було підписано Меморандум з міським головою міста Херсона та Меморандум з головою Херсонської ОДА щодо співпраці та підтримки заходів у рамках проекту «Комплексний підхід до вирішення проблеми насильства щодо жінок та дівчат в Україні».

В місті Херсон Рішенням виконавчого комітету міської ради від 06.11.2018 р. № 338 створено Постійно діючу робочу комісію з питань координації дій щодо запобігання та протидії домашньому насильству. В Херсонській області Рішенням обласної міжвідомчої ради з питань сім'ї, ґендерної рівності та протидії торгівлі людьми 20 грудня 2018 року створено Робочу групу з протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі при обласній міжвідомчій раді з питань сім'ї, ґендерної рівності та протидії торгівлі людьми. До складу обох робочих груп увійшли представники і представниці активних громадських організацій, членів коаліції.

З 14 лютого 2019 року громадська організація «Ліга соціально відповідальних жінок», член коаліції, впроваджує проект «Протидія ґендерно зумовленому насильству через створення Кризового центру для постраждалих від домашнього насильства у Херсоні». Для створення в місті Кризового центру залучено фінанси міжнародних організацій Фонду ООН у галузі народонаселення (UNFPA) в Україні (за кошти урядів Канади та Великої Британії), МБФ «Українська фундація громадянського здоров'я», Угорської Екуменічної Служби Допомоги в межах програми Агенції "HUNGARY

HELPS” (за кошти уряду Угорщини). Впровадження Центру підтримано Херсонською міською радою. Зрештою, після тривалих перемовин, обміну досвідом та інших процедур Центр наразі відкрито.

Центр попередньо було відкрито в орендованому приміщенні (із засекреченою адресою) як Кризовий центр для постраждалих від домашнього насильства, розрахований на 10 осіб одночасного перебування. За 10 місяців притулок отримали 40 осіб, з яких 16 дітей. На базі Херсонського міського центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді відкрито Денний центр з питань протидії домашньому насильству, в якому допомогу отримали 135 осіб, з них 79 дітей. Розроблено алгоритм взаємодії між суб'єктами роботи з постраждалими від домашнього насильства, від початку отримання інформації про випадок домашнього насильства до надання притулку в Кризовому центрі. В розробці алгоритму взаємодії були залучені всі суб'єкти взаємодії – надавачі послуг: Національна поліція (патрульні, дільничні, ювенальна), Департамент соціального захисту населення ХОДА, соціальні служби органів місцевого самоврядування, мобільні бригади, МЦСССДМ, медичні установи, Регіональний центр з надання БВПД у Херсонській області, громадська організація «Ліга соціально відповідальних жінок». Укладено угоди з лікарняними закладами міста та лікарняним закладом обласного підпорядкування щодо обстеження та надання необхідної медичної допомоги постраждалим жінкам і дітям.

У серпні 2019 року громадській організації «Ліга соціально відповідальних жінок» надано в оренду (безоплатну позичку) на три роки приміщення з числа міського комунального майна для проведення ремонтних робіт та організації діяльності Кризового центра для постраждалих від домашнього насильства на постійній основі. З жовтня 2019 року розпочато ремонтні роботи в переданому в оренду (безоплатну позичку) приміщенні, в якому заплановано – три кімнати для постраждалих, кухня, санітарно-гігієнічні кімнати, зала для групових занять, кабінет персоналу, кабінет психолога, рецепцію, передбачено необхідні заходи активної та пасивної безпеки, а також доступність приміщень для маломобільних груп населення. З березня 2020 року заплановано почати роботу Кризового центру у вже відремонтованому наданому міською владою приміщенні.

Результати: є усталена практика щоквартальних засідань міжвідомчої координаційної ради та щомісячних засідань робочих груп. Усього в 2019 році їх було проведено понад двадцять по місту Херсону і на рівні ХОДА.

Важливою складовою спільної роботи обласної та міської робочих

груп є проведене оцінювання, огляд наявних потреб, картування відповідних постачальників послуг, а також оцінка їх спроможності, планування та обрахування послуг.

Розроблено та надано пропозиції до Херсонської міської ради щодо інституалізації Кризового і денного центрів. Варто зазначити, що певний прогрес має місце. Депутати міської ради виділили 200 тис. грн. для розробки проектно-кошторисної документації щодо створення Кризового центру та надали приміщення.

Також позитивним є рішення XXXI сесії Херсонської обласної ради VII скликання від 20.12.2019 р. № 1506, яким виділено фінансування для п'яти мобільних бригад по Херсонській області, включно з Чаплинка, Генічеськ, Нова Каховка, та м. Херсону.

Проведено інформаційну кампанію для різних цільових аудиторій щодо інформування про проблему домашнього насильства.

Визначено потреби для формування і забезпечення функціонування ефективної системи надання послуг відповідно до потреб громад та з урахуванням відповідних проблем та можливостей.

Дуже важливим є те, що в місті й області є сформована команда однодумців, які налаштовані на створення системи послуг і комплексний підхід у цій спільній і важливій для громади праці.

Підготувала: Литвиненко Анжела

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Астахова Н. И. Менеджмент. – Режим доступу : https://studme.org/1651121219377/menedzhment/koordinatsiya_kak_funktsiya_upravleniya
2. Батанов О.В. Концептуальні проблеми забезпечення контролю

- у сфері місцевого самоврядування: теорія та практика // Часопис Київського університету права. – 2019 / 3. – С. 62 – 68
3. Блага А.Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання) : монографія / А. Б. . Блага. – Х.: ФОРМ-М, 2014. – 360 с. – Режим доступу : <https://www.twirpx.com/file/1599759/>
 4. Дудоров О.О., Хавронюк М.І. Відповідальність за домашнє насильство і насильство за ознакою статі (науково-практичний коментар новел Кримінального кодексу України) / за ред. М. І. Хавронюка. – К.: Ваіте, 2019. – 288 с.
 5. Економічні наслідки насильства щодо жінок в Україні / UNFPA, Український центр соціальних реформ, 2017. – Режим доступу: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/Економічні%20наслідки%20насильства_2017_1.pdf
 6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>
 7. Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15>
 8. Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19>
 9. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
 10. Закон України «Про охорону дитинства». – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14>
 11. Запобігання та боротьба з насильством щодо жінок та домашнім насильством в Україні. На шляху прийняття механізму міжвідомчої взаємодії для комплексного реагування на випадки насильства щодо жінок і домашнє насильство на регіональному та/або місцевому рівнях в Україні. Червень 2016. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680694650>
 12. Звіт про результати роботи органів Національної поліції України із запобігання та протидії домашньому насильству за 12 місяців 2019 року (форма № 1-ДН) / Рукопис. – К. – 2020. – 5 с.
 13. Кірюшин А. А. Підтвердженням факту проживання чоловіка та жінки однією сім'єю без реєстрації шлюбу є лише

- наявність фактичних шлюбних стосунків (№ 337-5266/1-ц від 25.01.2018). – Режим доступу: https://protocol.ua/ua/vs_ktss_pidtverdennyam_faktu/
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 – 212-20). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
 15. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213 – 330). – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>
 16. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами: Довідник для членів парламенту. – К., К.І.С., 2014. – 101 с. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/1680096e45>
 17. Короткий курс лекцій з дисципліни «Менеджмент». – Режим доступу: https://studme.com.ua/1113071312672/menedzhment/koordinatsiya_kontrol_sisteme_menedzhmenta.htm
 18. Кримінальний кодекс України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n3411>
 19. Кримінальний процесуальний кодекс України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>
 20. Межведомственное реагирование на ГН. Эффективный и скоординированный подход к защите и расширению прав жертв/лиц, переживших ГН / И. Хорга, Б. Никоарэ, Н. Абасзаде. – РО ЮНФПА СВЕЦА, 2015, 30 с.
 21. Менеджмент організацій і адміністрування: Навчальний посібник для підготовки до державного іспиту на ступінь магістра зі спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)» / під ред. С.К. Харічкова, Г.А. Дорошук. – Одеса: «Освіта України», 2015. – 444 с.
 22. Міжнародний досвід попередження та протидії домашньому насильству [Монографія] / А. О. Галай, В. О. Галай, Л. О. Головка, В. В. Муранова та ін. / За заг. ред. А. О. Галай. – К.: КНТ, 2014. – 160 с.
 23. На шляху прийняття механізму міжвідомчої взаємодії для комплексного реагування на випадки насильства щодо жінок і домашнє насильство на регіональному та/або місцевому рівнях в Україні. Червень 2016. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=0900001680694650>

24. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 08.02.2019 № 100 «Про затвердження Порядку ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>
25. Наказ Міністерства юстиції України від 18.06.2015 № 1000/5 «Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>
26. Насильство: короткий інструктаж для консультантів та консультанток. – Режим доступу: <http://aph.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Violance-booklet-press.pdf>
27. Новели законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству: матеріали міжнародного круглого столу (27 вересня 2019 року). Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. 184 с.
28. Опацький Р. Механизм координации деятельности субъектов ювенальной политики в Украине // Национальный юридический журнал: теория и практика. – Февраль 2015. - С. 61-64
29. Пакет базовых услуг для женщин и девочек, подвергшихся насилию. Основополагающие элементы и руководящие положения по контролю качества. Модуль 1 «Обзор и введение». Модуль 2 «Базовые медицинские услуги». Модуль 3 «Базовые услуги в области правосудия и охраны правопорядка». Модуль 4 «Базовые социальные услуги». Модуль 5 «Координация и управление процессом согласования». – Режим доступу: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Gender/Essential_services_package_for_women_and_girls_subject_to_violence.Russian
30. Планирование на предприятии: краткий курс лекций/ Маховикова, Г.А., Е.Л. Кантор, И.И. Драгомирецкий. – М.: Юрайт, 2015. – 140 с.
31. Комунікаційні рішення для проектів Європейського Союзу в Україні: посібник з комунікації. – Режим доступу: <http://com-dep.enefcities.org.ua/upload/files/Communications%20ToolKit%20for%20projects%202013.UA.PDF>
32. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 р.

- №658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-%D0%BF>
33. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2007 р. № 1087 «Про консультативно-дорадчий орган з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-2007-%D0%BF>
 34. Пояснительный доклад к Конвенции Совета Европы о предотвращении и борьбе с насилием в отношении женщин и домашним насилием. Серия договоров Совета Европы (CETS) – № 210, Стамбул, 11.V.2011. – Режим доступу: <https://rm.coe.int/explanatory-ic-rus-web/16808e9a2a>
 35. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2018р. № 728-р «Про схвалення Концепції Державної соціальної програми запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на період до 2023 року». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/728-2018-%D1%80>
 36. Фулей Т. Навчальний курс із розгляду судами справ про домашнє насильство: досвід Канади // Вісник Національної академії прокуратури України, 2018, 4/2(58), с. 110–121
 37. Фулей Т.І. Застосування практики Європейського суду з прав людини при здійсненні правосуддя: Науково-методичний посібник для суддів. – 2-ге вид. випр., допов. – К., 2015. – 208 с.
 38. Effective Multi-agency Co-operation for Preventing and Combating Domestic Violence: Training of trainers manual / Rosa Logar and Branislava Marvánová Vargová, September 2015. – URL: <https://rm.coe.int/16806ee730>
 39. Istanbul Convention. Action against violence against women and domestic violence : The Convention in brief. – URL: [https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/the-convention-in-brief#{%2211642062%22:\[\],%2211642301%22:\[\]}\]](https://www.coe.int/en/web/istanbul-convention/the-convention-in-brief#{%2211642062%22:[],%2211642301%22:[]}])
 40. OSCE-led survey on violence against women: Main report, March 2019. – URL: <https://www.osce.org/secretariat/413237?download=true>
 41. The 3ps: Prevention, Protection, Prosecution / Office to Monitor and Combat Trafficking in Persons, Washington, DC June 2016. – URL: <https://2009-2017.state.gov/documents/organization/259311.pdf>

42. Walker Lenore E. The Battered woman, New York: Harper & Row, 1979, 270 p.
43. Закон України «Про соціальні послуги». – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19>

ДОДАТКИ

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО _____ КООРДИНАЦІЙНУ РАДУ З ПИТАНЬ СІМ'І, ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ, ДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ, ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЬСТВУ В СІМ'І ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ (далі – Положення)

1. _____ координаційна рада з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми (далі – Рада) є консультативно-дорадчим органом, утвореним з метою координації діяльності з питань досягнення ґендерної рівності, запобігання та протидії домашньому насильству і протидії торгівлі людьми.
2. Рада у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента України та Кабінету Міністрів України, постановами Верховної Ради України, нормативно-правовими актами Міністерства соціальної політики України та цим Положенням.
3. Основними завданнями Ради є:
 - сприяння здійсненню ефективної державної політики з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству і протидії торгівлі людьми;
 - розгляд питань, які потребують міжгалузевої узгодженої співпраці щодо впровадження державної політики з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству і протидії торгівлі людьми, зокрема, розшуку, повернення, реабілітації постраждалих;
 - сприяння утвердженню рівних прав і можливостей жінок та чоловіків в усіх сферах життєдіяльності суспільства, викоріненню дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються, формуванню позитивного ставлення до сім'ї, відповідального батьківства, нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки, усвідомлення домашнього насильства як порушення прав людини, заохочення всіх членів суспільства, насамперед чоловіків і хлопців, до активного сприяння запобіганню домашньому насильству, відродженню та збереженню національних сімейних цінностей, запобігання соціальному сирітству;
 - інформування громадськості про стан реалізації державної політики з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми.
4. Рада відповідно до покладених на неї завдань:
 - розглядає пропозиції місцевих органів виконавчої влади та місцевого

самоврядування, наукових установ та громадських організацій щодо визначення пріоритетних напрямів соціальної підтримки сім'ї, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству, вдосконалення механізму забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків, протидії торгівлі людьми;

- бере участь у розробленні проектів міських цільових програм, інших актів стосовно реалізації державної політики з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми, готує висновки щодо доцільності їх прийняття;
- готує пропозиції щодо вдосконалення діяльності місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування з питань забезпечення взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми;
- вивчає світовий досвід з питань, що належать до компетенції Ради, та готує пропозиції щодо його запровадження в _____;
- ініціює проведення моніторингу виконання відповідних державних та міських цільових програм, їх впливу на ситуацію у місті та досліджень з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству і протидії торгівлі людьми.

5. Рада має право:

- у разі потреби надавати міському голові пропозиції щодо створення робочих груп із залученням представників органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, наукових установ та громадських організацій (за згодою їхніх керівників) з метою ефективної реалізації державної політики з питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству і протидії торгівлі людьми;
- одержувати в установленому порядку від органів виконавчої влади інформаційні та аналітичні матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань;
- організовувати проведення конференцій, симпозіумів, нарад та семінарів з питань, що належать до компетенції Ради;
- запрошувати на засідання Ради представників органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, до компетенції яких входить вирішення питань сім'ї, ґендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання насильству в сім'ї та протидії торгівлі людьми.

6. Під час виконання покладених на неї завдань Рада взаємодіє з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності, громадськими організаціями та фондами, у тому числі міжнародними.

7. Радуючолуєголова – заступникголови _____, який згідно з розподілом обов'язків забезпечує виконання повноважень у галузі соціального забезпечення та соціального захисту населення і є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству

і насильству за ознакою статі на території _____. Координатор є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії насильству. Голова робочої групи має заступника. До складу Ради входять представники структурних підрозділів _____, територіальних органів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій та фондів, у тому числі міжнародних, провідні вчені та фахівці. Персональний склад Ради затверджується розпорядженням голови _____.

8. Діяльність координаційної ради проводиться на громадських засадах. Формою роботи ради є засідання, що проводяться відповідно до плану роботи, який затверджує голова ради, але не рідше одного разу на квартал.
9. Засідання ради веде голова, а в разі його відсутності – заступник голови. Засідання є правомочним, якщо на ньому присутні не менше як половина членів ради.
10. Рішення ради приймається відкритим голосуванням простою більшістю голосів її членів, присутніх на засіданні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.
11. Рішення ради оформляються протоколом, що підписує голова ради або його заступник, мають рекомендаційний характер і можуть бути реалізовані шляхом прийняття відповідних доручень або розпоряджень голови _____.
12. Рада систематично інформує про свою діяльність громадськість у засобах масової інформації.
13. Організаційно-технічне забезпечення роботи ради здійснює департамент _____.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

ПРО СТВОРЕННЯ _____ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ СІМ'Ї, ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ, ДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ, ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ І ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Відповідно до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків», «Про забезпечення та протидію домашньому насильству», «Про протидію торгівлі людьми», з метою координації зусиль щодо створення соціальних та економічних умов для належного функціонування й розвитку сім'ї як основи суспільства, підвищення статусу жінок у суспільстві, утвердження рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії домашньому насильству і протидії торгівлі людьми:

1. Створити _____ координаційну раду з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми і затвердити її склад (додаток __).
2. Затвердити Положення про _____ координаційну раду з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми (додаток __).
3. Департаменту _____ щороку до 15 січня наступного року, що настає за звітним, інформувати _____ про роботу координаційної ради з питань сім'ї, гендерної рівності, демографічного розвитку, запобігання та протидії домашньому насильству та протидії торгівлі людьми.
4. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО РОБОЧУ ГРУПУ З ПИТАНЬ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ І НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

1. Загальні положення

1.1. Робоча група з питань координації дій щодо запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі (далі – робоча група) є консультативно-дорадчим органом, утвореним при _____ з метою вивчення проблемних питань та забезпечення співпраці щодо реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі в _____, узгодженості заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, підвищення їх ефективності, координації проведення інформаційно-просвітницьких заходів, розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування.

2. Порядок утворення та діяльність робочої групи

2.1. Робоча група у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», іншими нормативно-правовими актами та цим Положенням.

2.2. Робоча група зобов'язана забезпечувати об'єктивність і неупередженість під час прийняття рішень.

2.3. Персональний склад робочої групи затверджується розпорядженням _____. За поданням голови робочої групи до персонального складу можуть вноситися зміни.

2.4. Робочу групу очолює голова – перший заступник _____, який є координатором з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі на території _____. Координатор є персонально відповідальним за забезпечення своєчасного та ефективного вжиття заходів у сфері запобігання та протидії насильству. Голова робочої групи має заступника.

2.5. Формою діяльності робочої групи є засідання, що проводяться за рішенням голови робочої групи. Засідання веде голова, а в разі його відсутності – заступник голови робочої групи.

2.6. Порядок денний засідання робочої групи затверджується головою робочої групи. Засідання робочої групи є правомочним, якщо на ньому присутні не менше ніж половина її загального складу.

2.7. Члени робочої групи беруть участь в її засіданні особисто. Делегування членами робочої групи своїх повноважень іншим особам забороняється.

2.8. Рішення робочої групи приймається відкритим голосуванням і вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість присутніх на засіданні членів робочої групи. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови робочої групи.

2.9. Рішення робочої групи оформлюється протоколом, який підписується головою робочої групи або в разі його відсутності – його заступником.

2.10. Член робочої групи, який не підтримує пропозиції (рекомендації) робочої групи, має право викласти в письмовій формі свою окрему думку, що додається до протоколу засідання.

2.11. Організаційне, інформаційне, матеріально-технічне забезпечення діяльності робочої групи здійснюють виконавчі органи _____.

3. Завдання робочої групи

3.1. До завдань робочої групи належать:

- координація діяльності суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;
- затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі;
- визначення стану, причин і передумов поширення насильства;
- розповсюдження соціальної реклами з протидії домашньому насильству, дискримінації за ознакою статі;
- проведення інформаційних, інноваційних заходів з метою підвищення рівня поінформованості населення про форми, прояви, причини та наслідки насильства;
- забезпечення ефективного виявлення та узгодженого реагування на факти вчинення насильства, своєчасного взаємного інформування суб'єктів про факти насильства;
- інші завдання, пов'язані з організацією та проведенням робочої групи.

3.2. Робоча група відповідно до покладених на неї завдань має право звертатись та отримувати в установленому Законом порядку від органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій інформацію, документи та інші матеріали, необхідні для виконання покладених на неї завдань.

3.3. Голова робочої групи:

- організовує роботу робочої групи і здійснює керівництво нею, визначає дату та час проведення засідань, приймає та оголошує рішення про перерву в роботі робочої групи;
- визначає порядок денний засідання робочої групи та приймає рішення щодо включення питань до порядку денного засідання робочої групи;

- веде засідання, оголошує питання порядку денного, надає та позбавляє слова виступаючих на засіданні робочої групи;
- оголошує проекти рішень та остаточні рішення робочої групи;
- відкриває засідання робочої групи та оголошує засідання робочої групи закритим;
- підписує повідомлення, запити, відповіді, пояснення та інші документи від імені робочої групи на адресу органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, фізичних, юридичних осіб з питань, що стосуються роботи робочої групи;
- виконує інші функції, пов'язані з організацією та проведенням робочої групи.

3.4. Секретар робочої групи:

- складає та оформляє протоколи засідань робочої групи;
- здійснює підрахунок голосів членів робочої групи за результатами голосування з питань порядку денного засідання робочої групи;
- організовує, забезпечує та контролює виконання рішень робочої групи;
- готує документи з питань порядку денного засідань робочої групи і організовує ознайомлення членів робочої групи з документами;
- організовує проведення засідань робочої групи, готує та розсилає повідомлення її членам про проведення засідань;
- приймає пропозиції щодо питань порядку денного засідань робочої групи у письмовому вигляді та невідкладно передає їх голові робочої групи;
- від імені робочої групи готує та надсилає учасникам робочої групи запити щодо надання додаткової інформації, запрошення на засідання робочої групи;
- виконує доручення голови робочої групи, забезпечує належну підготовку матеріалів для розгляду та правильність ведення протоколів засідань;
- виконує інші функції, пов'язані з організацією та проведенням засідань.

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ РОБОЧОЇ ГРУПИ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ І НАСИЛЬСТВУ ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ ТА ПОЛОЖЕННЯ ПРО НЕЇ

Відповідно до п.19 ч.4 ст.42 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законів України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків», постанови Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі», з метою покращення координації роботи служб _____ щодо запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі

1. Утворити робочу групу з питань запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.
2. Затвердити склад робочої групи з питань запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі згідно з додатком.
3. Затвердити Положення про робочу групу з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі, що додається.
4. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на заступника _____.

СКЛАД

КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ З ПИТАНЬ СІМ'І, ҐЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ, ДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ, ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ ТА ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Голова координаційної ради – заступник голови _____;

Заступник голови координаційної ради;

Секретар координаційної ради .

Члени координаційної ради:

заступник начальника служби у справах дітей _____;

директор _____ центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

заступник начальника управління з питань дотримання прав засуджених та осіб, узятих під варту _____ міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції (за згодою);

начальник відділу забезпечення діяльності органу опіки та піклування _____;

начальник відділу ювенальної превенції управління превентивної діяльності Головного управління Національної поліції в _____;

депутат _____ (за згодою);

депутат _____ (за згодою);

представник Управління патрульної поліції в _____ Департаменту патрульної поліції (за згодою);

заступник директора департаменту – начальник управління сімейної та ґендерної політики департаменту _____;

представник управління боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми Головного управління Національної Поліції в _____ (за згодою);

заступник начальника управління – начальник відділу нагляду за додержанням законів територіальними органами поліції при провадженні досудового розслідування та підтримання державного обвинувачення управління нагляду за додержанням законів у кримінальному провадженні та координації правоохоронної діяльності прокуратури _____ (за згодою);

головний лікар комунальної установи _____;

начальник відділу організаційної роботи та зв'язків з громадськістю _____;

заступник директора департаменту охорони здоров'я _____;

представник _____суду (за згодою);

заступник директора Регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги в _____ (за згодою);

заступник директора департаменту освіти та науки _____;

голова громадської організації _____ (за згодою);
представник _____ благодійного фонду (за згодою);
заступник директора департаменту – начальник інформаційно-аналітичного відділу департаменту інформації та зв'язків з громадськістю _____.

СКЛАД

робочої групи з питань запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі

Голова робочої групи – заступник міського голови;

заступник голови робочої групи;

секретар робочої групи.

Члени робочої групи:

уповноважений представник служби у справах дітей;

представники уповноважених підрозділів органів Національної поліції:

- превентивної діяльності,
- ювенальної превенції,
- патрульної поліції/групи мобільного реагування на випадки домашнього насильства;
- представник органу управління освітою;
- представник структурного підрозділу з питань охорони здоров'я;
- представники місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;
- представники загальних служб та спеціалізованих служб підтримки;
- представник центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги (за згодою);
- представник уповноваженого органу з питань пробації;
- представник органу прокуратури;
- представник суду;
- представники громадських об'єднань, благодійних організацій, релігійних організацій, міжнародних організацій та іноземних неурядових організацій (за згодою)

Важливо, щоб зазначені суб'єкти представляли особи, які уповноважені приймати рішення на місцях.

АЛГОРИТМ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КООРДИНАЦІЙНОГО ОРГАНУ

Процес стратегічного планування включає три основні етапи:

1. опис бажаного стану ситуації у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі на території адміністративно-територіальної одиниці;
2. аналіз поточного стану;
3. розробка стратегії. На практиці поділ за часом усіх трьох етапів є вельми умовним, як умовною є і їх послідовність (зокрема, знання поточного стану є необхідною умовою при формулюванні цілей).

Перший етап: опис бажаного стану – того стану, до якого необхідно привести систему міжвідомчої взаємодії через деякий час. Основою для визначення бажаного стану є реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі (див., наприклад, ст. 5 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»). Опис проводиться за допомогою визначення бажаних станів основних напрямів реалізації державної політики: забезпечення комплексного інтегрованого підходу до подолання домашнього насильства, надання всебічної допомоги постраждалим особам, належного розслідування фактів домашнього насильства, притягнення кримінальців до передбаченої законом відповідальності та зміна їхньої поведінки, а також утвердження ненасильницького характеру приватних стосунків.

Принципово важливо, що опис бажаного стану ведеться у відриві від аналізу поточного, щоб стратегічне планування не перетворилось на планування оперативне. Розробка стратегії не повинна перетворитись на спробу досягнення поставленої мети у вигляді комбінації інтересів керівників суб'єктів, що входять до складу координаційного органу на основі наявних у них зараз ресурсів, усталеної практики їх роботи і сформованих взаємин між конкретними персоналіями.

Другий етап стратегічного планування – аналіз поточного стану системи міжвідомчої взаємодії (часто його називають стратегічним аналізом, або SWOT-аналізом), що полягає в розділенні чинників і явищ на категорії: сильних і слабких сторін плану, можливостей, що відкриваються при його реалізації, та загроз, пов'язаних з його здійсненням.

Моніторинг стану виконання суб'єктами поставлених завдань у процесі реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці має бути безперервним, систематичним процесом. Суттєва зміна звітних показників про результати здійснення повноважень у цій сфері сигналізує про необхідність корекції стратегічного курсу або ініціації нового циклу стратегічного планування, яке, у свою чергу, покликане визначити стратегічні цілі та способи їх досягнення в рамках нового горизонту планування.

Третій етап стратегічного планування – розробка стратегії і плану переходу з поточного стану в бажаний.

Стратегія – визначення й опис бажаного результату стратегічного планування через 5 років; опис цільової аудиторії: кінцевих бенефіціарів та заінтересованих сторін, які пов'язані та впливають на заплановану діяльність; визначення основних етапів діяльності на 5 років; розподіл відповідальності за напрямками роботи на 5 років; визначення кількісних та якісних індикаторів реалізації стратегічного плану на 5 років; визначення алгоритмів взаємодії суб'єктів у межах адміністративно-територіальної одиниці у ході реалізації етапів стратегії.

Спільний план дій – деталізація стратегічних завдань спільного плану дій; розробка календарного плану-графіка на наступний рік; визначення критеріїв ефективності спільного плану дій; визначення відповідальних осіб та очікуваних результатів.

Зразок

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

№ _____

*Про затвердження заходів щодо
запобігання та протидії
домашньому насильству в області
на період до _____ року*

Відповідно до статей 13, 22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», статті 8 Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству», з метою запобігання та протидії домашньому насильству в _____:

1. Затвердити заходи щодо запобігання та протидії домашньому насильству в області на період до _____ року, що додаються.
2. Виконавцям забезпечити реалізацію заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству, про що інформувати департамент соціального захисту населення обласної державної адміністрації щороку до 5 липня та 5 січня впродовж _____ років.
3. Департаменту соціального захисту населення обласної державної адміністрації забезпечити виконання цього розпорядження та про результати інформувати обласну державну адміністрацію щороку до 25 липня та 25 січня впродовж _____ років.
4. Контроль за виконанням розпорядження залишаю за собою.

Голова

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядженням голови
обласної державної адміністрації

від « ___ » _____ 2020 року

№ _____

ЗАХОДИ

щодо запобігання та протидії домашньому насильству в _____
на період до ____ року

1. Забезпечення діяльності координаційної ради з питань сімейної політики та міжвідомчої робочої групи з питань протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі при _____.

Департамент соціального захисту населення _____

Термін: протягом _____ років

2. Створення і ведення мережі суб'єктів, що здійснюють заходи із запобігання та протидії домашньому насильству на регіональному рівні.

Департамент соціального захисту населення _____

Термін: протягом _____ років

3. Визначення потреби у створенні притулків для постраждалих від домашнього насильства осіб, а також мобільних бригад соціально-психологічної допомоги жертвам домашнього насильства і насильства за ознакою статі, забезпечення їх створення та функціонування, здійснення контролю за їх діяльністю.

Районні державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад міст обласного значення, рад об'єднаних територіальних громад, громадські організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

4. Забезпечення підвищення професійного рівня фахівців, до компетенції яких належать питання запобігання та протидії домашньому насильству, в тому числі фахівців, які реалізують програми для кривдників.

Департамент соціального захисту населення _____, регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президенті України, громадські організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

5. Забезпечення проведення корекційних програм для кривдників та корекційно-реабілітаційних програм для жертв домашнього насильства.

Районні державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад _____, рад об'єднаних територіальних громад, громадські організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

6. Організація та проведення інформаційно-просвітницьких заходів з метою підвищення рівня обізнаності населення щодо проблематики домашнього насильства.

Департаменти / управління / відділи: соціального захисту населення, внутрішньої та інформаційної політики, освіти і науки, служба у справах дітей, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, підрозділ Національної поліції у _____, підрозділ патрульної поліції Департаменту патрульної поліції, _____ державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад _____, рад об'єднаних територіальних громад, громадські організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

7. Організація та проведення за участі дітей, учнівської та студентської молоді, їх батьків профілактичних і просвітницьких заходів щодо запобігання та протидії домашньому насильству.

Департамент / управління / відділ освіти і науки _____, служба у справах дітей, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, _____ державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад _____, рад об'єднаних територіальних громад, громадські організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

8. Організація та проведення семінарів, круглих столів, тренінгів, інших заходів з питань запобігання та протидії домашньому насильству.

Департаменти / управління / відділи: соціального захисту населення, освіти і науки, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, служба у справах дітей, _____ державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад _____, рад об'єднаних територіальних громад, громадські організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

9. Проведення регіональних інформаційно-просвітницьких акцій та долучення до загальнодержавних заходів з питань запобігання та протидії домашньому насильству і можливостей отримання жертвами комплексної допомоги.

Департаменти / управління / відділи: соціального захисту населення, внутрішньої та інформаційної політики, освіти і науки, служба у справах дітей, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, підрозділ Національної поліції у _____, підрозділ патрульної поліції Департаменту патрульної поліції, _____ державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад _____, рад об'єднаних територіальних громад, громадські організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

10. Забезпечення надання допомоги жертвам домашнього насильства.

Департаменти / управління / відділи: соціального захисту населення, охорони здоров'я, служба у справах дітей, центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, _____ державні адміністрації, виконавчі комітети міських рад, рад об'єднаних територіальних громад, центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги, громадські

організації (за згодою)

Термін: протягом _____ років

11. Проведення моніторингу діяльності суб'єктів, які здійснюють заходи із запобігання та протидії домашньому насильству.

Департамент / управління / відділ соціального захисту населення _____

Термін: протягом _____ років.

Витяг зі Стратегії міжвідомчої взаємодії з питань запобігання домашньому насильству у Вінницькій області на 2019–2021 рр.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник голови обласної державної адміністрації

_____ І.Івасюк

«__» _____ 2020 р.

СТРАТЕГІЯ
МІЖВІДОМЧОЇ ВЗАЄМОДІЇ
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ
У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
НА 2019–2021 рр.

ЗМІСТ

1. Мета Стратегії
2. SWOT-АНАЛІЗ
3. Цільова аудиторія та бенефіціари
4. Стратегічні цілі та завдання за напрямками діяльності
5. План реалізації Стратегії
6. Результати реалізації Стратегії
7. Заходи з моніторингу та оцінки

1. МЕТА СТРАТЕГІЇ

1.1. Метою Стратегії міжвідомчої взаємодії з питань запобігання домашньому насильству на Вінниччині 2019–2021 рр. (далі – Стратегія) є налагодження в області ефективної міжвідомчої та міжсекторальної взаємодії у сфері запобігання та протидії домашнього насильства в умовах впровадження нового законодавства.

2. SWOT-АНАЛІЗ

3. ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ ТА БЕНЕФІЦІАРИ

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ, НА ЯКУ СПРЯМОВАНА РЕАЛІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЇ:

- Жінки, чоловіки, дівчата, хлопці, які постраждали від домашнього насильства.
- Центральні органи виконавчої влади (надання пропозицій, затверджених рішенням обласної міжвідомчої ради з питань сім'ї, ґендерної рівності, запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми).

- Місцеві органи виконавчої влади.
- Органи місцевого самоврядування.
- Надавачі послуг постраждалим від домашнього насильства.
- Засоби масової інформації.
- Міжнародні організації/Громадські організації.
- Експертні групи (тренери, експерти з питань запобігання домашнього насильства).

БЕНЕФІЦІАРИ (ВИГОДОНАБУВАЧІ) РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ:

- Жінки, чоловіки, дівчата, хлопці, які постраждали від домашнього насильства.
- Члени сімей осіб, які постраждали від домашнього насильства.
- Територіальна громада.

4. СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ ЗА НАПРЯМКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

НАПРЯМ ДІЯЛЬНОСТІ	ЗАВДАННЯ ЗА НАПРЯМКАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
<p>I. Стратегія міжвідомчої взаємодії</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створення алгоритму дій ефективної взаємодії суб'єктів. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Розробка робочою групою з питань запобігання домашньому насильству обласної Міжвідомчої ради методичних рекомендацій стосовно взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на обласному рівні. 1.2. Розробка методичних рекомендацій щодо підготовки інструкцій на районному/міському рівні та доведення їх до відома голів райдержадміністрацій, міських рад міст обласного значення, об'єднаних територіальних громад. 1.3. Підвищення ефективності міжвідомчої взаємодії шляхом проведення планових засідань робочої групи щомісяця та аналітичних засідань щопівроку. 2. Налагодження системи навчання з питань запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі. <ol style="list-style-type: none"> 2.1. Налагодження системи навчання координаторів з питань запобігання та протидії домашньому насильству. 2.2. Створення системи навчання відповідальних осіб райдержадміністрацій, міських, селищних та сільських рад. 2.3. Впровадження системи навчання членів районних/міських міжвідомчих рад та фахівців – представників суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі. 2.4. Запровадження системного навчання тренерів з питань запобігання та протидії домашньому насильству. 3. Налагодження системи моніторингу та оцінки взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, на всіх рівнях.

<p>II. Стратегія розвитку мережі надавачів послуг</p>	<p>1. Проведення аналізу ситуації: досягнення, проблемні питання та шляхи їх вирішення, перспективи.</p> <p>1.1. Вивчення потреб громади.</p> <p>1.2. Інвентаризація наявних послуг.</p> <p>2. Забезпечення функціонування ефективної та доступної системи надання послуг відповідно до потреб громади.</p> <p>2.1. Розробка регіонального плану розвитку мережі доступних послуг для постраждалих від домашнього насильства.</p> <p>2.2. Забезпечення функціонування ефективної системи надання послуг відповідно до потреб громад.</p>
<p>III. Стратегія інформаційно-просвітницької роботи з населенням</p>	<p>1. Проведення інформаційної кампанії з попередження та протидії домашнього насильства</p> <p>1.1. Проведення загальної інформаційної кампанії.</p> <p>1.2. Проведення спеціальної інформаційної кампанії для співробітників установ – суб'єктів взаємодії.</p> <p>1.3. Проведення інформаційної кампанії, орієнтованої на постраждалих осіб.</p> <p>1.4. Підвищення обізнаності представників засобів масової інформації в проблематиці домашнього насильства та насильства за ознакою статі</p> <p>2. Популяризація успішного досвіду.</p> <p>2.1. Популяризація успішного досвіду.</p>

5. ПЛАН ТА РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК	ЗАХОДИ
<p>1.1. Розробка робочою групою з питань запобігання домашньому насильству обласної Міжвідомчої ради методичних рекомендацій стосовно взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству на обласному рівні.</p>	<p>1.1.1. Загальний аналіз ситуації в області щодо можливостей, проблем та викликів з точки зору суб'єктів взаємодії та постраждалих осіб.</p> <p>1.1.2. Аналіз кейсів щодо реагування на випадки вчинення домашнього насильства з метою виявлення додаткових/специфічних факторів.</p> <p>1.1.3. На основі проведеного аналізу розробка та затвердження рекомендацій щодо налагодження ефективної міжвідомчої взаємодії на обласному рівні.</p>
<p>1.2. Розробка та направлення рекомендацій щодо підготовки та створення методичних інструкцій на місцевих рівнях.</p>	<p>1.2.1. Загальний аналіз ситуації на місцевому рівні щодо можливостей, проблем та викликів з точки зору суб'єктів взаємодії та постраждалих осіб.</p> <p>1.2.2. Аналіз кейсів для виявлення додаткових /специфічних факторів.</p> <p>1.2.3. На основі проведеного аналізу розробка, затвердження та направлення рекомендацій для суб'єктів місцевого рівня.</p>

<p>1.3. Проведення планових щомісячних засідань робочої групи з питання запобігання та протидії домашньому насильству й аналітичних засідань кожні 6 місяців.</p>	<p>1.3.1. Формування та затвердження річних тематичних планів проведення засідань робочої групи. 1.3.2. Забезпечення якісної підготовки до засідань робочої групи (збір необхідних матеріалів, формування порядку денного, розробка кейсів та ін.). 1.3.3. Узгодження порядку скликання позапланових засідань робочої групи. 1.3.4. Проведення щорічних місцевих досліджень/опитувань.</p>
<p>2.1. Налагодження системи навчання координаторів з питань запобігання та протидії домашньому насильству.</p>	<p>2.1.1. Забезпечення можливості навчання у Центрі перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій Вінницької області. 2.1.2. Розширення можливостей щодо навчання з питань запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі в рамках проектів міжнародних організацій. 2.1.3. Адвокаційна діяльність щодо забезпечення можливостей навчання через програми місцевих бюджетів.</p>
<p>2.2. Створення системи навчання відповідальних осіб райдержадміністрацій, міських, селищних та сільських рад.</p>	<p>2.2.1. Проведення одноденних тренінгових навчань для осіб, відповідальних за реалізацію державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству у районі/місті, об'єднаній територіальній громаді. 2.2.2. Забезпечення консультативного супроводу відповідальних осіб у міжтренінговий період.</p>

<p>2.3. Впровадження системи навчання членів районних/міських (міст обласного значення) міжвідомчих рад та фахівців – представників суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.</p>	<p>2.3.1. Організація на районному/міському рівнях та проведення одноденних тренінгових навчань членів районних/міських (міст обласного значення) міжвідомчих рад з питань сім'ї, гендерної рівності, запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми.</p> <p>2.3.2. Розробка загального графіка проведення навчань членів районних/міських (міст обласного значення) міжвідомчих рад та фахівців – представників суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, що охоплює навчальні модулі суб'єктів взаємодії всіх адміністративно-територіальних одиниць області.</p> <p>2.3.3. Координація та розробка методичних рекомендацій щодо тематики навчальних модулів та графіків навчань для суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі в районі/місті.</p> <p>2.3.4. Адвокаційна діяльність щодо забезпечення можливостей навчання через програми, що фінансуються за кошти районних/міських бюджетів.</p>
<p>2.4. Запровадження системного навчання тренерів з питань запобігання та протидії домашньому насильству.</p>	<p>2.4.1. Визначення потреб для тренінгів.</p> <p>2.4.2. Вивчення можливості створення 2 команд тренерів.</p> <p>2.4.3. Кількаденний тренінг.</p>
<p>3.1. Налагодження системи моніторингу та оцінки взаємодії суб'єктів на всіх рівнях.</p>	<p>3.1.1. Розробка системи моніторингу та оцінки щодо стану реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству та насильству за ознакою статі.</p> <p>3.1.2. Моніторингові візити у місцеві громади.</p> <p>3.1.3. Моніторинг грантових можливостей.</p>
<p>3.2 Проведення оцінювання, огляду наявних потреб, картування відповідних постачальників послуг, а також оцінки їх спроможності.</p>	<p>3.2.1. Вивчення потреб громади.</p> <p>3.2.2. Інвентаризація наявних послуг.</p>
<p>4.1. Картування щодо географічного представлення надавачів послуг за їх типами, а також оцінка їхньої спроможності, з метою визначення потенціалу системи надання соціальних послуг.</p>	<p>4.1.1 Створення бази даних надавачів соціальних послуг.</p> <p>4.1.2. Інвентаризація послуг, що надаються в області постраждалим від домашнього насильства.</p>

<p>5.1. Розробка регіонального плану розвитку мережі доступних послуг для постраждалих від домашнього насильства.</p>	<p>5.1.1. Розробка регіонального плану розвитку мережі доступних послуг з урахуванням можливостей комфортного доступу.</p>
<p>5.2. Забезпечення функціонування ефективної системи надання послуг відповідно до потреб громад.</p>	<p>5.2.1. Створення мобільної бригади соціально-психологічної допомоги. 5.2.2. Забезпечення функціонування притулку для жінок, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі. 5.2.3. Забезпечення функціонування цілодобової «Лінії довіри» з питань запобігання та протидії домашньому насильству. 5.2.4. Розробка рекомендацій органам виконавчої влади і місцевого самоврядування та адвокаційна робота щодо створення притулків, мобільних бригад. 5.2.5. Розробка рекомендацій органам виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо запровадження додаткових посад фахівців соціальної роботи.</p>
<p>6.1. Проведення загальної інформаційної кампанії.</p>	<p>6.1.1. Визначення цільових аудиторій. 6.1.2. Розробка стратегії інформаційної кампанії із залученням фахівців у сфері медіа. 6.1.3. Проведення інформаційної кампанії.</p>
<p>6.2. Проведення спеціальної інформаційної кампанії для співробітників установ – суб'єктів взаємодії.</p>	<p>6.2.1. Визначення цільових аудиторій. 6.2.2. Розробка стратегії інформаційної кампанії із залученням фахівців у сфері медіа. 6.2.3. Проведення інформаційної кампанії.</p>
<p>6.3. Проведення інформаційної кампанії, орієнтованої на постраждалих осіб.</p>	<p>6.3.1. Визначення цільових аудиторій. 6.3.2. Розробка стратегії інформаційної кампанії із залученням фахівців у сфері медіа. 6.3.3. Проведення інформаційної кампанії.</p>
<p>6.4. Підвищення обізнаності представників засобів масової інформації в проблематиці домашнього насильства.</p>	<p>6.4.1. Проведення навчання з питань домашнього насильства для представників місцевих засобів масової інформації.</p>
<p>7.1. Популяризація успішного досвіду.</p>	<p>7.1.1. Збір успішних кейсів у рамках суб'єктів робочої групи. 7.1.2. Поширення успішного досвіду через інформаційно-просвітницьку роботу.</p>

6. РЕЗУЛЬТАТИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ на 2019–2021 роки

1. Короткострокові

- 1) Розроблено рекомендації на рівні робочої групи з питань запобігання домашньому насильству обласної Міжвідомчої ради з питань підтримки сім'ї, ґендерної політики запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми.
- 2) Розроблено рекомендації на місцевому рівні.
- 3) Проведено 36 засідань групи з питань запобігання домашньому насильству обласної Міжвідомчої ради з питань підтримки сім'ї, ґендерної політики запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми для координації зусиль суб'єктів щодо запобігання та протидії домашньому насильству на Вінниччині.
- 4) Проведено 6 аналітичних засідань групи з питань запобігання домашньому насильству обласної Міжвідомчої ради з питань підтримки сім'ї, ґендерної політики запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми щодо аналізу стану справ у запобіганні та протидії насильству на Вінниччині, базовані на матеріалах аналітичних досліджень та статистичних даних.
- 5) Створено систему навчання координаторів.
- 6) Створено систему навчання відповідальних осіб районів та ОТГ.
- 7) Створено систему навчання членів місцевих міжвідомчих рад.
- 8) Створено систему навчання тренерів.
- 9) Налагоджено систему моніторингу та оцінки взаємодії суб'єктів на всіх рівнях.
- 10) Забезпечено функціонування ефективної системи надання послуг відповідно до потреб громад та з урахуванням проблем та можливостей.
- 11) Забезпечено систему комфортного доступу до мережі послуг.
- 12) Проведено інформаційну кампанію для різних цільових аудиторій щодо інформування про проблему домашнього насильства.

2. Довгострокові

- 1) Налагоджено координацію суб'єктів взаємодії щодо запобігання та протидії домашньому насильству на Вінниччині.
- 2) Зменшено час реагування на випадки домашнього насильства.
- 3) Збільшено кількість кривдників, яких притягнуто до юридичної відповідальності.
- 4) Збільшено кількість осіб, які проінформовані про механізми захисту від домашнього насильства.

7. ЗАХОДИ ЩОДО МОНІТОРИНГУ ТА ОЦІНКИ СТАНУ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ на 2019–2021 роки.

- 1) **Засоби щодо моніторингу та оцінки:**
 - узагальнення та аналіз інформації щодо стану виконання Стратегічного плану на 2019–2021 роки на місцевому рівні з подальшим обговоренням на засіданнях робочої групи з питань запобігання домашньому насильству обласної Міжвідомчої ради з питань підтримки сім'ї, гендерної політики запобігання домашньому насильству та протидії торгівлі людьми;
 - системний моніторинг тенденцій у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі.
- 2) **Періодичність здійснення моніторингу: щопівроку.**
- 3) **Уповноважені/координатори моніторингу та оцінки:**
Департамент соціальної та молодіжної політики облдержадміністрації
(Заболотна Н.М.)

Директор Департаменту
соціальної та молодіжної політики
облдержадміністрації

Н. Заболотна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ РОБОТИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» порушив питання про необхідність підвищення рівня обізнаності суспільства щодо форм, причин і наслідків домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки у приватних стосунках, небайдужого ставлення до постраждалих осіб, насамперед до постраждалих дітей, викорінення дискримінаційних уявлень про соціальні ролі та обов'язки жінок і чоловіків, а також будь-яких звичаїв і традицій, що на них ґрунтуються.

Враховуючи це, перед Радою міністрів Автономної Республіки Крим, місцевими державними адміністраціями та органами місцевого самоврядування постає завдання забезпечити здійснення інформаційно-просвітницької діяльності (у тому числі підготовка та поширення відповідних матеріалів) з цих питань.

Звертаємо увагу, що при плануванні інформаційних заходів слід заздалегідь враховувати декілька важливих моментів.

По-перше – визначати цільові групи, на які будуть спрямовані ці заходи (населення в цілому, постраждалі від насильства особи, суб'єкти, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству). Від вибору аудиторії залежатиме вид інформації, спосіб та засоби її подачі. Так, інформація, розрахована на постраждалих від домашнього насильства, відрізнятиметься від інформації, корисної для суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

По-друге – враховувати вікові особливості аудиторії: це дорослі люди, молодь, старшокласники (15–18 років), учні середньої (від 10–11 до 15 років) або молодшої (6–10 років) школи, чи діти дошкільного віку.

По-третє – заздалегідь визначити, за допомогою яких засобів подаватиметься інформація, оцінити їх переваги та недоліки й закласти необхідні ресурси (фінансові, людські) для проведення інформаційних заходів.

У наведеній нижче таблиці ви зможете знайти короткий огляд головних переваг та недоліків різних видів інформаційної продукції.

ВИД ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОДУКЦІЇ	ПЕРЕВАГИ	НЕДОЛІКИ
Друковані матеріали – плакати, календарі	Унаочнення інформації, привабливий формат, що має «довгий життєвий цикл»	<ul style="list-style-type: none"> • Географічно обмежена аудиторія; • придатні для комунікування дуже коротких та простих повідомлень
Друковані матеріали – листівки, брошури	Унаочнення інформації; можуть надавати конкретні повідомлення та аргументи	<ul style="list-style-type: none"> • Дорогий дизайн та друк; • не мають «довгого життєвого циклу»
Публікація розгорнутих статей – у газетах, журналах	Статті можуть показати проблему в деталях та аргументовано. За їх допомогою здійснюється вихід на ширшу аудиторію	<ul style="list-style-type: none"> • Потребують зусиль для встановлення контактів з журналістом та редактором; • ваша інформація може бути спотворена через редакційну політику або помилку журналіста
Промо-продукція (футболки, сумки, бейсболки)	Їх можна побачити та потримати в руках; вони уможливають інформування/залучення людей. Вони «живуть» довго	<ul style="list-style-type: none"> • Високі витрати на дизайн та друк; • обмежене (локалізоване) місце для поширення повідомлення
Соціальні мережі (засоби Інтернету)	Безкоштовні, легкодоступні, глобальні, інтерактивна комунікація, велика аудиторія	Вимагають навичок роботи в соціальних мережах
Візуальні засоби (фільми, фото, відеокліпи)	Емоційні, інтерактивні; їх можна демонструвати на спеціальних заходах або поширювати в Інтернеті	Вимагають доволі великих фінансових ресурсів

(Використано інформацію з Посібника з комунікації для проектів Європейського Союзу в Україні [31])

Звертаємо увагу на важливість залучення чоловіків і хлопців до проведення інформаційної роботи.

Для змістового наповнення інформаційної роботи з питань запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі рекомендуємо використовувати такі Інтернет-ресурси:

Веб-сайт «Розірви коло» <https://rozirvykolo.org/materials/>

Сторінка «Запобігання та протидія домашньому насильству та жорсткому поводженню з дітьми» офіційного сайту Міністерства соціальної політики України <https://www.msp.gov.ua/timeline/Zapobigannya-ta-protidiya-domashnomu-nasilstvu-ta-zhorstokomu-povodzhennyu-z-lyudmi.html>

Сторінка «Інформаційні матеріали щодо подолання насильства за ознакою статі та домашнього насильства в Україні» на сайті Міністерства юстиції

https://minjust.gov.ua/gendpravexp_gendnas

Сайт Координаційного центру з надання правової допомоги

<https://legalaid.gov.ua/publications/biblioteka/>

Сайт Фонду ООН в галузі народонаселення в Україні <https://ukraine.unfpa.org/uk>

Сайт Громадської організації «Ла-Страда Україна»

http://www.la-strada.org.ua/ucp_mod_library_showcategory_42.html

МЕТОДИКА РОЗРОБКИ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПРОВЕДЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ ПРОТИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА ТА НАСИЛЬСТВА ЗА ОЗНАКОЮ СТАТІ

1. ВВЕДЕННЯ У ПРОБЛЕМАТИКУ, РЕЗУЛЬТАТИ SWOT-аналізу:

СИЛЬНІ	СЛАБКІ
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність ресурсів (люди, матеріальна база, організаційні можливості). • Можливість отримати допомогу на місці. • Людський ресурс. • Діяльність активістів. • Мобільні бригади. • Усвідомлення важливості вирішення зазначених проблем і група людей, готових взятися за їх вирішення та висвітлення. • Налагоджена система взаємодії між різними організаціями, задіяними у процесі. • Досвід проведення інформаційних кампаній. • Впізнавані експерти (І. Куратченко) 	<ul style="list-style-type: none"> • Відсутність професійної підготовки кадрів, недостатність досвіду; плинність кадрів. • Несформована потреба всередині самої громади/суспільства на вирішення проблеми домашнього та ґендерно зумовленого насильства («в державі і так багато проблем»). • Недостатня матеріально-технічна база (авто, пальне тощо). • Недостатня злагодженість дій між усіма учасниками боротьби із домашнім насильством. • Віктимна поведінка жертв насильства, самостигматизація («сама винна»). • Мало спікерів, які з відкритим обличчям (жінки, які стикнулися з насильством) та компетентно (експерти) можуть пояснити проблему різним цільовим аудиторіям
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
<ul style="list-style-type: none"> • Наявність нормативної бази. • Соціальна реклама, інформування у ЗМІ. • Можливість співпраці з волонтерськими організаціями. • Залучення влади до співпраці (депутати тощо). • Відгуки тих, хто отримав підтримку. • Досвід інших міст та країн. • Дружні журналісти. • Можливість самостійного висвітлення теми на власних ресурсах ГО «Взаємодія» (сайт, сторінки у соціальних мережах тощо). • Пошук нових підходів та партнерів для висвітлення теми. • Участь в акціях, спрямованих на ратифікацію Стамбульської конвенції 	<ul style="list-style-type: none"> • Протиріччя та нестиківка у нормативних документах. • Неусвідомлення населенням проблеми ДГЗН; недостатня інформованість про види, причини, прояви, наслідки. • Відсутність ресурсів (матеріальних, людських) у районах області. • Численні стереотипи «б'є – значить любить» тощо. • Толерантність до домашнього насилля, особливості виховання («Не виносити сміття з хати»). • Неефективність соціальної реклами. • Заперечення існування проблеми на рівні держави. • Відсутність місць (спеціальних закладів) для тимчасового перебування постраждалих.

МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
	<ul style="list-style-type: none"> • Відмова постраждалих від співпраці (причини: толерантність до насильства, агресор повертається у родину, допомога не адекватна ситуації). • Продовження АТО: проблеми, пов'язані із життям ВПО та їх адаптацією; неналежна робота із ПТСР у військових, які повертаються після несення служби. • Недостатня кількість журналістів, які розуміють важливість проблеми та вміють її донести. • Редактори ЗМІ скаржаться на низькі перегляди/рейтинг таких матеріалів, відтак мало заінтересовані у системному висвітленні

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТА ПОСТАНОВКА ЦІЛЕЙ/ЗАДАЧ КОМУНІКАЦІЇ

Метою інформаційної роботи є:

1. підвищення інформованості населення Запорізької області:
 - про існування проблеми домашнього насильства та насильства за ознакою статі, його причини, прояви;
 - про доступні послуги (наявні сервіси, алгоритми дій, як звернутися по допомогу, можливі варіанти подальшого розвитку подій);
 - про план безпеки для постраждалих від домашнього насильства та насильства за ознакою статі;

2. зниження стереотипних уявлень громади на кшталт «б'є значить любить», «не виносити сміття з хати», «мене били і я буду», «сама винна», «мені ніхто не допоможе» тощо.

Досягненню цих цілей служать такі завдання:

- пошук партнерів та залучення підтримки з боку лідерів думок області, людей, які приймають рішення (депутатів різних рівнів, представників влади тощо), редакторів обласних ЗМІ, налагодження роботи з ними;
- системне інформування громади про різні аспекти, прояви, причини, наслідки домашнього насильства та насильства за ознакою статі;
- проведення роботи з НП України та представниками інших структур, залучених до процесу надання допомоги людям, які постраждали від домашнього насильства та насильства за ознакою статі;
- роз'яснювальна робота, спрямована на потенційних (тих, хто ще не зверталися по допомогу) клієнтів Центру та інших людей, які стикаються з випадками домашнього насильства та насильства за ознакою статі; підвищення рівня їх правової захищеності;
- робота з редакторами, журналістами, блогерами, лідерами думок щодо долучення до висвітлення теми домашнього насильства та насильства за ознакою статі;

- створення інформаційних приводів, що дозволятимуть привертати увагу до теми домашнього насильства та насильства за ознакою статі, особливостей її розвитку на території області;
- підвищення комунікаційного потенціалу активістів, залучених до вирішення проблеми домашнього насильства та насильства за ознакою статі, задля її представлення на різних майданчиках (ЗМІ, публічні виступи тощо);
- підтримка власних інформаційних ресурсів шляхом розміщення цікавої тематичної інформації.

3. ХАРАКТЕРИСТИКИ ЦІЛЬОВИХ АУДИТОРІЙ

- Жінки репродуктивного віку
- Підлітки, зокрема дівчата
- Учні та викладачі навчальних закладів (ВНЗ, школи, дитячі садки)
- Жінки, які постраждали внаслідок конфлікту на Сході України
- Дружини бійців АТО
- Люди похилого віку
- Психологи
- ЗМІ
- Активісти, інші НУО
- МЮ (ДПТСУ), ГПУ
- Соціальні працівники
- Медпрацівники
- Перукарі
- Судді
- Співробітники НПУ (дільничні, патрульні, інспектори ювенальної юстиції, сектор реагування ПП)
- Лідери думок, публічні люди, блогери
- Департамент соціального захисту населення
- Управління у справах сім'ї та молоді
- Інтернати
- Центри підвищення кваліфікації
- Чоловіки-агресори
- Бійці АТО
- Чоловіки з числа ВПО
- Депутати міста, області (ВР)
- Релігійні організації
- Адвокати (у тому числі БПД), юристи
- Amnesty International та інші міжнародні організації
- Рідні тих, хто страждає від ДГЗН

ЦІЛЬОВА АУДИТОРІЯ	ЧИМ ВАЖЛИВА	ЩО ЗНАЄ/РОБИТЬ	ЩО МАЄ ЗНАТИ/РОБИТИ	КАНАЛИ КОМУНІКАЦІЇ	МЕСЕДЖІ
Учні та викладачі навчальних закладів	В одному місці перебувають/навчаються хлопці й дівчата, формуються навички їх взаємодії; вони відкриті новому, можуть дослухатися до авторитетів (викладачів, вихователів), через дітей можна впливати на батьків	Деякі студенти знають про проблему, види насильства, знають про права, куди і як звертатися по допомогу, утім НЕ ЗАСТОСОВУЮТЬ знання. Бояться бути осоромленими або звинуваченими у слабкості, зазנати додаткового насильства, розголосу, цькування	Знати про види насильства. Звертатися по допомогу. Бути вpleвненими у конфіденційності наданої інформації. Надавати допомогу тим, хто її потребує, підказувати, куди і як звертатися. Допомогати – це круто	Особисте спілкування, бесіди. Лекторій. Флешмоби. Шкільні ток-шоу. Зустрічі, акції з лідерами думок, активістами (Настя Мельниченко). Брошури. Листівки. Концерти. Робочі зошити. Футболки. Квест-кімната. «Втекти від агресора». Групи самопомогли. Фотовиставки. Інсталляції. Конкурси реклами, публікації (для студентів-журналістів). Соціальні мережі (Facebook, Instagram)	Звертатися по допомогу безпечно і не соромно. Жінка не повинна зберігати шлюб, якщо стикається з насильством. Бє – НЕ означає любити. Насильство буває не лише фізичним. Секс – це тільки твоє рішення. Бути жертвою – не норма. Терпiti насильство не варто. У нас є корисна інформація для вас. Давайте допомагати разом!
Національна Поліція України	Одними з перших реагують на порушення та випадки насильства; першими отримують інформацію у ситуації, що загрожує життю; мають попереджати та вирішувати ситуації насильства, забезпечують безпеку постраждалої особи	Більшість знає про ДН, його види, володіють правовою інформацією, знають алгоритм дій у випадку насильства, не завжди знають, куди направляти; віжджають на місце події, зупиняють насильство, документують, приймають рішення в рамках повноважень. Не можуть забезпечити системний результат через колізії нормативно-правової бази та неузгодженості	Усі знають і розуміють серйозність проблеми ДГЗН, не поділяють стереотипи, знають та застосовують алгоритм перенаправлення; проводять бесіди у випадку написання постраждалою особою відмови, дають інформацію про можливості вирішення проблеми ДГЗН	Особисті контакти, у тому числі з начальником ГУНП; круглі столи, робочі зустрічі, спільні заходи, брошури, соціалмережі; за допомогою ЗМІ	Будь компетентним у питаннях домашнього насильства. Намагайся допомогти (у випадку відмови). Не забудь надати інформацію. Чужих дітей не буває. Немає майбутнього з насильством

<p>Національна Поліція України</p>		<p>дії всередині правоохоронної системи (НПУ, МВС, ГПУ, ДСУ), плинності кадрів</p>			
<p>Засоби масової інформації</p>	<p>Висвітлюють тему, охоплюють цільові аудиторії, є джерелом інформації та довіри. Впливають на громадську думку</p>	<p>ТРК Запоріжжя, Алекс, Громадське, ТВ-5 знають про проблему, розміщують ролики, інформують про заходи, шукають запорізький контекст, співпрацюють; деякі ЗМІ перекручують інформацію, очікують гроші за розміщення соціальної реклами та інформації, не цікавляться темою і відмовляються від співпраці</p>	<p>Дотримуються стандартів, компетентно висвітлюють тему, не спотворюють факти, розуміють проблему ДГЗН, види насильства; знають експертів з теми; розглядають ДГЗН як тему соціально відповідальну; не застосовують мову ворожнечі та ненависті, стереотипи, не називають постраждалих «жертва», використовують правильну термінологію</p>	<p>Особисті контакти, знайомства, рекомендації; тренінги та конкурси для ЗМІ; прес-релізи, створення інформаційних приводів (у тому числі ексклюзивних – рубрик тощо); системне написання колонок, ведення днів відкритих дверей; прес-ланчі</p>	<p>Ми можемо дати вам адекватну інформацію про ситуацію з ДГЗН; ми знаємо, куди можна звертатися по допомогу; ми знаємо, чому це відбувається, у нас є різні реальні історії; ми знаємо про міжнародний досвід; «72 години, які рятують життя» у нас є актуальна інформація про ДГЗН у Запорізькій області (статистика, зміни, історії, експерти)</p>

4. ПРІОРИТЕТНІ ЗМІ (МІСЦЕВІ, ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНІ): ІДЕЇ ПРОЕКТІВ/ФОРМАТИ СПІВПРАЦІ (ВКЛЮЧАЮЧИ РЕКЛАМУ)

- Друковані
- Радіо
- Телебачення
- Інтернет

ТЕЛЕКАНАЛИ:

- корпункт загальнонаціональних каналів (1+1 (Я. Носков), СТБ (А. Почтєв), Інтер (С. Бордюжа) та ін.)
- Громадське Зп
- ЗОДТРК
- Алекс
- ТВ-5

РАДІО:

- Громадське радіо (співпрацює О. Вакало)
- місцеві FM-станції

ОНЛАЙН ТА ДРУКОВАНІ ЗМІ:

- «061.ua»
- «Forpost.media»
- «ІЗ», «Панорама»
- «Українська правда», «Життя», «Новое время» (як майданчик для блогу/ колонки на системній основі експертом проекту)

5. ОБЛИЧЧЯ КАМПАНІЇ:

- Ключові спікери, експерти;
- залучення відомих людей та лідерів громадської думки

6. ІНСТРУМЕНТИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЄМО:

- Веб-сайт (чи потрібен окремий? Чи є ресурс? Якщо так, хто розробляє та створює?)
- Блог (хто має спроможність вести блог на регулярній основі? На якій платформі?)
- Соціальні мережі (Facebook, месенджери – хто відповідальний, чим і як наповнюють)
- Брошури (централізовані чи місцеві?)
- Публічні заходи (презентації, виступи, лекції тощо)
- Сітілайти, постери, флаєри, наліпки, транспорт тощо
- Фандрейзингові заходи (чи плануються? Якщо так, яким може бути формат, які цілі ставимо?)

- Презентації для місцевих груп (пропозиції форматів)
- Партнерство з різними установами, іншими НУО, участь у заходах (з ким об'єднуємося, до яких заходів долучаємося та в якому форматі?)
- Розсилки (чи потрібні? Як часто?)
- Промо-матеріали (які? Для яких ЦА? Скільки?)
- Інше

7. ЧАСОВІ РАМКИ ЗАХОДІВ ТА ЕТАПИ

8. ВІДПОВІДАЛЬНІ

9. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РОБОТИ. ІНДИКАТОРИ ДЛЯ АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ КАМПАНІЇ

- Кількість публікацій у ЗМІ/рубрик/колонок на тему домашнього насильства та насильства за ознакою статі
- Кількість заходів, спільних проєктів з представниками різних ЦА
- Динаміка кількості звернень по допомогу
- Кількість звернень/запрошень до експертів проєкту для участі у заходах, наданні коментарів тощо
- Кількість створених інформаційних приводів, розголос про них
- Кількість нових партнерів у роботі
- Кількість та охоплення поширених матеріалів (брошур, пам'яток, листівок тощо)
- Кількість користувачів, реакцій (лайків, коментарів, поширень, переглядів тощо) у соціальних мережах

ВІДЕОРОЛИКИ ПРО ФОРМИ ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА

<https://www.youtube.com/watch?v=OmN8jYZrmg4>

<https://www.youtube.com/watch?v=evKX78RGbng>

<https://www.youtube.com/watch?v=YOb6nngjDx0>

<https://www.youtube.com/watch?v=qV3Qle27a1s>

<https://www.youtube.com/watch?v=KGAzvEkKiQo>

<https://www.youtube.com/watch?v=vvLNIrcqbWY>

Практичний посібник

**Путівник координатора заходів у
сфері запобігання та протидії домашньому насильству**

Комп'ютерне верстання ФОП Клименко

Підписано до друку 01.04.2020

Формат 0x90/8. Папір 115 г. крейд.

Друк офсетний. Ум. друк. арк.

Тираж 500. Зам.№ 342

Видавець і виготівник

ФОП Клименко Ю.Я.

02125, м. Київ, вул. П.Запорожця, 4, кв 24

Тел. +38 (066) 260 76 86, +38 (098) 727 47 17

